לציונות—לסוציאליזם—לאחוּת עמים

על המשמר

יום ה', ט"ז באדר ב' תשמ"ו, 27 במארס 1986 / שנה מ"ג מס' 12999 / המחיר 73 אגורות כולל מע"מ

סוריה מייצרת נשק כימי

וושינגטון. — סוריה מייצרת כלי־נשק כימיים באמצעות טכנולוגיה שהשיגה ממספר מדינות, הכריז בוושינגטון דובר אמריקני בכיר, שרצה בעילום שמו.

פירושו של דבר, כי מספר המדינות שעליהן ידוע כי הן מחזיקות בנשק כימי, עלה מ־4 ל־5, והן: ארה"ב, בריה"מ, צרפת, עיראק וסוריה.

ראש־ממשלת סוריה עבדל ראוף אל קאסם הכריז אתמול, כי ממשלתו תמשיך לפעול למען השגת איזון צבאי איסטרטגי עם ישראל. בהצהרה מדינית בפרלמנט החדש אמר ראש הממשלה, „אנו עומדים עתה על קרקע מוצקה... ואנו נמשיך לפעול כדי לטפח ולפתח את כוחותינו המזויינים ולהשיג את יעדנו הגדול — איזון איסטרטגי עם האויב הציוני". (ע"ר)

ארה"ב ממתנת הפגנת הכוח במפרץ סידרה – נערכת כנגד גל טרור לובי

יום שקט היה אתמול בזירת העימות – הצי ה־6 שוקל לקצר תקופת התימרונים ● טריפולי קראה לחוליות מתאבדים ערביות לתקוף „כל דבר אמריקני בעולם" ● וושינגטון דוחה הצעת גורבאצ'וב להוציא צי המעצמות מהים־התיכון – מוסקבה תובעת כינוס מועצת הבטחון

מאת זאב בליצר, כתב „על המשמר" בארה"ב וכתבי סוכנויות הידיעות

וושינגטון. — ארה"ב נוטה למתן את פעילותה מול חופי לוב, והצי האמריקני עשוי לעזוב את מפרץ סידרה כבר היום, לאחר ההתקפות שביצע על בסיס טילים לוביים ועל ארבע ספינות סיור לוביות.

בינתיים, חוששת ארה"ב מגל טרור לובי, ואתמול מסרו פקידי מימשל בוושינגטון, כי שגרירויות ארה"ב במדינות שונות הועמדו במצב הכן.

(סוף בעמוד 16)

„לוב מוכנה ללחום בארה"ב בעולם כולו"

טריפולי. — „אין זמן לדיבורים, אנחנו במלחמה" – הכריז אמש קדפי שנישא על כתפי המונים בביקורו ביריד התעשייתי בעיר זו. (צילום רדיו של אי. פי.)

מפרץ סידרה – הצלום ששוחרר לפירסום ע"י הצי האמריקני מראה ספינת טילים לובית מתוצרת בריה"מ עולה באש לאחר פגיעה ע"י מטוסי הצי ה־6 (צילום: אי.פי.)

פרס: רייגן העמיד את קדאפי במקומו

ראש הממשלה שמעון פרס אמר אמש כי „החלטת הנשיא רייגן לשמור על סירוּח של הים התיכון מכל פעולות טרור", ביחוד נוכח „שגיונותיו של ארם אחר", היא החלטה הגיונית, נבונה, ואחראית".

פרס דיבר בטקס הענקת תואר „איש השנה" למנכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר מטעם שוחרי ההסתדרות באמריקה. אין לחשוש מן האיום של קדאפי, כי יזום פעולות טרור בעולם, אמר פרס, והוסיף כי שלושה מיליוני לובים עשו פעולות טרור באלה כמיטב יכולתם במשך השנים האחרונות, מבלי שאיש ניסה לעצור בעדם. הם היו משוחררים מהצורך להגן על ארצם שלהם. עתה השתנה המצב, וקם מישהו המצביע על קדאפי ואומר לו „הפסק להתערב בעניינו מדינות אחרות".

ראש הממשלה הרגיש, כי עד כה עשו הלובים כל מה שעלה על דעתם, בתמיכה בכל ארגון טרור ובפעולות הטיפות והרג של חפים מפשע, אמריקנים ואחרים, ללא כל תגובה וללא כל נסיון לעצור אותם. (עתי"ם)

האוצר יוצא להתקפת נגד על דו"ח גדיש:

חובות קופ"ח — בגלל חריגות ולא בגלל הריבית הגבוהה

קופ"ח: שקר וכזב — כל תקציבנו אושרו עידי האוצר ● פרס ומודעי ייפגשו הבוקר שוב עם הקואליציה בעניין התקציב ● ועם בהסתדרות על טיפול הממשלה בקופת חולים — פרס, מודעי, קיסר, דורון ופלג ייפגשו הערב בנושא

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

משרד־האוצר החליט לצאת בהתקפת־נגד על מסקנות דו"ח יעקב גדיש בדבר מצבה של קופת־חולים הכללית. באוצר טוענו שחובותיה של קופ"ח אינם נובעים מהריבית הגבוהה, כפי שצויין בדו"ח גדיש, אלא מהריגות בפעילותה של הקופה בשנים שעברו.

שר־האוצר, יצחק מודעי אמר להיפגש עם ראש־הממשלה שמעון פרס בנושא וצפוי שהוא יביע בפניו את התנגדותו להמלצות דו"ח גדיש, אשר לדעת האוצר עלולות להביא להורמה של כ־150 מיליון דולר. במסמך שחובר באוצר נטען כי כשני שלישים מגרעונות הקופה, ומתוכו לטווח קצר, הן תוצאה של פעולות חריגות מתקציבה. מקידים במשרד ציינו כי קופת־חולים לא קיצצה בהוצאותיה מתוך מחשבה שמשרד־האוצר יכסה בסופו של דבר את הגרעונות שלה.

(סוף בעמוד 16)

פרס ורבין חלוקים על ההתיישבות ברצועה ● עמוד 2

גלדהיים היה מבוקש בקשר לרצח יהודים ביוגוסלביה ● עמוד 2

פרקליטו של דמיאניוק מקווה ששולחו ישוחרר מחר ● עמוד 4

הממשלה תחליט ביום א' על הלוואה לכותנה ● עמוד 4

פיטורים ללא הודעה מוקדמת בחברה לכבלים ● עמוד 20

בלדר חשוד במעורבות ברצח תיירת מגרמניה ● עמוד 20

אוסף דיין — לגיטימאציה לשוד עתיקות" ● צלצול מהיר / עמוד 2

התאבדות ושני נסיונות התאבדות אתמול ● עמוד 16

...את הכותנה

במשך עשר שנים, בין 1974 עד 1984, גדל יצוא הכותנה מישראל פי ... והגיע בשיאו בשנת 1984 לכ־150 מיליוני דולרים. מגידול שולי בתחילת שנות השבעים הפכה הכותנה לענף דינאמי ורווחי ... שנות השמונים. בזכות התיכנון וההשקעה הנבונה במיכון, הגיע ... בארץ יותר מכפולים לעומת הממוצע העולמי ועולים בחמישים ... על יבוליהם היחסיים של המגדלים המצטיינים בקאליפורניה.

... משקע בענף הכותנה הון קבוע של מיליארד דולר, בשעה ... הכותנה הסתכם כבר, בעשור האחרון, ביותר מ־1.3 מיליארד דולר. ... אך בשנתיים האחרונות נקלעה הכותנה למצוקה ... עודפים גדולים של ייצור לעומת הצריכה העולמית, הגדלה ... קבוע של כ־2%. במחסנים הצטבר מלאי עולמי הכפול מן ... נפלו מהר מאוד. מכ־88 סנטים לליברה בשנת 1983 ... לליברה בעונה החולפת. מפולת מחירים זו נגרמה, בין היתר, ... של גידול הכותנה בארצות רבות בעולם, ביניהן סין, ... המגדל היווני, למשל, זוכה למחיר מובטח מראש הגבוה במאה ... יותר מן המחיר בשוק העולמי, וגם המגדל האמריקני נהנה ... של 32 סנטים לליברה, כלומר בשישים אחוזים ... העולמי. והתוצאה הייתה היצף בלתי־מבוקר, הפוגע אפילו ... יותר, כמו הישראלים.

... ישראל אינה מבססת את יצוא הכותנה אלא במסגרת ביטוח ... המשקיף הממשה סנטים. בלבד למחירי השוק, וזאת בשעה ... הדרושה להפקת כותנה, הלא הם המים, יקרה בארץ ... הקפאת שער החליפין של השקל מול הדולר, והדולר ... ערכה של תמורת היצוא הנקובה בדולרים, כפי ... כלומר לא רק שהמחיר הדולרי של הכותנה ... וולר הדולר שווה עכשיו פחות ביחס להוצאות הייצור ... בתוצאה מפעולות מספריים זו נגרם בשנת 1985/86 למגדלי ... של 42 מיליון דולר. לפחות. והפסד זה איננו תוצאה ... כושל, אלא משקף שפל מחזורי בשוק העולמי, ופגיעה ... הקפאת שער החליפין.

... להבטיח למגדלי הכותנה בארץ לעבור את השנה הקשה, צריכה ... להתגבר על הפסדים אלו. בתוך שנה עד שנתיים ... לשווי משקל חדש, והמחירים יתייצבו ברמה ... רווחי לגדלים היעילים ביותר. אולם עד אז מגינה כל ... וכך גם חייבת לנהוג ממשלת ישראל. לא מדובר ... המגדלים מבקשים אשראי של 42 מיליון דולר ... לכיסוי הוצאות הייצור במרוצת פרק זמן זה יחזור ... אחד הענפים החשובים, היעילים והמכניסים שבין ... הישראלי רק משום שממשלת ישראל מאמינה ... בלבד. ואינה מוכנה עדיין להעניק סיוע מגשר ... מפלגתיים שאין ביניהם לבין הכלכלה ולא כלום.

רשת ג', שהתמקמה בקניון איילון לתוכנית פורים מיוחדת, חיפשה מועמדים לגילוח הקרקפת ולא התקשתה למוצאם. בצילום: הקליינט והספר המאולתרים ולידם מנחה התוכנית, דודו דותן (צילום: פמרם גלמי)

עיצומים על רקע אפליה בין הקיבות בטלוויזיה

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

החל מאתמול לא יצאו עיתונאי ומפיקי הטלוויזיה לצילומים בשטח עם ניידות השידור הקטנות. זאת במחאה על אפלייתם לטובה של הטכנאים, שזכו במאבקם האחרון לאש"ל מרוכז — ארוחת צהריים וערב במסעדות ללא הגבלת סכום האש"ל המשולם להם.

ועד העיתונות־הפקה בטלוויזיה טוען, כי גם צוותי הפילם, הכוללים כתב, מפיק צלם ועוזר מצלם, מקליט ותשמלאי, במאי וכו', העושים את העבודה הקשה היומיומית של צילומים לחדשות ול„מבט שני", זכאים לאש"ל מרוכז, ואינם צריכים לשלם מכיסם ולקבל החזר של 50 אחוז בלבד.

„הקיבות שלנו הן כמו הקיבות שלהם", אמרו הכתבים, והכריזו על עיצומים, שיחייבו את שובם מהשטח יום־יום ב־12 בצהריים היישר למזנון הטלוויזיה המסובסד לעובדים. העיצומים פגעו כבר בצילומן של כמה תוכניות בעברית ובערבית והם עתידים לפגוע גם בצילומי הכתבות ל„מבט לחדשות". הנהלת רשות־השידור מסרבת בשלב זה להיענות לדרישה החדשה.

עוד ברשות־השידור: מועצת העובדים של רשות־השידור, המונה 23 חברים, ודורשת מהעובדים שלא לתת יד לפגיעה המתמשכת בעצמאות רשות־השידור וממלכתיותה.

ועד העיתונות־הפקה מציין, כי הפוליטיקאים איימו וממשיכים לאיים על תיפקודה המקצועי של הטלוויזיה בגלל האינטרסים הצרים של מפלגותיהם ואף אינטרסים אישיים.

מצוקת ערביי עכו הועלתה בפני השר וייצמן

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

ראש עיריית עכו, אלי דה־קסטרו, וסגנו חילמי שאמעי, נועדו עם חברי ועדת העבודה והרווחה של הכנסת ועם השר עזר וייצמן והעלו בפניהם את המצוקה הקשה אליה נקלעו בתקופה האחרונה תושביה הערביים של עכו.

ראש העיר מסר, ש־7000 מתוך 12,000 התושבים הערביים בעכו חיים בתוך העיר העתיקה וכ־5000 בשכונות מעורבות. לדבריו עשרות בתים בעכו העתיקה מטים ליפול ומסכנים את דייריהם. הצפיפות בבתים גדולה ובחלק מהם גרות משפחות בנות 7־8 נפשות בחדר אחד. הוא הוסיף, כי קיים מחסור במעונות יום במיגזר הערבי והדבר מקשה על הנשים לצאת לעבודה ולסייע בפרנסת משפחתן.

השבוע החליטה הממשלה להקים ועדת שרים לענייני עכו, האמורה לבחון את בעיות העיר, להיפגש עם מומחים בתחומים אורבניים שונים ולהעלות המלצות לקידום העיר.

ראש עיריית אשדוד: אינני פקיד של משרד־הפנים

מאת רפאל גאון, כתבנו בדרום

„ראש העיר שנבחר בבחירות ישירות על־ידי תושבי עירו אינו פקיד של משרד־הפנים ואינו יכול לשמש כתובת לנזיפות אדמיניסטרטיביות של פקיד ממשלה בכיר ככל שיהיה" — זאת אמר אמש לכתבנו אריה אזולאי, ראש עיריית אשדוד, בתגובה לידיעה, לפיה ננזפו חמישה ראשי רשויות מקומיות — ואזולאי ביניהם — על שרכשו כלי־רכב בניגוד להוראת משרד־הפנים.

אזולאי הוסיף, כי העירייה פעלה על־פי סמכותה במסגרת תקציבה כאשר רכשה מכוניות „אאודי 80" (1300 סמ"ק) לראש העיר ולממלא־מקומו. הוא סיפר, כי מכוניתו ניזוקה קשה בתאונה וחברת הביטוח השתתפה בחלק מכספי רכישתה של החדשה, ואילו לסגנו הוחלפה מכונית (ישנה) אחרי שמבקר המדינה העיר כי סגן ראש העיר אינו צריך לנסוע במכונית בנפח של 1800 סמ"ק.

שר־החקלאות: צפוייה שנה טובה ליצוא

הרף המשבר הקשה הפוקד את החקלאות ואת החקלאים, יש סיכויים שנוסיים שנה זו כאחת הטובות בשטח יצוא מוצרים חקלאיים, זאת אמר שר־החקלאות, אריה נחמקין, בעת סיור שערך אתמול בדרום כאורח חברת „אגרקסקו".

השר ציין, כי המחירים הטובים שהמוצרים משיגים בשווקי אירופה יביאו השנה להגדלת הכנסותיהם של החקלאים המייצאים ליצוא, ואילו היתה תפוקה גדולה יותר אפשר היה להגדיל את ההיקף בעונה זו ולהרחיב את היצוא.

בהתייחסו לסיכויי יצוא מוצרים חקלאיים למצרים אמר השר, שזה כרוך בסיכויי הרחבת תהליך השלום בין שתי המדינות. הוא הביע תקווה, שככל שהיחסים בין מצרים לישראל ישתפרו אפשר יהיה להגדיל ולהרחיב את היצוא החקלאי בורבה מוצרים שמצלים מייבאת מארצות אחרות.

אשר לענף הכותנה ציין השר, כי הוא מעסיק כ־15 אלף עובדים ויושב על תשתית של מיליארד דולר, והיה בשנים האחרונות הענף המוביל ביצוא. לדעת השר, מדובר כאן במשבר חולף ותוך שנה־שנתיים יוכלו המגדלים הישראליים לשוב ולתפוס את מקומם בשוק העולמי, הסובל עכשיו מעודפים מתוך סיבות שונות ומורכבות. (עתי"ם)

מפעל מנועי בית־שמש — הבא בתור לסגירה בשל ניהול כושל

רבין ומודעי הציעו להפסיק התמיכה הממשלתית במפעל שחייב 50 מיליון דולר לבנקים ● יעקובי מזהיר מהמחיר החברתי של פיטורי 700 העובדים

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מנועי בית־שמש עלול להיסגר בקרוב ומאות עובדיו יפוטרו. שר האוצר יצחק מודעי ושר־הבטחון יצחק רבין הציעו אתמול בוועדת שרים לענייני כלכלה להפסיק כליל את התמיכה הממשלתית במפעל ולהימנע ממתן ערבויות להלוואות שהוא יקבל.

השר מודעי ציין, שטרם התקבלה כל החלטה על סגירת המפעל אך הורה, שהנהלת מנועי בית־שמש תצטרך להחליט על עתידו נוכח המלצת רבין ומודעי לוועדת השרים.

משקיפים כלכלים בירושלים ציינו, שמנועי בית־שמש סבל במשך השנים מניהול כושל שהביא לצבירת חובות של כ־50 מיליון דולר לבנקים. קיים חשש שחלק מחובות אלה ייחשבו כאבודים אם מנועי בית־שמש ייסגר.

ועדת שרים נמנעה אתמול מקבלת כל החלטה, שכן חלק מהשרים הסתייגו מהמלצת רבין ומודעי וחלק אחר ביקש מידע נוסף.

השר גד יעקובי התריע מפני המחיר החברתי של פיטורי 700 עובדי המפעל.

מקורות בממשלה מסרו לכתבנו, שמלבד האפשרות למנות כונס נכסים למנועי בית־שמש במחיר תקציבי של 35 מיליון דולר, יש שתי אפשרויות נוספות: אחת — למכור את מפעל מנועי בית־שמש ל„כור" והאפשרות השנייה — למכור את חלקה של הממשלה לתעשייה האווירית. אך שתי אפשרויות אלה אינן סבירות, שכן השותף האמריקני בחברה, פרת ויטני, מתנגד בתוקף להיכנס לשותפות עם התעשייה האווירית ואילו המו"מ שהתנהל למכירת מנועי בית־שמש ל„כור" נכשל.

● הסכם עקרוני על קואליציה מקיר לקיר הושג בין הסיעות השונות במליאת המועצה המקומית מצפה רמון.

ראש הממשלה, שמעון פרס, הבטיח לפעול בגלוי למען אסיר ציון יולי אדלשטיין. ראש הממשלה ביקר אתמול אצל חנה ואריה וודקה השובתים רעב זה היום השלישי מול משכן הכנסת, במטרה לחזעיק את דעת הקהל למצבו המחמיר של אדלשטיין. בתצלום: אריה וודקה שובת רעב מול הכנסת (צילום: רחמים ישראלי)

משה זנבר — מועמד ליו"ר מועצת המנהלים של „כור"

מועצת ההסתדרות שתתכנס בשבוע הבא בשפיים תאשר מינויו של נאווי ליו"ר רשות השיפוט

מאת כתבנו לענייני הסתדרות

סיעת המערך בוועד הפועל תתכנס ביום חמישי הקרוב לדיון מקדים למועצת ההסתדרות הקיץ, שתתכנס ביום חמישי הבא בשפיים. מועצת ההסתדרות תדון בעיירות הפיתוח ותאשר שורה של מינויים ושינויים בחוקת ההסתדרות. ראש עיריית באר־שבע אליהו נאווי, יתמנה ליו"ר רשות השיפוט.

היו"ר היוצא של מועצת המנהלים של „כור", נפתלי בלומנטל, טרם הודיע אם יקבל את מינוי מבקר ההסתדרות במקום שלמה שטנגר, המסיים את תפקידו. וחוזר לקיבוצו מעיין צבי. בלומנטל מעדיף להיות מבקר המשק ההסתדרותי בלבד. המועצה גם תאשר את חברי רשות השיפוט. מוסר שיחליפו את ועדת הביקורת המרכזית.

עם פרישת דני רוזוליו מראשות מועצת המנהלים של „סולל בונה" ושל בלומנטל מ„כור" מועלים כוועד הפועל מספר שמות של מועמדים לתפקידים אלה. מקורב של המזכ"ל ישראל קיסר, משה זנבר, מועמד למלא את מקומו של בלומנטל. שמות אחרים המתבררים הם אלוף דוד מימון ופרופ' פקלה מאוניברסיטת תל־אביב. קביעת המינויים החדשים בחברות העובדים תידחה לאחר מועצת ההסתדרות.

רכבת נרגמה בשכונת קטמון

מאת בצלאל עמיקם, כתב „על המשמר"

רכבת נוסעים שיצאה אתמול אחרי הצהריים מתחנת הנוסעים בירושלים נרגמה בעברה בשכונת קטמון. אחת האבנים ניפצה את חלון אחד הקרונות ולמרבה המזל איש לא נפגע.

הרכבת עצרה והמשטרה שהוזעקה למקום ערכה סריקות אך לא עצרה איש והרכבת המשיכה בדרכה.

סידרת הטלוויזיה הישראלית־ספרדית תוקרן גם במרוקו

מאת אתי רונאל, כתבת „על המשמר"

הסכם להפקת סידרה טלוויזיונית משותפת על שירת־ספרד נחתם אתמול בין רשות־השידור הספרדית והישראלית וחברות ההפקה „קסטל" ו„עידן". זהו ההסכם הראשון בין ישראל וספרד מאז כינון היחסים הדיפלומטיים בין שתי המדינות לפני כחודש.

הסידרה תכלול שלוש תוכניות טלוויזיה בנות שעה כל אחת, שיעסקו בהתפתחותה ובגלגוליה של שירת־ספרד בישראל, יוון, בתורכיה, בצפון אפריקה, וכמובן בספרד. הסידרה תשודר גם במרוקו. ומנכ"ל רשות השידור הספרדית, מנוז קלוויט, אמר כי מרוקו לא התנגדה לחקירת הסידרה שיחזיק בה צבא פרק ישראלי.

ישתתפו: יורם גאון, רבקה רז, דיוויד ברוזה, פלסיאדו דומינגו וויקטוריה דה־לוס־אנג'לס. מחיר הסידרה 200 אלף דולר, מתוכם ישלמו הספרדים 150 אלף דולר והישראלים את השאר. הסידרה מתוכננת לצילום במחצית השנייה של 1986 ותוקרן בסוף פברואר 1987, תחילה בספרד ואח"כ בישראל.

מנכ"ל רשות־השידור הספרדית, חוזה מריה קלוויניו, אמר, כי שירי הלאדינו משותפים למורשת היהודית והספרדית.

מנכ"ל רשות־השידור, אורי פורת, אמר על חשיבות הקשר בין שתי התרבויות, היהודית והספרדית, לא נותק על אף נתוק היחסים המדיניים.

דאמניוק מתאושש לקראת ביקורה הצפוי של משפחתו

מאת זהבה מזס ואבי בניהו כתבי „על המשמר"

עורך־הדין של ג'ון דאמניוק ביקר אתמול בתאו בבית־הכלא איילון ברמלה. בצאתו סיפר עורך־הדין לראש צוות הסניגורים, אלי ועטנו, כי משפחתו של דאמניוק תגיע בקרוב לישראל ותבקר אותו בתאו בכלא.

עורך־הדין, סיפר, כי דאמניוק ממתין בהתרגשות הנה לקראת הביקור הצפוי. בימים האחרונים הוא עירני יותר מבתחילה ומרבה לשוחח עם הסוהרים המופקדים עליו. הוא לומד עברית ומגביר את פעילותו הספורטיבית בתאו ומחוצה לו. מדי בוקר קורא דאמניוק בעיון את עתון „הג'רוזלם פוסט" וכן מאגזינים באנגלית, המסופקים לו על־ידי ספריית כלא איילון.

מעצרו של ג'ון דאמניוק יוארך ביום ששי הקרוב ב־15 יום נוספים. הדיון בבקשת הארכת המעצר יתקיים גם הפעם בין כתלי כלא איילון, כדי לחסוך באמצעים לוגיסטיים.

● „לא ייתכן ש־800 אלף בעלי הרכב הפרטי בארץ יהפכו ל„פרת חולבת", לכל מס שמבקשים להטיל ושאי אפשר להגיע לקונסנזוס על מי להטיל אותו" — אמר אתמול שר התחבורה חיים קורפו, בתגובה להצעה לחדש, לשנה נוספת, את ההיטל על הרכב הפרטי.

הסתדרות הכללית של העובדים בארץ ישראל — ועד הפועל

ישיבת הועד הפועל של ההסתדרות

תתקיים ביום חמישי ט"ז באדר ב' תשמ"ו 27.3.86 בשעה 10:00 בבוקר בבית הועד הפועל של ההסתדרות באולם הישיבות קומה 7

על סדר היום:

אישור תקציב ההסתדרות לשנת 1986

בברכה: עדי קידר מזכיר הועד הפועל

הצהרות מנוגדות לפרס ורבין על ההתיישבות ברצועת עזה

בדברים שאמר שלשום בכנס עם אנשי־רוח תקף פרס בחריפות הצורך בהתיישבות זו ● רבין לתומכו אמר לפני כשבוע כי על האיזור הזה להיות חלק בלתי נפרד מישראל ● מועצת חוף עזה: מגבשים תגובה לדברי פרס

מאת רפאל גאון
כתבנו בדרום

ראש המועצה האיזורית חוף עזה, ראובן רוזנבלט, הגיב אתמול בחריפות, בתשובה לשאלתי על הצהרתו התקיפה של רה"מ שמעון פרס נגד ההתיישבות ברצועה בדברים שנשא במועדון „מילוא" בפגישה עם סופרים ואמנים. אמר ראש מועצה חוף עזה: „ההתיישבות כאן החלה בתקופת שלטונו של המערך היא התפתחה בתקופת ממשלות הליכוד, והיא נמשכת בהסכם להקמת ממשלת האחדות הלאומית ולכן הצהרתו של רה"מ סותרת את ההסכם הזה", אמר רוזנבלט.

לדבריו, הצהרתו של ראש־הממשלה היא חמורה מאד והגורמים ההתיישבותיים מגבשים עתה תגובה רשמית. „האם פירוש ההצהרה הזו כי ראש־הממשלה תומך בפירוק הישובים הקיימים?" — שאל לדבריו היה ידוע כי במערך יש קבוצות המתנגדות להתיישבות ברצועה, אך הוא חשב כי המדובר בקבוצות „שמאלניות־שוליות" ולא בראש־הממשלה.

„איזו זכות יש לנו"

דברי ראש הממשלה במועדון „מילוא" היו תקיפים וחד־משמעיים וככל הזכור הוא נתן להם ביטוי פומבי בפעם הראשונה: „אני שואל איזה זכות, או איזה חובה מוסרית, פוליטית או אנושית, יש לנו לקחת מתוך 350 אלף דונם ברצועה, שהצפיפות בה היא הגדולה ביותר בארץ וגרים בה 500 אלף תושבים, שמספרם יוכפל תוך 20 שנה, 50 אלף דונם להתיישבות שלנו. מה אנחנו רוצים? הלוא מישהו מוכרח לתת תשובה". לדבריו הדבר מחריף בעיקר כשנזכרים ש־12 מיליון דונם בארץ ישראל המערבית — כלומר הנגב, אינם מיושבים. יצויין כי ראש־הממשלה לא ביקר בגוש קטיף מאז בחירתו לראשות הממשלה.

רבין: חלק בלתי נפרד

עמדתו של ראש־הממשלה בשאלת ההתיישבות ברצועה נוגדת את עמדתו של שר הבטחון שלו, יצחק רבין, שאמר בנווה־דקלים בגוש קטיף עת ביקר שם ב־22 במארס 1985: „האמנתי בעבר ואני מאמין גם כיום שהאיזור הזה הייב להיות חלק בלתי נפרד ממדינת ישראל. האמנתי כך לפני 9 שנים כאשר השתתפתי בחנוכת הבית הראשון בנצר־חזני כראש הממשלה — ואני מאמין כיום — כי לאיזור הזה, במיוחד בגוש־קטיף יש עתיד התיישבותי כלכלי וחברתי ותפקיד בטחוני". רבין שביקר בגוש קטיף בפעם השנייה ב־12 בפברואר ש.ז. חזר על הדברים במילים אחרות כאשר התבקש לסייע להגדיל את מספר המשפחות בגוש ל־6000: „אני בכל לבי אתכם, אך המצב הקשה בהתיישבות הנובע ממדיניות ‚אכול ושתה' במשך שבע שנים, מונע את הגשמת התרחבות ההתיישבות.

החל תרגיל גיוס פומבי של צה"ל

מאת אבי בניהו. כתב „על המשמר"

צה"ל מקיים החל מאתמול אחה"צ תרגיל גיוס פומבי גדול במטרה לאמן את מערך המילואים בשיטת הקריאה הפומבית.

התרגיל שנערך עתה מקיף כמה אלפים של חיילי מילואים והוא מתקיים במסגרת סידרת תרגילים שנערכו בשנה האחרונה ושייערכו גם בעתיד במגמה לתרגל בסיכום את מערך המילואים של צה"ל כולו.

בצה"ל מייחסים חשיבות רבה לגיוס המהיר של כוחות המילואים בשיטת הקריאה הפומבית. הרמטכ"ל רא"ל משה לוי וסגנו האלוף דן שומרון עוקבים מקרוב אחר התייצבות חיילי המילואים בנקודות הגיוס וביקרו אתמול בלילה באחד הימ"חים שם קיבלו עידכון על התרגיל.

צה"ל פירסם בשבוע האחרון התראות בכלי התקשורת השונים על התרגיל הנוכחי בין היתר גם על מנת להרגיע את האויב שהמדובר הוא בתרגיל בלבד.

הרמטכ"ל: בקשנו לבדוק תהליך שאנו עשויים להזדקק לו

מאת יהודה צור,
כתב „על המשמר"

בקשנו לבדוק תהליך שאנו עשויים להזדקק לו אמר אמש הרמטכ"ל רב אלוף משה לוי לכתבים שנלוו אליו במהלך סיור שערך ביחידות השונות בפקוד צפון.

במהלך תרגיל הגיוס. אנו רוצים להימצא במצב בו נוכל לקרוא לכוחות להתייצב ולהצטייד במהירות אמר הרטמכ"ל. אשר הרגיש שאנו עורכים גיוס פומבי עפ"י תוכנית עבודה מראש, ואין שום קשר בין תרגיל הגיוס למתיחות באזור. הרמטכ"ל הוסיף שהמצב ברמת הגולן מאוד שקט למרות הצהרות של צדדים שונים על מה שעלול להתרחש שם.

אנשי מילואים מתיצבים ביחידותיהם עם שמיעת הסיסמה במסגרת תרגיל גיוס פומבי. (צילום: דובר צה"ל)

צלצול מהיר

ד"ר זאב משל, יו"ר אגודת הארכיאולוגים:

הצגת אוסף דיין — מתן לגיטימציה לשוד העתיקות

אגודת הארכיאולוגים יצאה אתמול בגילוי־דעת המוחה על הצגתו של האוסף הארכיאולוגי של משה דיין במוזיאון ישראל. למה נזעקתם?

משום שרבים ממצאי האוסף הושגו בחפירות הבלתי חוקיות שביצע דיין בגלוי, או על־ידי מי שביצעו החפירות בשבילו ומסרו לו את העתיקות במישרין. ולצערי, נמשך שוד העתיקות גם היום לא רק בידי שודדי העתיקות, אלא גם בידי אספנים העוברים על החוק בגלוי ובידיעין, ומבצעים חפירות ארכיאולוגיות ללא רשיון. הציבור מתייחס לכך בסלחנות הנובעת, כנראה, מן היחס הסלחני־אוהד לו זכה דיין על חפירותיו בעבר.

למה התעוררתם עכשיו?

היו ארכיאולוגים, ואני ביניהם, שהתריעו על כך גם בעבר, בזמנו. התחתמו רבים מהארכיאולוגים על עצומה, שהועברה למנהל אגף העתיקות דאז, פרופ' אברהם בירן, ולמנהל הנוכחי, אבי איתן.

ומה היתה התגובה?

אני לא זכיתי לתגובה ישירה. ככל הידוע לי, הם ניסו כמה פעמים למחות, ותמיד היה מי שאמר: תרפו מזה. היו גם שמועות, שדיין התכוון להוריש את האוסף למוזיאון ישראל, וחשבנו שזה יכפר על מעשיו הקודמים.

וזה לא קרה...

לא. דיין הוריש את האוסף לאישתו רחל, ומוזיאון ישראל עשה מאמץ גדול כדי למנוע את מכירתו בחו"ל. בסופו של דבר, רכש המוזיאון את האוסף במחיר זול יחסית בסיועם של תורמים.

מהו ערכו של האוסף?

מיליוני דולרים, והוא כולל מוצגים נדירים, כמו מסיכה ניאוליתית בת עשרת אלפים שנה במצב נהדר, ארונות קבורה מחרס דמויי אדם מאתר שנחשף בחולות רצועת־עזה ועוד ועוד.

ואתם מתנגדים להצגת המוצגים הללו?

לא. הכוונה המקורית היתה לפזר את המוצגים באגפי המוזיאון השונים. במקום זה מציגים את האוסף בתערוכה מיוחדת, המתפרשת, לדעתי, כמתן לגיטימציה לאוסף שנאסף באופן בלתי־חוקי. או איך אפשר לבוא לציבור ולומר: אנחנו מחוייבים לשמור על חוק העתיקות — ומצד שני לתת קרדיט למי שעבר עליו?

אתי רונאל

הרצוג: בהיותי מושל יו"ש — חשבתי להעניק אוטונומיה לשטחים

„איש לא חשב שנשלוט שם 20 שנה".

נשיא המדינה חיים הרצוג סיפר אתמול, כי לאחר מלחמת ששת הימים, כאשר נתמנה לתפקיד מושל יהודה ושומרון, חשב לרכז את ההנהגה הערבית של תושבי השטחים ולתת לה אוטונומיה. כל עוד הערבים היו נתונים בהלם בעקבות תוצאות המלחמה.

הנשיא סיפר זאת בהרצאה על „הימים הראשונים שלאחר מלחמת ששת הימים", שנשא בסמינריון השנתי של „מרכז דיין" ללימודי המזרח התיכון ואפריקה באוניברסיטת תל־אביב.

הנשיא ציין, כי ישראל שאפה להחזיר את חיי היום־יום בשטחים למסלולם הרגיל, ושר־הביטחון משה דיין ביקש למנות ערבים, ולא ישראלים, לתפקיד מינהל בשטחים.

להלן סיפר המרצה על פגישותיו עם מנהיגים ערבים. בפגישה עם אנואר חטיב הבטיח הרצוג לגייס ערבים למינהל בשטחים. אנואר חטיב ביקש להרשות שיגור משלחת ערבית לוועידת שרי החוץ של מדינות ערב, אולם למרות שהוא צידד בבקשה, הוחלט לא להרשות זאת, כיוון שחששו ממיפגש חברי המשלחת עם מסיתים נגד ישראל.

בפגישה עם נוסייבה

שר הבטחון הירדני לשעבר, אנואר נוסייבה התייצב אז בפני הרצוג. בפגישה הוסכם על מגע עם ההנהגה הערבית בביתו של נוסייבה. שהתקיימה לאחר מכן בפגישה עם שייך ג'אברי הוא רצה שיגור משלחת יהודית ערבית כנציגה של ישראל באו"ם.

הרצוג הדגיש, כי בהצלחות של ישראל בשטחים היה למפקד דיין חלק מרכזי, והוא עיצב את המדיניות השלטון מבחינה [illegible] ומעשית.

הנשיא סיים באומרו כי [illegible] ההם לא חשבו, שישראל תחזיק [illegible] שנה בשטחים. (עיתים)

הדור הצעיר של מפ"ם תובע מרבין לא להעניק סיוע צבאי לצ'ילה

מאת אבי בניהו.
כתב „על המשמר"

הדור הצעיר של מפ"ם [illegible] אתמול מיברק אל שר הבטחון יצחק רבין בו ביקש מהשר לפעול להפסקת סיוע כלשהו של ישראל לצ'ילה.

במברק נאמר: „הידיעות [illegible] על שיתוף פעולה בין התעשיה האווירית הישראלית וחברה ממשלתית בצ'ילה בייצור נשק, פוגעות קשה [illegible] נוספת בתדמיתה של ישראל כמדינה דמוקרטית שוחרת שלום. אנו תובעים בירור מקיף בנושא. הידיעות על שיתוף הפעולה [illegible] כאמינות אנו דורשים להפסיק שיתוף הפעולה מיד" נאמר במברק.

„אות איש השנה" — לקיסר

במעמד ראש הממשלה שמעון פרס הוענק אמש אות „איש השנה בהסתדרות" למזכיר ההסתדרות ישראל קיסר מטעם קרן הפיתוח של ההסתדרות בארה"ב.

ראש הממשלה אמר בדברי ברכתו כי ישראל קיסר החליט בשעה קשה של הכרעה על התוכנית הכלכלית שלא לשחות עם הזרם אלא נגדו. „לא היינו עושים זאת ומצליחים בתוכנית הכלכלית בלי הסכמת ההסתדרות וללא מנהיגותו של ישראל קיסר", אמר.

שגריר ארה"ב בישראל תומס פיקירינג שברך את קיסר עם קבלת העיטור אמר כי המימשל האמריקני צפה במנהיגותו של קיסר בשנתיים האחרונות והוא מעריך מאוד את ההחלטות הקשות שקיבל שתרמו להגברת המשבר הכלכלי בישראל את האות הזה הוענקו לקיסר ראשי קרן הפיתוח של ההסתדרות בארה"ב הד"ר סול סטיין. (עתי"ם)

עובדי „סולל־בונה" יפגינו הבוקר בחצר הוועה"פ של ההסתדרות

תובעים כי חברת העובדים תעמוד מאחורי הבטחותיה להמשיך בפעולת החברה ● קיסר: תנאי הפרישה ייקבעו באיגוד המקצועי

מאת כתבנו
לענייני עבודה

עובדי „סולל־בונה" יקיימו היום שביתה בת חצי יום במחאה על הכוונה לפטר אלפי עובדים ויקיימו הפגנה ועצרת בחצר הוועד־הפועל של ההסתדרות, בעת ישיבת הוועה"פ המתכנס הבוקר כדי לאשר את התקציב לשנה הקרובה.

ההחלטה לשבות ולהפגין התקבלה במהלך ישיבה סוערת של ראשי הוועדים בקונצרן שהתקיימה בתחילת השבוע. העובדים יתבעו במהלך ההפגנה כי חברת העובדים תעמוד מאחורי הבטחותיה להמשיך בהפעלת החברה תוך פגיעה מינימאלית במצבת כוח האדם.

מחלוקת של ההבראה

בין צמרת ההסתדרות לראשי חברת העובדים שוררת מחלוקת באשר לדרך ההבראה וזאת נוכח הקפאון בעבודת ועדת ההבראה המשותפת לוועדים ולראשי המשק. ביטוי לכך נשמע אתמול בדברי קיסר שקבע: „תנאי הפרישה והפיצויים לעובדי סולל־בונה ייקבעו באיגוד המקצועי ולא על פי החלטת חברת העובדים". ועוד: „כל תוכניות ההבראה לקונצרן מבוססות על כך שנציגי העובדים יהיו שותפים לביצועם הלכה למעשה. איש אינו מוסמך כיום להנחית הוראות הבראה מלמעלה בלי היוועצות עם העובדים ובניגוד להסכמתם". קיסר אשר דיבר בפני ועדי עובדים באור עקיבא התריע על כך שדו"ח פוגל לא מתבצע בקצב הראוי.

● שיעור האינפלציה השנתי של מערב־גרמניה, שירד עקב הירידות מחירי הנפט והחלשת הדולר, הגיע החודש לשפל של 0.1 אחוז שלא היה כמותו זה 27 שנה.

"על המשמר"
עתון יומי
جريدة يومية

המו"ל: עתון וספר בע"מ
בטאון מפלגת הפועלים המאוחדת

עורך ראשי: סבר פלוצקר
עורך משנה: ישראל זמיר
מזכיר המערכת: עדה סער

המערכת והמנהלה: רח' חומה ומגדל 2, תל־אביב טל. 378833
חשבון בבנק הדואר 3–43360–4
המען למכתבים: שירות שק־דואר נעול ת"א 61999

"AL-HAMISHMAR"
(The Daily Guardian) 2, Choma Umigdal St. Tel-Aviv 67771 Phone 378833 Telex 341652

סניפים: ירושלים 94622 רח' בן־יהודה 2, בניין סנסור חדרים 102–121, טל' 6–225125, המען למכתבים: ת"ד 1216 ירושלים 91008. חיפה: 31134 רח' פבזנר 17, טל' 673673, המען למכתבים: ת"ד 4007 חיפה 31040.

מסמך יוגוסלבי: ואלדהיים היה מבוקש בקשר לרצח והרס רכוש

המסמך, מה־18 בדצמבר 1947, נמצא בארכיון היוגוסלבי ● ואלדהיים מכחיש: לא יריתי ירייה, הייתי מתורגמן וקצין קישור לצבא האיטלקי

בלגראד — העיתון היו־גוסלבי „וצ'רנייה נובוסטי" מסר אתמול, כי על־פי המיסמכים הללו, הוועדה היוגוסלבית לפשעי מלחמה חיפשה אחרי ואלדהיים בקשר למעשי רצח, הוצאת להורג, הריגתם של בני־ערובה והרס רכוש.

העיתון גם מפרסם בעניין זה העתק של מיסמך מן ה־18 בדצמבר 1947, בו מופיעים פרטי ההאשמות האלה.

בידיעה נאמר, כי העיתון קיבל את המיסמך ביום שלישי מן הארכיון היוגוסלבי. המיסמך, כפי שהתפרסם בעיתון, מתאר את ואלדהיים כאדם שנמלט.

העיתון מדווח, כי המיסמך הוא בן שבעה עמודים, ובעיתון צולם רק העמוד הראשון. בין היתר, מכיל המיסמך ביוגרפיה קצרה של ואלדהיים.

העיתון מדווח להלן, כי בעמודים האחרים של המיסמך היוגוסלבי מואשם ואלדהיים לא רק בהשתייכות ליחידה גרמנית שביצעה פשעי מלחמה בטריטוריה יוגוסלבית, אלא גם בהוצאות פקודות.

העמוד הראשון מתמצת את הפשעים בהם הוא מואשם, ואשר לפי המיסמך ואלדהיים היה קשור אליהם ישירות במלחמת העולם השנייה. מדובר ב„רצח, הרג, הוצאה להורג של בני־ערובה, פיצוץ והריסת רכוש במכוון, שריפת כפרים ופעולות דומות".

בווינה אמר דוברו של ואלדהיים, כי אין לו שום מושג על המיסמך הזה והוא אינו יכול להגיב עליו לפני שיבדוק את ההאשמות בצורה מפורטת.

פרשה לא רשמית

הקנצלר הסוציאליסטי של אוסטריה, פרד סינובאץ, הכריז אתמול כי ממשלתו לא תנקוט צעדים רשמיים כדי לפעול נגד המערכה המתנהלת בחו"ל על רקע עברו של מזכיר האו"ם לשעבר, קורט ואלדהיים, המואשם בהשתייכות לגופים נאציים.

סינובאץ אמר בראיון לעיתון האוסטרי רב התפוצה „קוריר", בגליון של היום: „הממשלה לא תנקוט צעדים רשמיים, משום שלפרשה כולה אין אופי רשמי".

הקנצלר הגיב על קריאות של מפלגת העם השמרנית שבאופוזיציה, כי הממשלה „תגן על האורח האוסטרי ואלדהיים" מול ההאשמות שהן „התערבות בענייניה הפנימיים של אוסטריה".

קצין־מטה

ואלדהיים, מועמד לנשיאות אוסטריה בבחירות שיהיו ב־4 במאי, דחה אתמול בתוקף את ההאשמות החדשות, כי היה מעורב בקרבות אכזריים נגד פרטיזנים מיוגוסלביה. בראיון בטלוויזיה האוסטרית אמר ואלדהיים כי מעולם לא נטל חלק בקרבות ממש, וכי היה רק קצין מטה בקרבת סלוניקי שביוון.

„נפצעתי ברוסיה, ולכן לא הייתי מסוגל להילחם בחזית. עשיתי רק עבודת־מטה. כתבי דו"חות על המצב הצבאי, אך מעולם לא היה לי מגע פיזי כלשהו עם פרטיזנים. מעולם לא יריתי שם ירייה".

ואלדהיים גם הכחיש כי היה קצין־חקירות. ואמר: „הייתי מתורגמן וקצין־קישור עם הצבא האיטלקי. מעולם לא ניהלתי חקירות. גם לא ידעתי לדבר סרבית־קרואטית". (ע"ה. ע"צ. עסט"א)

[...]ושי הפירסומים בכלי התקשורת בעולם, לפיהם נקשר קורט ואלדהיים במעשי רצח במלחמת העולם השנייה. הוא ממשיך במסע התעמולה שלו לקראת ההתמודדות על תפקיד נשיא אוסטריה. (צילום: איי.פי.)

„מאבק על הדגל" בין הימין לשמאל בכנס „פורום" בת"א

מאת חנה קים,
כתבת „על המשמר"

אנשי סניף „התחיה" בת"א ו„סטודנטים מקבוצת הימין באוניברסיטה", ניסו אתמול להציב בכוח את דגל ישראל על בימת כנס „פורום" שנערך באוניברסיטת ת"א, והפריעו ללא הפסק בקריאות ובפרובוקציות מילוליות לעו"ד סליבה חמים, מעורכי „אליתיחאד", שניסה לשאת בנושא „השפעת הכיבוש על הפלשתינים בישראל".

בינם חברי „סטודנטיון" ו„התחיה", חילקו בכנס כרוז הקורא להפסיק מיד את פעילות קבוצת „קמפוס", שחבריה הם מרצים מן האוניברסיטה שזהותם הפוליטית היא שמאלית, וכן את פיטורי טניה ריינהרט, שהניחה בשבוע שעבר את דגל ישראל כמה מטרים מן הדוכן שעל הבימה לפי בקשת עו"ד מונה רשמאלי שדיברה בכנס.

הדגל כסמרטוט

הסטודנטים מן הימין לא אפשרו לעו"ד סליבה חמים לענות בשלמות על השאלות ששאלו אותו, ע"י קריאות־ביניים בלתי־פוסקות. התפתח ויכוח בין סטודנטים מן הימין והשמאל. הכימאי ג'אר נאמן, חבר „פורום", קרא לעבר חברי „התחיה" ו„סטודנטיון": „הדגל הוא סמרטוט אבל אפילו סמרטוטים כמוכם שווים יותר ממנו".

שני אנשי „התחיה" הדביקו את דגל ישראל על קרש והניחו אותו בצמוד לשולחן שעל הבימה. אחד מהם הודיע כי יסיר את הדגל, „רק אם אשמע התנצלות פומבית מעל הבימה על הזזת הדגל בשבוע שעבר".

המהומה שככה לאחר שאב־הבית של בניין „גילמן" שבו נערך הכנס קבע, כי יש לסלק את הדגל מן הבימה — „הארוע איננו מחייב דגל", אמר, ולקח את הדגל.

בכנס אמר סליבה חמים, שהוא אביו של השחקן ג'וליאנו מר, שנכח אף הוא בכנס: „אני מכבד את דגל ישראל כפי שאני מכבד את דגלי כל העמים. אך אני רוצה בדגל שיסמל את שני העמים היושבים במדינה. מה אתם רוצים ממני, שאשיר את „בשנה הבאה בירושלים"? ואם אעשה כן — כיצד תפרשו זאת?"

סיכום שנתי בגדה: עלייה בפיגועים וירידה בהפרעות

מאת מנחם ענברי,
כתב „על המשמר"

מקורות צבאיים ביהודה ושומרון מסרו אתמול, כי בשנת העבודה שעברה, מאפריל עד אפריל, הייתה עליית בשליש במספר הפיגועים. אבל מצד שני הייתה ירידה בחצי במספר ההתפרעויות.

הגורמים ציינו, כי יש גם גידול בתנועה של המחבלים והפיגועים הקשים נעשו לאור היום. עם זאת, יש עלייה במספר החשיפות של תאי מחבלים והדבר מהווה גורם ביתיע בשטחים.

עונשים חמורים

אין הירידה הגדולה במספר ההתפרעויות, כמו יידוי אבנים, צמיגים, דגלי פלשתין והבערת צמיגים, מייחסים הגורמים הבטחוניים לעונשים החמורים של בתי־המשפט ולעבודה של הביטחון מגיעי כמעט לכל מיידה אבנ. גם הצעירים שננקטו, כמו ידויים ומעצרים מינהליים, השפיעו גם הם.

בתשובה על שאלת כתבנו, אם אין קשר בין עובדת הגידול בפיגועים ובלימת ההתפרעויות — כלומר, היד הקשה בהתפרעויות גורמת להחרפת הפיגועים הבטחוניים — אמרו הגורמים הבטחוניים, כי אין הם יכולים להשיב על שאלה כזאת.

עדלאידע בחברון

בבית־לחם הייתה אתמול הפגנת סטודנטים באוניברסיטה. צה"ל פיזר את ההפגנה תוך ירידות באוויר. איש לא נפגע. אנשי ביטחון מייחסים את ההפגנה אתמול לניסיון לחמם את האווירה לקראת „יום האדמה" שיחול ביום ראשון.

המתנחלים בחברון ערכו אתמול עדלאידע פורימית. כמה תושבים ערבים אמרו לכתבנו, כי התהלוכה הייתה פרובוקטיבית. המתנחלים וכן גורמי ביטחון בכירים מכחישים זאת מכל וכל ואומרים, כי העדלאידע הייתה תמימה ולא פגעה ברגשות הערבים.

התזמורת הפילהרמונית הישראלית

לבקשת הצבור נקיים קונצרט נוסף של

ורדי – רקויאם

בנצוחו של

זובין מהטה

ובהשתתפות:

מונסרה קאבאייה, סופרן
מרילין הורן, מצו־סופרן
ניל וילסון, טנור
יאקו ריהאנן, באס
מקהלת גכינגר קאנטוריי

יום ראשון, 30 במרס 1986 בשעה 8.30 בערב
תל־אביב, היכל התרבות ע"ש פרדריק ר' מאן

כרטיסים ניתן לרכוש:
בתל־אביב בקופת התזמורת, היכל התרבות, מדי יום בשעות 10–1, 5–7; ביום ששי בשעות 10–1 בלבד וב„קסטל" רח' אבן גבירול 153, טל. (03)444725
בחיפה במשרד התזמורת, בית הקרנות, בימים א', ב', ד', ה' בשעות 10–2; ביום ששי בשעות 10–1 וביום שלישי בשעות 4–7
בירושלים במשרד „קלעים", רח' שמאי 8, מדי יום בשעות 9–1, 4–7; ביום ששי 9–1 בלבד.
הנחה למנויי התזמורת לפי תלוש מס' 106

פסקדין: ניתן לאסור חבישת כיפה בצבא ארה"ב

ניו־יורק. - בית־המשפט העליון של ארה"ב החליט ביום שלישי ברוב דחוק של 5 נגד 4, כי חיל האוויר האמריקני יכול לאסור בצורה שרירותית מחייל לחבוש כיפה. גם אם הדבר איננו מפריע לו במשימותיו הצבאיות.

פסק־הדין בפרשה שזכתה לכינוי „פרשת היארמולקה", ניתן אחרי חמש שנות דיונים משפטיים, ביוזמתו של סרן שמחה גולדמן, רב אורתודוכסי, אך לא רב צבאי, והפרקליטים של הוועדה הארצית למען החוק ועניני ציבור, שייצגו אותו.

הוועד הארצי, קולפ"א, הגיב מיד בהבעת אכזבה מפסק־הדין ודאגה מהשלכותיו.

היועץ המשפטי של הוועד, דניס ראפס, מסר לסוכנות סט"א, כי הוא מודאג מכך שבית־המשפט העליון נקט בשנים האחרונות עמדה הפוגעת בזכויות של מיעוטים דתיים.

הפרשה החלה באפריל 1981 בבסיס חיל האוויר מיז בקליפורניה, שם שירת גולדמן כפסיכולוג קליני משך שלוש שנים וחצי וחבש את כיפתו ללא תקריות.

לאחר שהעיד בתור פסיכולוג לטובת נאשם (ונגד חיל האוויר) במשפט צבאי, כשהוא חובש כיפה, נאמר לו על־ידי מפקד בסיס חיל־האוויר, כי הוא מפר את תקנות הלבוש, ועליו לסלק את הכיפה או לעמוד למשפט צבאי.

גולדמן, שטען כי הסרת הכיפה מהווה פגיעה בזכותו החוקתית לחופש הדת, העביר את הפרשה לבית־משפט פדראלי בוושינגטון. בית־משפט זה פסק, כי החוקה מסמיכה אותו לחבוש כיפה, וכי חיל האוויר לא הוכיח בצורה משכנעת, כי חבישת הכיפה מפריעה לו בביצוע תפקידיו.

אולם, בית־משפט מחוזי לערעורים ביטל את פסק־הדין. הוא קבע, כי לחיל־האוויר הזכות לקבוע אם שינוי בלבוש פוגע בכושרו לבצע את תפקידיו הצבאיים, ואין חיל האוויר חייב להגיש הוכחות כדי לנמק טענה זו. (עסט"א)

הוצתה מכונית דרוזי אוהד ישראל בגולן

מאת יהודה צור,
כתב „על המשמר"

התסיסה בקרב הדרוזים בגולן נמשכת ואתמול התקיימו מפגשים בכמה כפרים של גורמים התובעים בהם שהשלטונות הישראליים יפסיקו להתנכל ליסודות הפרו־סוריים בגולן.

אתמול הציתו אלמונים מכונית של בעל אזרחות ישראלית בגולן. האיש שמע רעשים חשודים לפנות בוקר. יצא מביתו ונוכח לדעת שרכבו הוצת. לרכב נגרמו נזקים כבדים. האיש, אחד ממעטים בכפר מג'דל שמס המחזיק עדיין באזרחות ישראלית, מוחרם מבחינה חברתית ודתית מזה תקופה ארוכה המשטרה פתחה בחקירה.

אוהדי ישראל בגולן קובלים על שהופקרו על־ידי השלטונות הישראלים, אשר מתייחסים אליהם לא כאל נאמני המדינה, כדבריהם, אלא כאל תושבים רגילים. „במקום לתת לנו הגנה ויחס מועדף, נראה שכאילו אנחנו מפריעים לשלטונות". אמרו אתמול אוהדי ישראל ברמת־הגולן.

מועצת הפירות (ייצור ושיווק)

הודעה למגדלי פירות בנושאי תעודות משלוח ו„כרטיס מגדל"

מועצת הפירות (ייצור ושיווק) מודיעה בזה למגדלי הפירות ולמשווקים המורשים:

1) החל מיום כ"א אדר ב' התשמ"ו, 1 באפריל 1986, יכנסו לשימוש תעודות משלוח חדשות להובלת פירות ברחבי הארץ. בציון „עונת 1986" וכרטיסי מגדל חדשים בסמון שונה מהקודמים.
2) החל מהתאריך הנ"ל פג תוקפן של כל תעודות המשלוח הישנות שהוצאו על־ידינו באיזה זמן שהוא ובטלים כל כרטיסי מגדל הקודמים.
3) על המשווקים המורשים לפנות מיד בענין קבלת תעודות חדשות לסניפי המועצה בתל־אביב, חיפה וירושלים. כמו כן עליהם להחזיר את תעודות המשלוח הישנות שפג תוקפן.
4) המגדלים נדרשים להחזיר את כל תעודות המשלוח שתוקפן פג לידי המשווקים המורשים ולהחליפן בתעודות חדשות כאמור.
5) על המגדלים חלה החובה להטביע את כרטיס המגדל החדש בתעודת המשלוח.
6) הטבעת הכרטיס בתעודת המשלוח מבוצעת באמצעות מכונת הטבעה מיוחדת שנמצאת ברשות של כל המשווקים המורשים (כל מגדל רשאי לרכוש כזו במשרדי המועצה בתל־אביב).
7) מועצת הפירות החלה במשלוח כרטיסי המגדל החדשים בדואר רשום לכל מגדל שמסר את השאלון ובו הנתונים על שטחי המטע שלו. למחלקה החקלאית של המועצה.
8) מגדל שאין בידו כרטיס מגדל חדש. יפנה מיד למשרד המועצה בת"א, רח. המסגר 68, המחלקה החקלאית וימסור את השאלון ובו הנתונים על שטחי המטע שלו. כדי שהמועצה תכין עבורו כרטיס מגדל חדש.

מועצת הפירות קובעת כי חודש אפריל 1986 ישמש כתקופת מעבר שבה ניתן יהיה להשתמש בכרטיס המגדל הישן ו/או בכרטיס החדש. אולם החל מ־1 למאי 1986 לא תהיה אפשרות להשתמש בכרטיס המגדל הישן והטבעתו תהוה עבירה על החוק.

9) תעודת משלוח של פירות, שלא הוטבעה כנ"ל, אינה ברת תוקף. הובלת פירות בלווי תעודה כזו, דינה כהעדר תעודת משלוח והינה עבירה על חוק מועצת הפירות (ייצור ושיווק) התשל"ג–1973.

מועצת הפירות (ייצור ושיווק)
עזרא מאיר – מנכ"ל

פרקליטו של דמאניוק מצפה שהתביעה תבקש מחר לשחררו

זאת, לאור הראיות החדשות בקשר לזהותו ● זמיר אישר את בקשת הארכת המעצר

מאת יהודה צור, יואב אביב, בצלאל עמיקם, אבי בניהו וזהבה מוזס. כתבי „על המשמר"

מרק אוקונור, פרקליטו של ג'ון דמאניוק הכלוא בארץ, מצפה, כי ביום שישי הקרוב, בעת ישיבת בית המשפט שתדון בהארכת מעצרו של דמאניוק, תודיע התביעה, כי לאור הראיות החדשות שהגיעו לידיה היא מבקשת לשחררו ממעצרו. דברים אלה אמר אתמול הפרקליט בבית אגודת העיתונאים בחיפה ובמוזיאון השואה והגבורה בקיבוץ לוחמי הגיטאות.

פרקליטו של דאמניוק מזה למעלה מ־4 שנים גורס, ש„איוואן האיום" האמיתי הוא תיאודור פדרנקו, החי עתה בבריה"מ לאחר שנשללה ממנו אזרחותו האמריקנית לפני כ־10 שנים. מאז הוא מתגורר יחד עם משפחתו לחופי הים השחור בלי שנשפט על־ידי הרוסים, למרות שהודה שהיה בטרבלינקה.

הפרקליט האמריקני סייר במוזיאון לוחמי הגיטאות וקיבל הסבר על שיחזור מחנה טרבלינקה ועל תהליך ההשמדה במחנה. הפרקליט ביקש צילום של „איוואן האיום" במחנה אך נאמר לו שאין נמצא צילום כזה במוזיאון. לבקשתו, סופקו לו כמה ספרים על השואה.

הוא בא בלווית צייר הנאצים, טוביה פרידמן, ואיש נוסף, ולאחר כשעה של שהות במקום והסברים חזר לתל־אביב.

לא זוהה פיזית

לטענתו של אוקונור, לא זוהה דמאניוק מעולם פיזית ומומחי צילום אמריקנים שבדקו חלק מהתמונות שעל פיהן זוהה טענו, כי התמונות עברו טיפול ולא ניתן לקבוע את זהות האדם המצולם בהן.

צייד הנאצים, טוביה פרידמן, אמר אתמול, כי אין זה מתפקידו לקבוע באם ג'ון דאמניוק הוא אומנם „איוואן האיום". אך חובה מוסרית היא לגלות כל פרט העשוי לסייע לגילוי האמת. הוא אמר עוד, כי כ־15 פושעים נאצים החיים בארה"ב, „ממתינים" ליום בו תבקש ישראל את הסגרתם והם יובאו למשפט בארץ.

שיחות עירניות

במחלקת הביטחון של שירות בתי־הסוהר, השלימו את ההכנות לקראת הארכת מעצרו של ג'ון דמאניוק, שתתקיים בכלא איילון, מחר ב־9.30 בבוקר.

מהנהלת הכלא נמסר, כי בעת האחרונה הפר דמאניוק את קשר־השתיקה שגזר על עצמו והוא מנהל שיחות עירניות עם הסוהרים בעברית ובאנגלית. הוא מסודר מאוד, מקפיד להתגלח ומנצל מדי יום את שעת הטיול היומית לפעילות גופנית לשמירת הכושר.

משטרת ישראל מימשה בפרשת דמאניוק את כל 30 הימים בהם הינה רשאית, על־פי החוק, להאריך מעצרו של חשוד.

באישור היועץ

נציג המשטרה ניצב־משנה אלכס איש־שלום, ינמק בפני השופט את פניית המשטרה להארכת מעצרו של ג'ון דמאניוק, בהתבססו על עדויות רבות של עדי־ראייה למעשיו. עדויות אלה נגבו הן בארה"ב והן בארץ.

במשך תקופה ארוכה נאספו תיקים לא מעטים המגוללים את עלילותיו של הפושע הנאצי והחוקרים נחושים בדעתם, כי אין מקום לטעות באשר לזהותו של האיש.

בקשת הארכת המעצר תינתן באישורו של היועץ המשפטי לממשלה, פרופ' יצחק זמיר.

חשש למתיחות בין „המתקדמת" לוועד להגנת האדמה ב„יום האדמה" הקרוב

מאת קאסם זייד ושלי יחימוביץ, כתבי „על המשמר"

הוועד להגנת האדמות והוועד הארצי של ראשי הרשויות המקומיות הערביות, קוראים לציבור הערבי שלא לשבות ב„יום־האדמה" שיחול ביום א'.

בגילוי־דעת משותף שהוציאו אתמול שני הוועדים, הם קוראים לציבור הערבי לכבד את החלטתם של הוועדים, שהתקבלה לפני חודש בנצרת.

שני הוועדים גורסים, שהשביתה ב„יום־האדמה" מיותרת והחלטת „המתקדמת" לקרוא לציבור הערבי לשבות ביום האדמה היא החלטה בדלנית ומהווה קריאת־תגר נגד מוסדות הציבור הערביים. שני הוועדים קוראים לציבור הערבי לשמור על השקט והסדר ב„יום־האדמה" ולהסתפק בקיום שתי תהלוכות ושלוש עצרות־בגליל, במשולש ובנגב.

ראשי המועצות המקומיות בסחנין, ערבה ודיר חנא, יצאו גם הם אתמול בקריאה משותפת לתושבי כפריהם שלא לחישמע לקריאת „המתקדמת" לקיים שביתה כללית ביום האדמה. שלושת ראשי הרשויות קראו לתושבים לשמור על השקט והסדר.

„הרשימה המתקדמת לשלום" פירסמה גילוי דעת משותף עם תנועת „אל־נהדה" מכפר טייבה, ו„בני טירה" – שתי תנועות מקומיות קטנות – הקורא לציבור הערבי לקיים שביתה כללית ב„יום־האדמה". „המתקדמת" החליטה לקיים ב„יום־האדמה" שתי עצרות – בכפר טייבה שבמשולש ובכפר ערבה שבגליל.

כתבנו מציין, כי שתי העצרות של „המתקדמת" יתקיימו בסמיכות זמנים ואף בקרבת מקום לעצרות של הוועד להגנת האדמה. דבר זה עלול להביא למתיחות בין שני הצדדים היריבים. לא ידוע על תכונה מיוחדת ברחוב הערבי וקרוב לוודאי שהציבור הערבי יכבד את החלטת הוועד להגנת האדמה ולא יישמע לקריאה של „המתקדמת" לקיים שביתה כללית.

המשטרה אוסרת תהלוכה בנגב

משטרת מרחב הנגב השיבה אתמול בשלילה לבקשת שהגישו הבדואים, לקיים ב„יום־האדמה" תהלוכה.

האגודה לסיוע והגנה על זכויות הבדואים, פנתה כבר לפני מספר שבועות בבקשה לקבל רישיון לקיים ביום ראשון הקרוב תהלוכה, מצומת תל־שוקת עד ליישוב הבדואי חורה. אנשי האגודה התחייבו לצעוד בשולי הכביש בלבד ולא להפריע לתנועת כלי־הרכב. כן התחייבו, כי מספר המשתתפים לא יעלה על 100 איש. אתמול נמסר להם כי בקשתם לא נענה.

היום יגישו אנשי האגודה הבדואית עתירה לבג"ץ בעניין זה. בהגשת תבג"ץ משתתפים האגודה לזכויות האזרח בישראל ועוה"ד אמנון זכרוני.

במכתב ששיגר אתמול עו"ד אמנון זכרוני למשטרה, בעקבות התשובה השלילית, נאמר, בין השאר: „זכורות לכולנו תהלוכות והפגנות, הן של „שלום עכשיו" והן של „גוש אמונים". בתנאים ובמגבלות פחותים בהרבה מאלה שהטילו מרשי על עצמם מיוזמתם הם".

השנה יתקיימו בדרום שתי עצרות של המגזר הבדואי לרגל „יום־האדמה". עד כה נהגה רק רק"ח לארגן את העצרות, ותושבים מעטים הגיעו אליהן. לרוב הורכב הקהל מסטודנטים ערבים שהגיעו מירושלים. השנה החליטו אנשי האגודה לסיוע והגנה על זכויות הבדואים לקיים עצרת נפרדת ביישוב חורה. העצרת של רק"ח תתקיים בעיירה רהט.

הממשלה תקבע ביום א' גובה ההלוואה שתינתן לענף הכותנה

כך הוחלט אתמול בוועדת השרים לענייני כלכלה ● נחמקין תומך בדרישת המגדלים ל־42 מיליון דולר והאוצר מציע 15 מיליון ● פת: לא לגדל כותנה

מאת יוסף גלילי
כתב „על המשמר"

שאלת גובה ההלוואה המ־שלתית לענף הכותנה הועב־רה על־ידי שר החקלאות, אריה נחמקין, להכרעה בישיבת הממ־שלה ביום א' הקרוב. זאת לאחר ישיבת ועדת השרים לענייני כלכלה שהתקיימה אתמול, אשר בה הציע האוצר סכום נמוך בהרבה משביקש שר החקלאות.

מקור נהמן שהשתתף בישיבת ועדת השרים לענייני כלכלה מסר לכתב „על המשמר", כי שר החקלאות הציע להעניק למועצת הכותנה הלוואה של 42 מיליון דולר ל־5 שנים, כדי להיחלץ מן המשבר הזמני הפוקד את ענף הכותנה בארץ ובעולם. לעומת־זאת, מציע האוצר הלוואה של 15 מיליון דולר לשנתיים־שלוש.

לא לגדל כותנה

השרים גד יעקובי ויגאל הורביץ, סגן שר־החקלאות, אברהם כץ־עוז, ומנכ"ל מועצת הכותנה, יוסף דלומי, תמכו בהצעת שר־החקלאות.

לעומתם, הציע השר גדעון פת לא לגדל כותנה במשך שנה שנתיים (במקום הלוואה) ואילו אהרון פוגל, ראש אגף התקציבים באוצר, אמר בתשובה לשאלתו של השר יגאל הורביץ: „קיימת מחלוקת בין האוצר ושר־החקלאות לגבי גובה הסכום, למרות שמשרד־האוצר מסכים שאשתקד נגרם לענף נזק הנאמר ב־30 מיליון דולר. האוצר הציע מתן הלוו־אה לענף בסך 15 מיליון דולר לשנתיים־שלוש. אולם שר־החקל־אות עמד על דעתו והעביר את הנושא להכרעה בישיבת הממשלה ביום ראשון הקרוב.

קריאת אס.או.אס.

קריאת אס.או.אס. לממשלת ישראל ולראשה, שמעון פרס, להכריע במחלוקת בין משרדי האוצר והחקלאות ולאשר מתן הלוואה לחמש שנים בסך 42 מיליון דולר, כדי לחלץ את ענף הכותנה מהמשבר הזמני אליו נקלע, השמיעו ראשי המטה להצלת ענף הכותנה, במסיבת עיתונאים שכינסו אתמול בתל־אביב.

הדוברים, המייצגים את ההתיישבות העובדת על כל זרמיה, המושבית והקיבוצית — מנחם גלעד מרכז וועדת המשק של התק"ם, מאיר בראון מוועדת המשק של הקיבוץ הארצי ויוסף דלומי, מנכ"ל מועצת הכותנה — התריעו נגד הסחבת בקבלת ההחלטה (שהוגשה עוד לפני חצי שנה), המסכנת את המגדלים בתכנון הזריעה שכבר התאחרה.

כל עיכוב בקבלת הכרעה, הזהירו הדוברים, פירושו אי־זריעת 300 עד 400 אלף דונם אדמות שלחין שיופקרו לשממה ולידיים זרות, ומכת־מוות לענף, עם ערך־מוסף של 90 אחוז.

רק 9 אחוזים

הדוברים הדגישו כי כמאה־אלף דונם שדות כותנה שנוספו בשנים האחרונות, עובדו ללא תוספת מים, הודות לשיטות השקייה ואגרו־טכניקה שפותחו בארץ ע"י קליטת כל מי הקולחין במדינה, שהיוו קודם לכן מטרד אקולוגי.

בעשור האחרון הסתכם יצוא הכותנה במיליארד דולר. 1984/85 היתה שנה מאוזנת. 1985/86 היתה שנה ראשונה עם הפסד לענף, שהסתכם 49 מיליון דולר, כתוצאה מירידת מחירי הכותנה מ־85 סנט פר"ב אשתקד ל־54 סנט לליברה השנה.

הדוברים ציינו, כי בעוד שהמגדל האמריקאי מקבל, בנוסף למחיר שוק, 54 סנט לליברה, המגדל היווני מקבל מחיר מובטח של 112 סנט לליברה, דהיינו: תוספת 58 סנט המהווים תמיכה של יותר מ־100 אחוז. בקליפורניה מקבל החקלאי מחיר מובטח מראש של 86 סנט — תמיכה של 32 סנט המהווים 60 אחוז. בישראל התמיכה היא בשעור של 9 אחוזים כתוצאה מביטוח שער, המהווים תוספת של 5 סנט בלבד למחיר השוק.

משבר זמני

הכלכלנים בעולם מעריכים, כי יש לצפות להתאוששות לאחר ירידת המחירים ב־3 השנים האחרונות, נוכח גידול הצמיחה העולמית בשיעור של 2 אחוז בשנה. הקטנת שטחי הזריעה והיקף התמיכה למגדלים תביא גם לירידה בהיקף היצוא ולעליית מחירי הכותנה בשוק העולמי.

משמעות הדבר היא, שיש לצפות לחזרה למחיר הרב־שנתי לכותנה הישראלית, שהוא 77 סנט לליברה, ללא ביטוח־שער — מחיר סביר מבחינת מגדלי הכותנה הישראלים שהם היעילים ביותר בעולם.

אנשים ואירועים

לקחת את פורים ברצינות

נוער ר"צ, שלשום ברחוב דיזנגוף, במצג פורימי נגד תופעת המשיחיות הפושה בציבור בארץ.

HAPPY BIRTHDAY TO YOU

תמונות דיוקן זו של המלכה אליזבת, שצויירה על־ידי מיכאל לאונארד, נמסרה לגלריה הלאומית לדיוקנאות כתרומת ה„רידרס דייג'סט" ליום הולדתה ה־60 של מלכת אנגליה. (צילום: איי.פי)

הו, כלכותא, עוד נוריד את החלוקים

לאחר כל התהפוכות שעברה ההצגה „הו כלכותא" בחודש האחרון, הגיעו אמש ה„כלכותאים" ארצה בטיסה ישירה מניו־יורק. הפירסומאים הבטיחו סיפתח של עירום בשדה־התעופה. אך השחקנים ירדו מכבש המטוס עטופים בחלוקים הלבנים מעל לבגדיהם. את העירום האמיתי, או מה שנשאר ממנו, יוכלו לראות החל מיום שישי בקולנוע „דקל" בת"א. השחקנים שמעו על הרעש שעוררה ההצגה בארץ. אך קיבלו את חרם הצנזורה בהומור. במאי ההצגה, רון נאש, אמר: „תמיד היתה זו הצגה שנויה במחלוקת. והדבר הופך אותה למיוחדת בכל מקום בו אנו מופיעים. לנו תמיד נחמד מחדש לשמח אנשים ולתת להם אווירה חדשה על המין". התרגשות גדולה לא היתה בקבלת־הפנים. גם לא שטיח אדום. ושמונת השחקנים הצטלמו בפוזה המוכרת של ההצגה זה 17 שנים. רק חסידי גור, שירדו מאותו מטוס, התרחקו מיד מהשחקנים מחשש שמא יידבק בהם שמץ מהפריצות. (כתבה: יעל ישראל. צילום: ישראל סאן)

הגולם הדולף

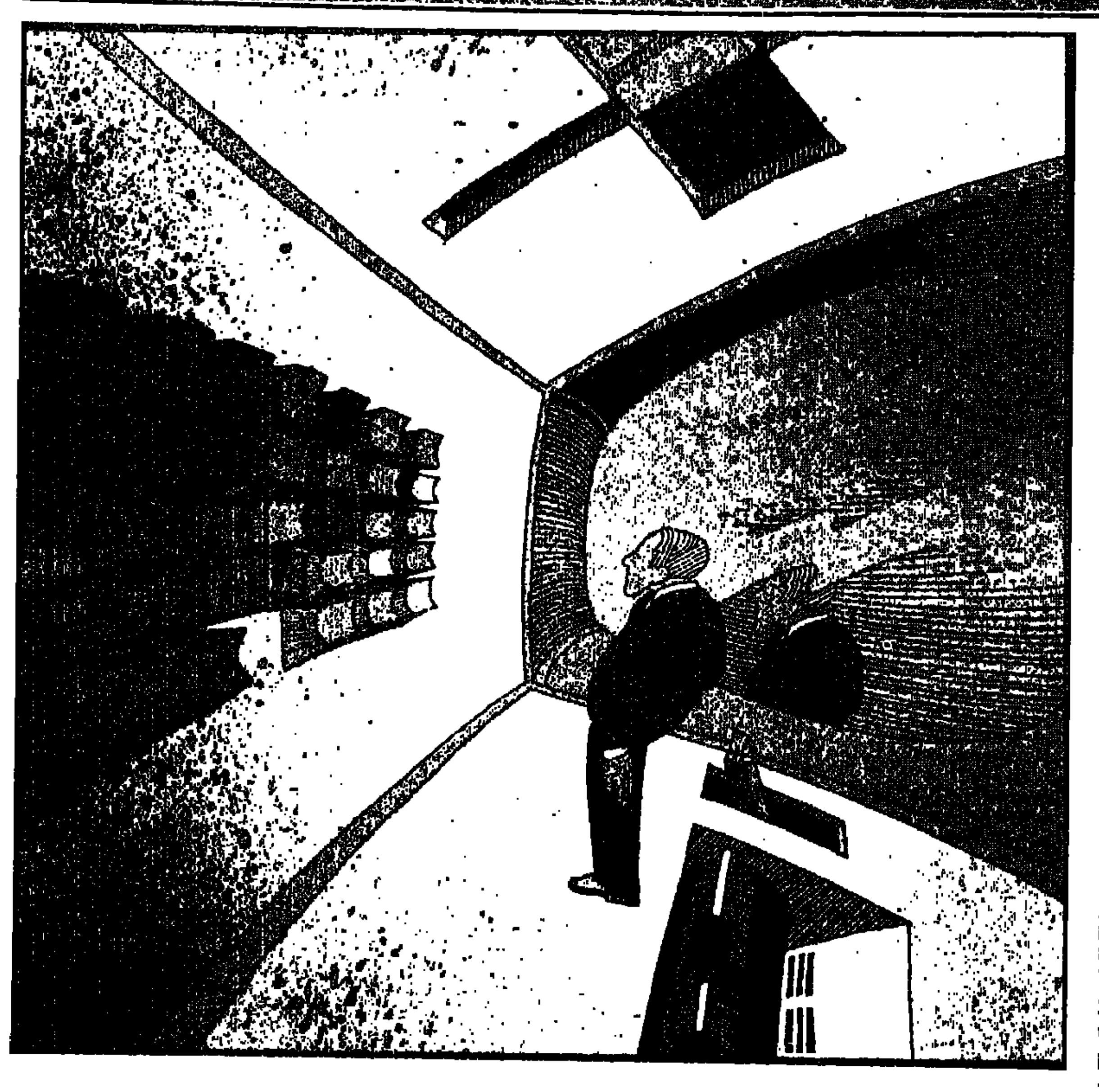

שאילתות למסוף פתוח

מאת רונית אדלר

המעשה בכתבנית שהצליחה לשבש את נאום שמיר, אשר נמצא בתוך מאגר ממוחשב בלשכת שר־החוץ, העלה שוב לכותרות את הנושא הרגיש והבלתי מטופל עד כה — אבטחת מאגרי מידע. נסיבות המעשה היו ככל הנראה תוצאה של רשלנות וחוסר תשומת־לב. סיסמת הכניסה לקובץ, שהיתה צריכה להיות חסויה, הגיעה אל הכתבנית, וזו עשתה בה שימוש לרעה.

ההגנה על מערכות ממוחשבות היא צורך הנובע הן מתוך רצון לשמור על פרטיות האזרח, והן עקב הסיכוי הגבוה להצלחת פשעי מחשב, בהם קיימת אפשרות לתמורה גבוהה, כספית או אחרת.

בנק הדואר לבדו סבל לאחרונה מהפסד של מיליון דולר בעקבות גניבת המחאות. ההמחאות הודפסו, נפרעו, ותמורתן במטבע זר הוברחה לחו"ל. הפשע התאפשר בעזרתו של עובד הדואר.

גניבת האגורות

בנווה־אביבים נעצרה עובדת בנק אשר הצליחה בעזרת המחשב להעביר כספים מחשבונות הלקוחות לחשבונה הפרטי. האם היית מגלה אילו נעשה קיצוץ של האגורות בחשבונך? קרוב לוודאי שלא. אולם פקיד הבנק, המעביר לחשבונות את כל אותן אגורות מחשבונותיהם של הלקוחות, יכול לגרוף סכומים לא מבוטלים.

שינוי נתונים מסוג זה איננו בגדר הבלתי־אפשרי, וגילויו היא משימה קשה למדי. השינויים לנאום שמיר אמנם נתפסה לבסוף, אולם אם המערכת היתה חוזרת לקדמותה באופן מושלם, תפישתה היתה קשה הרבה יותר, אם בכלל היתה אפשרית.

ואם בסקטור הפרטי נושא זה היא בעיה חמורה, שהרי שבסקטור הממשלתי־ציבורי הדברים חמורים פי כמה, מכיוון שמלבד הנזק הכספי קיימת גם אפשרות פגיעה בצנעת הפרט של אזרחי המדינה.

בוועידת השירות הפסיכיאטרי שהתקיימה בחודש הקודם הוקדשה תשומת לב רבה לנושא. אמנם משרד הבריאות רגיש ביותר לשמירת סודיות המידע בכל הנוגע לטיפול הפסיכיאטרי, אולם צה"ל דורש פרטים, על־מנת למנוע מחיילים פגועי־נפש, בשירות סדיר ומילואים לשאת נשק ולהיות מופעלים במסגרות המסכנות את הציבור ואת החייל עצמו. עלי־פי תגובת צה"ל ניתן להסיק, כי אין בידיו הכלים הדרושים לבקרה על שליפת מידע כזה על־ידי דרג נמוך כלשהו. העובר מול מערכת כוח־האדם. הסיבה לכך הוא אולי, שאין ששים ליישם נוהלי סודיות — שהם יקרים ודורשים אמצעי אבטחה מוגברת — רק לצרכי הגנה על הפרטיות, דבר שנעשה כאשר מדובר על בטחון המדינה.

„חונן רוצחים" בתלוש המשכורת

אירוע בלתי־נעים, הקשור לפשיעת מחשב, אירע בממכ"א (יחידת המיכון של כוח־אדם) לפני מספר שנים, כאשר שמו של הרמטכ"ל דאז, רב־אלוף רפאל איתן, שונה ברשימתו האישית ל„חונן רוצחים" בעקבות חנינתו של פינטו. הדבר התגלה לגמרי במקרה על־ידי ביתו, ששירתה באותה היחידה. אם לא היתה מתגלה, היה שם חדיש זה מודפס על גבי תלוש המשכורת של הרמטכ"ל. מקרה מביך ללא ספק.

ישנן מערכות בהם עשויות להיות השלכות חמורות מאוד לפעילות מסוג זה. המשטרה, לדוגמה. ככל הנראה, כיום מוגנת רשת הטלקס של המשטרה; אולם שאר המידע המועבר מן המטה הארצי חשוף למדי להאזנה. נראה כי עדיין לא חשוב על התוצאות היכולות לנבוע מ„טיפול" של העולם התחתון במערכת ביקורת הגבולות, או ל„טיפול" של אש"ף במערכת הביקורת בגשרים.

בביטוח הלאומי המצב איננו שונה בהרבה. בפועל אמנם נקבעו נהלים ואף הופעלה הגבלת גישה שגרתית, אולם לאחר שמסוף כבר נפתח על־ידי שימוש בסיסמה, העדר יומן שאילתות לא מאפשר מעקב אחר מי שיבצע שאילתות נוספות במסוף הפתוח. המצב עלול להפוך לקריטי ממש עם מס־ההכנסה ייענה ללשכת רואי־החשבון ויעניק לרואי־החשבון גישה ישירה לתיקים של לקוחותיהם. רק התארגנות נאותה קודם לכן תוכל להבטיח, ששירות זה לא יהפוך למכשיר הונאה בידי רואי־חשבון מתוחכמים, שלא יעמדו בפיתוי הכניסה למאגרי תיקים שאינם בין לקוחותיהם.

חלק מן הבעיות הללו אמורות למעשה להיות מכוסות בתקנות, הקובעות תקנים ונוהלים לשמירת הפרטיות במערכות ממוחשבות של גופים ציבוריים ופרטים. בארץ יצא חוק כזה ב־1981, ולפיו האחריות על קביעת התקנות מוטלת על שר המשפטים.

גברי בר־לוי מיחידות ענ"א ממשלתיות, יוסי מרגלית ויורם אלסטר כמנכ"ל שירותי בנק אוטומטיים, הם שניסחו את התקנות. הקו המנחה היה התקן האמריקני, שהינו חוק תקן אצל היחידות הכפופות לחוק שמירת הפרטיות בארה"ב. לפיו נקבעות הנחיות ברורות להגנה פיזית על מערכות מחשבים וציוד קצה, כללי אבטחת גישה, אבטחת אמצעי תקשורת וכן כללים לאבטחת אמינותם ושלמותם של הנתונים הקיימים כבר במאגר בפני שיבושים כתוצאה מפעילות המתבצעת בתקשורת.

„יודעים עליך הכל"

כתיבת התקנות נמשכה כשלוש שנים, בהן היו דיונים מרובים והשגות ללא סוף במליאת הוועדה, שהוקמה על־מנת לייעץ לשר המשפטים. רק לפני כחודש הגישה הוועדה את המלצותיה לשר. ועדת חוקה חוק ומשפט של הכנסת דנה בתקנות רק ב־18 בחודש והטילה על ח"כ מרדכי וירשובסקי ועל ח"כ שולמית אלוני, כוועדת־משנה, לבחון ולהמליץ על אישור התקנות. אך גם לאחר אישורן, יהיו התקנות הללו בגדר המלצות בלבד ולא הוראות מחייבות. עובדה זו מטילה את האחריות לביצוע על מנהל מאגר הנתונים, ואילו אכיפת החוק תהיה מוטלת על האזרחים. למשרד המשפטים אין התקציב הנדרש על־מנת להפעיל את רשם מאגרי המידע לצורך זה. תלונת אזרח הביאה לתביעה פלילית של הרשם נגד החברה א.ב. דטה, שהפעילה מאגר תחת הסיסמה „אנו יודעים עליך הכל" שלמעשה הכיל מידע שלא היה צריך להיות בידי גוף פרטי.

כדיון שהתקיים בוועדת חוקה חוק ומשפט הוחלט, כי ועדת המשנה תסיים את עבודתה לפני סוף חודש מארס, כך שעד סופו יאושרו התקנות. עתה צפוי ויכוח באשר למועד מימוש התקנות. אותם גופים שהשתדלו ליצור סחבת עד עתה, ינסו ככל הנראה להרויח עוד מספר חודשים. אלו הם אותם גופים אשר מימוש התקנות חל עליהם, ועתה עליהם לדאוג לאמצעי אבטחה ולהשריש את השימוש בהם בקרב עובדי הארגון.

על־מנת להמחיש את הנושא, כדאי אולי לציין - מספר נתונים סטאטיסטים כפי שהתקבלו על־ידי המרכז הלאומי לפשיעה במחשבים" בארה"ב. על־פי סקרים אלו, 77 אחוזים מפשעי המחשב כלל אינם מדווחים. מתוך אלו שדווחו בשנה האחרונה מסתכם נזק של קרוב למיליון דולר, מתוכם 600,000 דולר נגרמו בעקבות גניבת נתונים ותוכנה.

נתונים נוספים מצביעים כי גילם הממוצע של פושעי מחשבים הוא 22. 45 אחוז מן הפשעים הם גניבת כספים, 16 אחוז גניבת מידע, 16 אחוז נזקים לתוכנה יישומית, 12 אחוז עיוות נתונים, 10 אחוז שימוש בלתי־מורשה בשירותים ושני אחוז מסתפקים סתם בחדירה לתוך מאגרי נתונים. בלא גרימת נזק.

הצפנה בערבון מוגבל

מאת רונית אדלר

אבטחת מידע שצפון במחשב איננה ... של נשוא המידע בלבד, כמובן. ... המחשבים אמורות, אם כך, לספק ... להסתרת מידע. משיחה עם אנשי ... מחשבים בארץ מתברר כי ... אמצעי מיגון, אולם אלה יהיו ... רק כאשר נוצר שיתוף־... בין המשתמש לאירגון.

... עלה לכותרות באחרונה ועורר ... הכמת השיבושים שהתגלו בנאומו ... קמ"ד לוועידת חירות. גילוי קוד ... להתכסן היה תוצאה של רשלנות ... וכנגד רשלנות אין בידי חברות ... מיגון של אמצעי הגנה.

... גילה, מנהל שירותי מערכת י.ב.מ.: ... הבדיקה היא לא הכלים, אלא ... המשתמש בהם, והגנה ... על הקודים. מצד המשתמש הבעיה ... ההדרה בכך. לי.ב.מ. בישראל ... קיים על מנת להקים מערכת ... היא מושלמת מבחינתנו. ... הסוב מפני משתמשים, כפי ... כיום המערכת היא ... וגם לגבי העובד השימוש בה ... אוטומטי. אולם קודם לכך הרצון ... להשקיע בנושא. ללא רצון זה, ... בלתי אפשרי.

„לא היינו מפצלים את ההגנה, והדאגה ... צריכה להיות רק על העובדים ולא על ... אני סבור כי היינו מגיעים לאחוזי ... נמוכים יותר של מערכת ההגנה. ... מה שאמרתי עד כה, אין לנו ... של מסירת סיסמה של אדם ... שאינו מוסמך. לעידן טביעות ... קוליות עדיין לא הגענו, אף ... נסיונות מתקדמים בתחום השני ... י.ב.מ.

„... בארץ אנו מציעים מגוון ... לכל היישומים קיימים אמצעים ... ליוצרים רמות שונות של ... שימוש. קיימים קודים לקריאה ... לקריאה וכתיבה, ובתוך ... בורדים לאיזה מן הנתונים ... המשתמש לגשת. ברוב האפליקציות ... זה היא בהחלט מספקת. כאשר ... לאינפורמציה, שמעוניינים לשמור ... סודיות גבוהה יותר, ננקטים ... נוספים. לדוגמה: כאשר ... לאינפורמציה ומעוניינים ... המשתמש עצמו ולא אדם ... אף השיג את הסיסמה ... של נתונים מסויימים בעזרת מפתח ... נוספת זו נעשית רק עבור חלק ... כי היא מהווה מיטרד. במקרה זה ... בשיתוף־פעולה עם המשתמש. הוא ... לבצע את ההצפנה ואת הפענוח. ... על מערך הסיסמאות שלו לעצמו. ... אנו משתדלים להגיע לעץ החלטות שיאפשר למאגר המידע להיות מוגן וכו־זמנית גם שקוף עבור המשתמש. המשתמש לא צריך להרגיש שקיימת הגנה, אלא אם כן ינסה לגשת לאינפורמציה שאינו מורשה לגשת אליה. הצפנה מסוג זה נעשית על־ידי חבילת תוכנה R.A.C.F (Resource Access Control Facility), שהיא חלק נפרד שאינו סטנדרטי במערכת י.ב.מ. וכרוך בתשלום נוסף.

„נסיונות של הגנה באמצעות חומרה קיימים אף הם: רק באחרונה יצא מנעול לדיסקט של הי.ב.מ־PC. בבית י.ב.מ. עצמו קיימים למסופים מנעולים פיזיים — בנוסף לאפשרות של סגירה לוגית של המסוף על־ידי סיסמה. היתרון בכך: השארת הקצאות הקבצים ללא שינוי כך שעם החזרה ולאחר שימוש בסיסמה ניתן יהיה להמשיך ולעבוד מהמקום בו הפסקנו.

„ובחזרה לאמצעי החומרה. י.ב.מ. מפיצה גם קופסת חומרה לדרך הצפנה הנמצאת בין יחידת העיבוד המרכזית לדיסקים. כל מה שמצוי על הדיסקים מוצפן באמצעות קוד נוסף שמובן למשתמש. בדרך זו נמנעת מן המשתמשים הטרדה, אולם יש צורך בדירוג רמות הסודיות של המשתמשים ובשמירה על המפתחות. ציוד זה לא הצליח כל כך ולמעשה לא נמכרה בארץ שום יחידה של קופסא זו.

„אולם הבעייה הממשית בנושא אבטחת נתונים קיימת כאשר המערכת עוסקת גם בתקשורת. כאשר אין הצפנה, ניתן למעשה להאזין לקו התקשורת ללא כל בעיה. ציוד כמו DATA SCOPE II מאפשר לראות את כל הנתונים העוברים בקו. במקרה זה אפשר להתקין על קו התקשורת זוג מצפינים על מנת שיצפינו את הנתונים. שירותי בנק אוטומטיים למיניהם עובדים בצורה זו. המעניין הוא, שנוסחת ההצפנה מפורסמת ברבים, אך מכיוון שלא מעבירים ארבע ספרות בלבד אלא קוד בן 14 ספרות, הופך הפענוח לבלתי אפשרי. י.ב.מ. מציעה גם חומרת הצפנה הנמצאת על הקווים עצמם. מחיר זוג מצפינים לקו נל"ן בין־עירוני יכול להגיע ל־1000 דולר. פחות מכך כאשר זהו קו בחיוג".

רוני צור, דיגיטל: בעיקרון, אמצעי ההגנה מוצעים עם המערכת והם בעיקרם אמצעי תוכנה. הגישה נקבעת באמצעות סיסמאות. כאשר הלקוחות מפעילים את שיקול־דעתם עד לאיזו רמה הם מעוניינים שהמערכת תהיה מוגנת. הרמה הבסיסית היא כמובן ברמת הגישה למסוף ואחר־כך מגיעות רמת היישומים ורמת הקבצים.

„בארץ ההגנה משתנה בהתאם לארגון. ישנם מערכות הפועלות בסביבות רגילות ובכלל זאת הלקוחות היו מעוניינים בהגנה רצינית ונתנו את הדעת על נקודה זו. הסיסמאות עצמן אינן מאוחסנות במחשב. מייצרים אותן באופן, שאינו ניתן לשחזור. כאשר הסיסמאות נקבעות על־ידי האנשים עצמם באופן אישי והן ניתנות לשינוי בכל פרק זמן. אם מעוניינים בכך, אפשר לבצע שינוי סיסמאות מדי יום.

יש לקוחות שנותנים את דעתם על כך ולקוח מן המגזר הממשלתי אף ישב ב„דיגיטל" ודאג לאמצעי הגנה נוספים בנוסף לסטנדרטיים. נושא אבטחת המידע איננו תמיד שאלה של מימון, אלא של אספקטים תפעוליים, שהארגון צריך להיות ער להם ולהדריך את אנשיו בהתאם".

חברת בורוז מספקת במסגרת מערכת בסיס הנתונים של בורוז DMC II ומכלול מכשירי התפעול „אינטר פרד" גם מוצרי תוכנה לאיתור מערכי שאילתות בתקשורת וניהול יומן מעקב. כמו כן קיימות מערכות של מפתחות למניעת „טיפול" בתוכנה בתחומים רגישים במספר דרגות של חומרה. כאשר המפתחות מוצפנים ונמצאים באופן מוחלט מחוץ להישג־ידם של התוכניתנים הרגילים.

בורוז אף מספקת מכשירים מיוחדים חסיני דליפות מגנטיות, אשר מונעים אפשרות האזנה. מכשירים מסוג זה הותקנו באף.בי.אי.

גם חברות מחשבים קטנות יותר בארץ ערוכות ומוכנות בכל הקשור לנושא אבטחת מאגרי מידע. חברות טכ"ם וי.ב.ס. מפיצות מערכות לעולם המשמשים בציוד י.ב.מ. חברת S.P.L, שהיא חברה בת של פולת ונציגת ADABAS בארץ, משווקת תת־מערכת בסיס נתונים. תת־מערכת נוספת לאבטחה משווקת גם עבור בסיס הנתונים IDMS, המשווקת על־ידי קונתהל. בנוסף לכך ניתן להשיג אמצעי צפינה פשוטים תמורת כמה מאות דולרים בלבד.

חברות המחשבים מציעות מיגוון של אמצעי מיגון למאגרי מידע: קודים, סיסמאות, מנעולים פיזיים ■ עד רשלנות או מסירת מידע בזדון של מי שמוסמך למי שאינו מוסמך — אין מנעולים

... דסק לענייני חיום: לוי מורם. ... אחראית לעמודי הפנים: עמית אנטר.

„קיצוץ" באומדני הפנטגון

**מאת ויוזיני פינדר
וושינגטון**

הפנטגון מיעט באומדן הוצאותיו שנת 1987, ושאיר בכך פצצת-זמן מתקתקת תחת כסאותיהם של מתכנני התקציב — אומרים פרשנים בלתי תלויים. ממשל רייגן הודה, שייתכן כי הם צודקים.

לאחר שבדקו את תקציב משרד הביטחון, שהועבר על-ידי הנשיא לקונגרס בשבוע שעבר, ניבאו פרשנים שייתכן שההוצאות יעלו על התקציב המוצע — 274.3 מיליארד דולר — ב-15 מיליארד דולר. פירוש הדבר

„הפנטגון נוהג לזייף חשבונות ולהמעיט באומדן הוצאותיו במטרה לסחוט כספים מן הקונגרס" — טוען פקיד מוועדת השירותים הצבאיים של בית הנבחרים ■ דובר הפנטגון: אנחנו לא מנסים לרמות

הוא, כי הגרעון ב-1987 עלול להגיע ל-200 מיליארד דולר והוא יביא לקיצוץ-חובה בהתאם לחוק גראם-ראדמן להפחתת הגרעון. התפתחות כזו תפגע בתוכניות צבאיות ואזרחיות כאחת.

משמעות התקציב שנשלח לקונגרס היא גרעון של 143.6 מיליארד דולר בשנת הכספים 1987. אם יבצע הקונגרס את הצעות הקיצוץ של הממשל, ושל 182 מיליארד דולר אם לא יעשה כן.

הפתעה במימשל

„תהיה כאן מהומה גדולה", אמר ג'וש אפסטיין, המומחה מספר אחד להוצאות צבאיות במכון „ברוקינגס" היוקרתי שבוושינגטון. מומחה אחר אמר ש„הממשל צפוי להפתעה אכזרית" באוגוסט, כשיצטרך לחשב מחדש את התקציב בהתאם לחוק גראם-ראדמן.

אר רייל, דובר הבית הלבן לענייני תקציב, אמר: „אומדן הוצאות הגנה הוא אמנות, לא מדע, ואנחנו עלולים לטעות". לדבריו, המומ-חים סבורים שנתוניו הם הטובים ביותר שיש כיום, אולם שנתוני הקונגרס יהיו גבוהים יותר, קרוב לוודאי.

ג'וש אפסטיין אמר, לאחר שעיין בחישובים מבוססים על הוצאות הפנטגון בשנים קודמות, שהוא סבור שהתקציב מיעט באומדן ב-15 מיליארד דולר ב-1987, וב-66 מיליארד דולר במשך חמש השנים הבאות.

קיצוצים אוטומטיים

מוסיף אפסטיין: „כבר בשנה הראשונה לא יהיה התקציב מתאים לחוק גראם-ראדמן." חוק זה, שהתקבל בסתיו, קובע מטרות שנתיות להורדת הגרעון עד שיאוזן התקציב ב-1991. אם לא יצליחו הנשיא והקונגרס להפחית את הגרעון ל-144 מיליארד דולר בשנת הכספים 1987, המתחילה ב-1 באוקטובר, יחולו קיצוצים אוטומטיים כמעט בכל ההוצאות הממשלתיות.

חוק גראם-ראדמן יכול לקצץ 40 עד 50 מיליארד דולר מהוצאות הממשלה. קיצוצים אלה יהיו הן בהוצאות צבאיות והן בהוצאות אזרחיות. לדברי שר ההגנה קספר ויינברגר עלול הדבר לפגוע בתוכנית השלמת מלאי הנשק של הנשיא רייגן.

גורדון אדמס, הקשור עם המרכז לעדיפויות מדיניות ותקציביות, טוען שהצבא יצטרך לשלם עתה חובות שהם תוצאה של תקציבי 1984 ו-1985. הוא הזכיר קניות של רכב נושא גייסות מסוג „ברדלי", טנקים דגם „אם-1" ומטוסי „אף-15" ו„אף-16". לדבריו, „אנו עדים כיום לגל הוצאות שהוקצבו ב-1984 וב-1985. החשבונות מגיעים מהר יותר משציפינו... ואמדן ההוצאות הוא נמוך".

15 מיליארד חסרים

אדמס מעריך, שאומדן שנת הכספים הנוכחית נמוך בחמישה עד שמונה מיליארד דולר ואמדן 1987 נמוך ב-10 עד 15 מיליארד דולר. „הגרעון יהיה גדול משחשבו" אמר, וניבא הפתעה לא נעימה בחודש אוגוסט. הנשיא והקונגרס ייאלצו למצוא דרכים לקצץ יותר משחשבו לקצץ, כדי שיוכלו למלא את דרישות החוק להורדת הגרעון.

פקיד של ועדת השירותים הצבאיים של בית הנבחרים אמר, ש-15 מיליארד הדולרים החסרים הם כנראה חלק מהמשחק של הממשל, שעושה מאמצים להגיש לקונגרס תקציב מתאים ליעדי חוק גראם-ראדמן להורדת התקציב. לדבריו, הפנטגון נוהג לזייף חשבונות במטרה לסחוט בכל הניתן כספים מן הקונגרס. אולם בגלל חוק גראם-ראדמן נעשה הדבר „בממדים גדולים בהרבה" מאשר בשני קודמות. הפקיד הוסיף: „יש בתקציב זה הרבה נתונים מגוחכים".

חשד ללא הוכחות

לדבריו, „אנו מודעי לעובדה כי יש אי-התאמה במימד המאקרו (הכולל). אך נצטרך לבקר את התקציב, תוכנית אחר תוכנית, במימד המיקרו, כדי לקבוע אם יש לזה הסבר הגיוני. במלים אחרות, אנו חושדים, אבל אין לנו הוכחות". וזא סירב לומר אם הוא סבור שייתכן שהפנטגון ממעט בכוונה באומדניו.

דובר הפנטגון ג'ים טרנר אמר, שאין כאן ניסיון לרמות איש. „אנחנו קובעים את הוצ-אותינו בשיתוף-פעולה עם גופים ממשלתיים אחרים. מדובר באומדן בלבד. אך לדעתנו הוא הוגן וסביר. מבחינה היסטורית ההפרשים בין האומדנים וההוצאות אינם עולים על כמה אחוזים".

פקידי פנטגון אחרים טוענים שאין טעם למעט באומדנים, כי ההוצאות חייבות להיות בגבולות הקצבות הקונגרס. ייתכנו תיקוני הוצאות לאחר המעשה במערכות נשק מסוי-מות, אך ההוצאות הנוספות יבואו, במקרה כזה, על חשבון מערכות הנשק אחרות, לדבריהם.

היו מקרים בעבר, שהוקצבו כספים נוספים ברגע האחרון, כשהתברר לפנטגון שחסרים לו כספים כדי לשלם בעד נשק שמחירו האמיר. אולם לנוכח אווירת הפחתת ההוצאות שהשתררה על גבעת הקפיטול בוושינגטון, „אין שום סיכוי שיוקצבו כספים נוספים בשנים הקרובות", אמר פקיד הפנטגון, שביקש להישאר בעילום שם.

נשק אקדמי אנטי-או"ם

**מאת חנה איש-הורוביץ,
ניו-יורק**

כינוס בינלאומי של משפטנים בנו-שא „אנטישמיות, אנטי ציונות והאו-מות-המאוחדות" ייערך ב-14 וב-15 ב-אפריל באוניברסיטת ניו-יורק. יוזם הכינוס ומארגנו הוא פרופ' יורם דינשטיין, שהיה רקטור אוניברסיטת תל-אביב, ולפני כן דיקאן הפקולטה למשפטים של האוניברסיטה, העושה את תקופת השבתון שלו באוניברסיטת ניו-יורק.

פרופ' דינשטיין: „זה זמן רב מושמעות טענות רציניות מאד נגד האו"ם. הצרה היא, שהטענות מושמעות על ידי אנשים שונים: פוליטיקאים ואחרים, שנתקלו כפן זו או אחר של האו"ם, על בסיס אפיזודי. כמוהם כקבוצת העיוורים שנתקלה בפיל: זה שנגע בחרטום של הפיל אמר: „צינור גדול לפנינו". וזה שמישש את הזנב אמר: „זנב של סוס בידי". וכך עשה כל אחר הערכה לגבי מה שנתקל בו, בלי שהבין את התופעה בשלמותה. תפקיד האקדמאים הוא למדע את הנושא. אם הדיונים בכנס יהיו ברמה גבוהה, התחמושת נגד האו"ם תקבל שינוי מהותי ברור," מוסיף דינשטיין, „שבעיקר בעשור האחרון (לאחר החלטת עצרת האו"ם המשווה את הציונות לגיזענות, ח.א.), הפכה אנטי-ציונות להיות מסווה לאנטישמיות, ובמקרים רבים מאוד, מי שמתיימר להיות אנטי-ישראלי או אנטי-ציוני, הוא בעצם אנטישמי... יש כאן מגיפה, וזה מידבק."

אין תגובה

עשרות משפטנים בינלאומיים ידועי-שם מארצות-הברית, מקנדה, מדרום-אמריקה, מאירופה ומישראל ישתתפו בשישה מושבי הכנס. הניירות, שיהיו מצע לדיונים, הוגשו על-ידי שישה מומחים בתחום המשפט הבינלאומי והאומות המאוחדות. חלק מה-דיונים יוקדשו לסגנון ההתייחסות לישראל באו"ם. תושבי ישראל אינם שומעים על כך הרבה. העיתונות הישראלית לא מרבה לעסוק בכך. לא נעים, אבל מי שיושב באולמי האו"ם ומאזין לדיונים — אם במועצת-הבטחון, או בעצרת הכללית או בוועדות השונות — נדהם למשמע הכמות האדירה של דברי הבלע שניתכת על ישראל; ואלה דברים המופצים לכל פינה בעולם, לכל אוניברסיטה, לכל בית-ספר ולכל ספרייה. „המדהים הוא לא כל-כך בזה, שנציג מוסלמי או ערבי כלשהו, אומר דברים אלה", אומר פרופ' דינשטיין, „המדהים הוא שאין עונה: גם המדינות הידי-דותיות ביותר לישראל אינן מגיבות." לדברים האלה השפעה בכל העולם, גם בקרב הציבור הנאור והמשכיל. כך, לדוגמה, במספר אוני-ברסיטאות באנגליה אין מתירים למרצים יש-ראלים להופיע באירועים של סטודנטים. כתו-אנה שישראל משמע-ציונות-משמע גיזענות, וגיזענות היא בלתי חוקית. ויש גם אוניברסיטאות באנגליה, שאוסרות על התאגדות של סטודנטים ציוניים. ואם באנגליה כך הדבר, אוי לארצות שהינן באופן מסורתי פחות ידידותיות לישראל, על אחת כמה וכמה.

„היהודים שולטים בפורנוגרפיה בניו-יורק"

לאנטישמיות, בהקשר של דיוני האו"ם, מסמכיו והאמנות הבינלאומיות שנכרתות במסגרתו. יתייחס ג'ון קארי, מומחה בולט בתחום זכויות האדם, ושנים רבות חבר בוועדת האו"ם למניעת הפלייה ולהגנת מיעוטים. קארי יציג התבטאויות אנטישמיות, שיש ברשומות של גופים שונים של האו"ם. כמו הפרוטוקולים של מועצת-הבטחון, מתוך מידגם של שנה שלמה. כבר בבדיקה חלקית התגלו ביטויים שהדהימו את מכיני הכנס. אחנו, המוזמנים מדי פעם לאולמי האו"ם, איננו מתפלאים: במרוצת החודשים האחרונים שמענו במועצת-הבטחון את הנציג הסעודי אומר כי היהודים שולטים בפורנוגרפיה בניו-יורק; את שר-החוץ הלובי אומר, כי הציונות תהרוס את אמריקה ואת העם האמריקני, וכי הציונים גרועים מהיטלר; וכן שמענו את הנציג האיראני מכנה את שגריר ישראל באו"ם בכינוי „שטן" ומספר שהיהודים שולטים בכספים ובעסקי התיווך בארצות-הברית, ואף תורם להשכלה מאזיניו ומגלה להם, כי היהודים רצחו את ישו.

בהסתה לשינאה על רקע דתי וגיזעי בסגנון הדיבור של האו"ם, ידון גם סידני ליפקובסקי, העומד בראש מכון-בלאושטיין לקידום זכויות האדם. ליפקובסקי יוכיח, שהאו"ם פועל בדרך המנוגדת לסיסמאות שבהן הוא רוגל ואשר לשמן הוא הוקם. כך לדוגמה, כאשר הכינו מוסדות האו"ם מיסמך המגנה הפלייה גיזעית, נמחק ממנו, בהצבעה של חברות האו"ם, הסעיף המגנה את האנטישמיות.

על פוליטיקה בין-גושית והשלכותיה על אנטי ציונות בין כתלי האו"ם ירצה אלן גרסון, שהיה עוזר מיוחד של ג'ין קירקפאטריק בשכיהנה שגרירת ארצות-הברית באו"ם. הוא יעסוק בעיקר בחלקה של ברית-המועצות בטיפוח האנטי ציונות והאנטישמיות, אך יתייחס גם למדינות העולם השלישי, הנוקטות עמדות אנטי-ציוניות [כדי] לרצות את מדינות-ערב.

אנטי-ציונות ממוסדת

נושא מעניין שהתגבש תוך כדי [הכנת] הכנס ושיש חשיבות עצומה לו, ולהוכחתו הוא ההשפעה שהייתה לבית [illegible] אנטי ציונות על מזכירות האו"ם. על [illegible] פרופ' מקס פינגר, שהיה חבר בדרגת [illegible] במשלחת האמריקנית לאו"ם [illegible] ומתמצא היטב בכל הנעשה באו"ם [illegible] במנגנון האו"ם הוקמו במשך הזמן [illegible] מיוחדות, המטפלות בנושא פלשתין [illegible] הוועדה הפלשתינית והיחידה הפל[illegible] כמו כן יש במחלקת ההפצה של [illegible] עובדים העוסקים בהפצת העמדה [illegible] אשפית, וגם היחידות האחרות [illegible] בגיזענות, עוסקות בהסתה נגד הציונ[ות] [illegible] המשוואה ציונות משמע גיזענות. [illegible] בעשרות אנשים שמקדישים את [illegible] למאבק בישראל, המקבלים את [illegible] מהאו"ם.

האנטישמיות הבוטה, [illegible] הרוב האוטומטי של האו"ם, אינה [illegible] מבוודרת. במקרים רבים פועל האו"ם [illegible]

גופים המפיצים תעמולה פרו-אש"פית ממומנים ישירות על-ידי האו"ם ■ מחלקות שאמורות לטפל בגזענות עוסקות בהסתה אנטי-ציונית ■ כינוס בינלאומי של משפטנים, ביוזמת פרופ' דינשטיין, ינסה לחשוף את התופעה

אנטי אמריקני. ונפשם של [illegible] הממומנים רבע מתקציבי האו"ם, [illegible] זה. השוואת הציונות לגיזענות ו[illegible] האנטישמיים האחרים, הגבירו את [illegible] הציבור האמריקני מהאו"ם. [illegible] האמריקנים. הם מבטאים את [illegible] באיטיות אך בביטחון. האמריקנים [illegible] בהקצבותיהם לאו"ם. ואף פרשו [illegible] אונסקו — עם בריטניה. שתי [illegible] מימנו כמחצית מתקציבו של אונס[קו] [illegible] פרישתן הוא נקלע למשבר כספי [illegible] אותו לערוך מסע פיטורים ענקי. [illegible] אמנם עודנו מתפקד כרגיל. אך [illegible] התקציבי המצטבר מתקרב [illegible] דולר. והקיצוצים הגדולים והולכ[ים] [illegible] ארצות-הברית בהקצבותיה לאו"ם [illegible] אותו במצב קשה ביותר.

על ההשלכות שיש להחלטה [illegible] הציונות לגיזענות על מעמדו של [illegible] ידווח בכנס ארדארד לק, שהינו [illegible] האמריקנית למען האו"ם. לאגודה [illegible] שנתי של מיליוני דולרים והיא [illegible] עשרות עובדים ומפיצה פירסומים [illegible] במטרה לחזק ולשפר את היחסים בין ארצות-הברית לבין האו"ם. אגודה [illegible] בחשש רב את תהליך התרחקותה של [illegible] הברית מהאו"ם, ואת הסכנה שבא[illegible] אפילו לפרוש ממנו, כפי שפרשה מ[illegible]

תגובות

תחמושת ל„ידידינו"

מאת יוסי סולומון

אף מנינה מפניני הבלע ממאמרו של נפתלי בן-משה לא נשמטה מנאומו של סגן שר האוצר ח"כ עדי אמוראי בנאומו השבוע בכנסת. נראה היה בעליל, כי הוא נהנה לצטט את פניני בן-משה מעל בימת הכנסת. „ידידינו" מן המערך קפצו על מאמרו כמוצאי שלל רב. הנה, חבר מפ"ם ותיק, לשעבר בכיר, הוא המספק להם תחמושת משובחת נגד מפ"ם: „פרימיטיבית", „חנפנית", „מסיתה נגד ה-הסתדרות" ועוסקת ב„פופוליזם מקצועי".

אמוראי לא היה היחיד, ואני חושש שגם לא האחרון. אנחנו עוד עלולים לשמוע ציטוטים אלו במערכת הבחירות הבאה מצד „ידידיו" של בן-משה. הוא יכול לספוק כפיו בהנאה. הצליח להכפיש את מפלגתו ברבים, כפי שאיש מיריביה לא עשה עד כה.

מכל מילות הגנאי המשמיצות, הרגיזה אותי במיוחד הגדרת מפ"ם כמי שעוסקת ב„פופוליזם מקצועי". זו האשמה חמורה במיוחד, כיוון שלא יכול להיות בסיס. איך מפלגה סוציאליסטית, המגשימה את עקרונו-תיה, יכולה להחשב בעיני הסוציאליסט בן-משה כפופוליסטית? פופוליזם, מר בן-משה, הוא העלאה של ערך רצון העם לדרגה שבה מתבטלים כל הערכים האחרים, כולל הערכים שלך עצמך. לכן, לא ייתכן שמפלגת פועלים, המעלה על נס את עקרונותיה, ומגשימה אותם במעשה הפוליטי, תיחשב לפופוליס-טית. אך ניתן לעבודות לדבר ולהבהיר, מה כינון לבין אמיתות השנותיו והגדרותיו של בן-משה.

*

לפני כשנה, נקראתה לידי הזכות ללוות ולהתחבר למאבקם של פועלי „אתא". אחרי שנים של מעורבות במאבקים ציבוריים מסוגים אחרים. התייצבתי בחדר הוועד ב„אתא" וסייעתי בכל מלאכה שהיתה דרושה, כמו גם בעצה. כך, לאורך ימים, שנמשכו לחודשים, בחול ובשבת, בחצר המפעל ובהפגנות. בימים ארוכים של מתח ומריטת עצבים, נרקמו הקשרים בינינו והתבסס האמון. מצוייד בנסיון ובאמון שרכשתי ב„אתא", ובאמינותה של מפ"ם אותה ייצגתי, הצעתי לסייע לראשי ועד „מספנות ישראל" עוד בטרם פרץ בה המשבר. לכן התקבלתי שם יפה ופעלתי שכם אחד עם אנשי המספנות מראשית המאבק.

את הקשר ושיתוף הפעולה ביני לבין הוועדים ב„וולקן יציקה", יצרו ראשי ועד המספנות, מישל אלמליח וחיים אמויאל, שהצטרפו לא מכבר לשורות מפ"ם, יחד עם מאות מעובדי המספנות.

מה עשינו? פעלנו בשטח בעזרת אנשי מפ"ם חיפה, הדור הצעיר וסיעת מפ"ם במועצת פועלי חיפה, כשאנו מקבלים גיבוי, הנחייה וליווי צמוד של מזכיר מרכז מפ"ם חנן ארז עם נוכחות מוגברת בשטח של הח"כים חייקה גרוסמן ויאיר צבן וכן של דב אלקנתי, רכז האיגוד המקצועי במפ"ם. לאחרונה, גם בשיתוף חברינו בוועדה המרכזת.

לא פעלנו במקום הוועדים. אלא איתם. סייענו, כאנשי מפ"ם, למאבק מקצועי אותנטי. לא נגד ההסתדרות, אלא איתה. גם כאשר מצאנו עצמנו בודדים במערכה. על כך זכתה מפ"ם להוקרה. על פי תפיסתי והבנתי את אופיים וסיכוייהם של מאבקים מקצועיים ופוליטיים, לא ניתן יהיה לקדמם ללא ההסתדרות, ואימוץ כל הכוחות המאמינים בצידקת הדרך.

אישית, לא פעם עמדתי מול ציבור עובדים כועס וממורמר המפנה את זעמו אל היושבים בבית הוועד-הפועל ומפ"ה. הסתכנתי ב„אבדן מניותי" ואף בסכנת אלימות פיזית של ממש, כאשר עשיתי מאמצים לשכנע ולהסביר, כי הקורם האמיתי למצבם ולתיסכוליהם מצוי בקרב מערכת הכלכלית של ממשלת האחדות הלאומית.

להאשים אותנו בהסתה נגד ההסתדרות, זה לא רק מעשה שיקרי, אלא מעשה שיש בו משום משחק לידי המלעיזים וצרי העין מקרב „הטובים שבידידינו", המשתמשים בדברי כזב כדי להלבין פנינו במקום בו קצרה ידם מלהושיע.

עובדי „מספנות ישראל", שהגיעו ביוזמתם, מבלי שאיש ביקשם לעשות כן, לישיבת מרכז מפ"ם, באו להביע תודה על העזרה והסיוע שהוגשו להם בעת מצוקה. הצטרפותם למפ"ם של מאות מעובדי המפעלים הנאבקים על הזכות לעבוד בכבוד. היא תעודת כבוד למי שגילה סולידאריות פועלית-מעמדית אמיתית. רוב המצטרפים הם מאוכזבי ליכוד ורבים מהם הם בני עדות המזרח. אין מילים בפי להגדיר את היחס המזלזל במאמר הנידון כלפי ציבור זה, שנתן את אמונו במפ"ם, אותה מפלגה שבן-משה היה עד לאחרונה מבכיריה.

פעולתנו עד כה יצרה מחוייבות שאין לסגת ממנה. ייחודה של מפ"ם כמפלגת פועלים מחייבת המשך פעולה במישור מאבקי עובדים, וביתר שאת. אם מפ"ם תרשה לעצמה בעתיד לעמוד מנגד. כשציבור עובדים נאבק מאבק צודק, תהיה זו כפירה בעיקר, ואז אפשר יהיה לסגור את הדלת וללכת הביתה; והאחרון, שיכבה את האור.

לו טרח בן-משה לרדת לשטח למפרץ חיפה ולבדוק עובדות לאשורן, או לפחות לבדוק את מהימנות מקורותיו, בטוחני שלא היה מוציא תחת ידו מאמר כה מסולף ומעוות, המותיר תמיהות רבות לגבי המטרות אותן הוא בא לשרת.

במפ"ם יש היום שתי דעות: דעת חסרי הבטחון העצמי ביכולת פעולתה העצמאית של מפ"ם, ודעתם של הבוטחים ביכולתה של המפלגה. לדעתי, המבחן הוא העשייה בשטח בתחומים רלוואנטיים, כואבים ואמיתיים. כך ניתן יהיה לפרוץ לקהל רחב. לשם כך דרוש בטחון עצמי של נהג מירוץ. למי שיש בטחון עצמי כזה, יש עתיד והוא יגדל עם המחנה. האחרים ישארו בכירכרה.

כסא טוב באמצע

מאת דורית גפן

רוטאציה — העגלה לפני הסוסים

ראש הממשלה שמעון פרס הצליח לעבור בקלות יתירה את הישיבה הרוטציונית שהציבו לפניו השבוע 104 חברי מרכז מפלגת העבודה. פרס דחה על הסף את הוויכוח הממושך על הרוטאציה, ואמר כי הוא תומך בקיומה ללא היסוס. זהו המסר המעביר פרס בכל הזדמנות שהסוגיה מתעוררת על-ידי מישהו. יתכן והחליט עקבי בעניין זה. ראש הממשלה אינו מסתיר את רצונו להתפנות מהעיסוק החוזר ונשנה בשאלת הרוטאציה, אשר הפך אותו ואת מפלגתו לחשודים בעיני הליכוד ובעיני הציבור בנסיון להתחמק מההתחייבות שנתנו.

לכאורה אפשר לתמוה מה איכפת לפרס שהליכוד חושד בכוונותיו, שכן דבריו כפשוטם מלמדים על כוונתו הברורה למסור לשמיר בחודש אוקטובר את לשכת ראש הממשלה. והרי אז יתברר לכל המחשידים והמלעיזים, כי טעו והטעו, ורק דברי פרס היו כנים. מי יודע אולי יסמיקו מבושה ויתנצלו.

פרס רואה ברוטאציה נושא שולי, מוצר-לוואי של הוויכוח האמיתי — החוצה היום את הממשלה שבראשה הוא עומד — הן בנושאי מדיניות ושלום והן בנושאים כלכליים חברתיים. העיסוק האובססיבי ברוטאציה נראה לפרס, כך לפחות ניתן להבין את הגיון דבריו, כהקדמת העגלה לסוסים. ראש הממשלה הנו בעד עימות עניני-ציבורי בין מפלגתו לליכוד. אשר יבהיר לכל צל של ספק, כי הדרכים בין שתי המפלגות הללו אינן מובילות עוד ליעד משותף, ושה„העבודה" והליכוד הגיעו לפרשת-דרכים. מצב כזה יחייב ממילא פרידה. אי-קיום הרוטאציה יהיה אז באמת רק תוצר לוואי מובן מאליו של הכרעות הפוליטיות. יש הגיון במחשבה כזו.

התנערותו החוזרת ונשנית של פרס מעניין הרוטאציה נובעת בין היתר מתחושתו, כי אותה החשדה, המנוצלת היטב על-ידי מעגלי הליכוד וזוכה לטיפוח, הולכת ומצמצמת את מרחב התמרון שלו ושל מפלגתו לנצל נושא מהותי של מחלוקת כעילה לפירוק הממשלה. פרס יודע את נפש יריביו הפוליטיים, אשר לא יהססו להפוך כל ויכוח אמיתי ועניני, לתירוץ של „העבודה" להפר את הרוטאציה.

מבט חוזר יותר אינו יכול שלא להבחין במצב המילכודי ההולך ומתהווה כאן. ככל שהדבר יהיה תלוי בליכוד — הוא יעשה הכל כדי למשוך את עגלת הממשלה עד אוקטובר. בליכוד אין מתרגשים מההצהרות של פרס, כי הוא ומפלגתו לא יישבו בממשלה, אשר תנהל מדיניות התנחלות שלא על דעתם, או מדיניות כלכלית-חברתית שאינה מחלקת את הנטל באופן צודק. בליכוד כבר משייפים את החצים שיתקעו בבשרה של מפלגת העבודה אם זו תחליט להתמרד לאחר ששמיר כבר יהיה ראש הממשלה, או אם זו תרחיק לכת עד כדי פרישה מן הממשלה, ותתבע להקדים את הבחירות. אז יטען הליכוד, כי בעוד הם השלימו עם ממשלה בראשות פרס, אין מפלגת העבודה יכולה או רוצה להשלים עם ממשלה בראשות שמיר. אמנם נכון, כדברי פרס, כי אז לא יוכל הליכוד לטעון עוד כי מפלגת העבודה עושה זאת בגלל הרוטאציה. אך אפשר לסמוך על התעמולה של הליכוד, שתדע להאשים את מפלגת העבודה בחיפוש סיבות שלא לעניין.

אך הליכוד הוא רק פן אחד של המילכוד. הציבור בכללו אינו מתוחכם כל כך, והוא מקבל בדרך-כלל דברים כפשוטם. כאשר הציבור שומע את פרס חוזר ואומר, כי הוא בעד הרוטאציה וכי הוא יקיים אותה ללא היסוס, הציבור הרחב לומד מכך שני דברים: האחד, שפרס אכן אדם השומר על הבטחתו, ומלה שלו היא מלה; והשני, שאם פרס דבק כל כך בקיום הרוטאציה, סימן שממשלת האחדות מתפקדת היטב. שהרי פרס הוא אדם אחראי, ואם הממשלה הזו אינה יכולה לתפקד ולנהל מדיניות נכונה, הרי היה מביא לפירוקה. שכן, מהי הרוטאציה לעומת אחריות לאומית?

זה נשמע כמו מעגל קסמים או מילכוד. מעניין איך יצליח שמעון פרס לפרוץ אותו. ואולי באמת מאמין פרס, כי הממשלה הזו היא הדבר הטוב ביותר שיש למדינת ישראל עד חורף 1988.

המהפיכה האמיתית: פנים צעירות ב„עבודה"

[illegible] אם אפשר יהיה למצוא בספר [illegible] של הוועידה הרביעית של מפלגת [illegible] שינויים או אפילו תיקונים מרחיקי [illegible] המפלגה. מהפיכות לא יהיו שם. [illegible] יש חשיבות לדיון המחודש והנרחב [illegible] של מפלגת העבודה. בוודאי הימים [illegible] מרכזית בממשלת האחדות, [illegible] היא מאלצת את „העבודה" [illegible] על עמדותיה מעבר להתפשרות [illegible] שמתחייבת במציאות [illegible]

[illegible] עיקר המצע בתחומים השונים [illegible] גם בדיקה עצמית של מפלגת [illegible] ואולי גם מעט חשבון-נפש לגבי [illegible] שלה מעקרונותיה.

[illegible] של ועידת מפלגת העבודה לא [illegible] ההחלטה הנוגעות למדיניות, [illegible] בנושא מפלגתי-פנימי, הקשור [illegible] הבחירות של נציגי המפלגה [illegible] השיטה שפעלה בבחירות [illegible] הוועדה המסדרת של מפלגת [illegible] אשר החליטה וקבעה גורלות. [illegible] רק חותמת גומי.

[illegible] שהציב לעצמו המזכ"ל עוזי [illegible] נכנס לתפקידו, היה הרחבת [illegible] הדמוקרטיזציה של המפלגה.

המטרה היא לקבוע הסדרי בחירה [illegible] יעמוד תהליך דמוקרטי [illegible] חשאית על-ידי מרכז המפלגה, [illegible] מהמועמדים ייבחרו בבחירות [illegible] בסניפי המפלגה. בסקר שנערך על-ידי מינה צמח מיד לאחר הבחירות של 1981 ואשר נועד לבדוק את הסיבות לתוצאות הבחירות, הסתבר כי הדימוי של „העבודה" הוא של מפלגה שאיננה די מובילית. בעלת הנהגה סגורה, מפלגה קשישה ואשכנזית. מול הדימוי הזה יש משמעות רבה למיפקד האחרון שערכה מפלגת העבודה. מבין יותר ממאה ושלושים אלף מתפקדים חדשים, כארבעים אחוזים הם צעירים עד גיל 35. זה אולי אינו מהפך, אך בוודאי שינוי דרמטי למפלגה בעלת תדמית מזדקנת.

הפניית הפנים אל הדור הצעיר כבר מורגשת במפלגת העבודה, אם זה בפעילות המשמרת הצעירה, ואם בפעילות של ארגון הסטודנטים של המפלגה, אשר במסורת של „המשמרת" מציב עמדות חרות יותר מאשר הקונסנזוס המפלגתי. כך, למשל, החליטה הוועדה המדינית של הסטודנטים, כי „ממשלה בראשות מפלגת העבודה תהיה מוכנה, מתוך הכרה בקיומה של שותפות פלשתינאית, לקיים מו"מ עם כל גוף שהוא, המסוגל לייצג את הפלשתינאים, כולל אש"ף, ובתנאי שיכיר במדינת ישראל ויתחייב להפסיק את כל פעולות הטרור". זהו יותר מאשר צעד קדימה מההחלטה שקיבלה בעניין זה הוועדה המכינה של הוועידה. אשר פסלה את אש"ף.

הצהרות מפלגת העבודה אינה דרושה רק לצורכי קוסמטיקה, אלא בעיקר כדי לנער את המפלגה ולהתסיס אותה בוויכוחים, שיש בהם הפריה והשפעה הדדית, ואם מזכירים עניני גיל, כדאי לציין כי ליד מפלגת העבודה החלו לפעול גם בני נוער בגילאים 16 עד 18, ונציגות נבחרת שלהם אף תשתתף בוועידה.

הכנסת „דם" חדש וצעיר למפלגת העבודה יחד עם דמוקרטיזציה פנימית עשויים להיות המהפיכה האמיתית במפלגה הגדולה והוותיקה, הסובלת זה שנים מקפאון והתאבנות.

מגעים לליברלים

ההחלטה של נאמני המפלגה הליברלית, בראשותם של אריה דולצין, שלמה להט, יחזקאל פלומין, יצחק ברמן ואחרים, לפרוש ממפלגתם, לאחר שהחליטה על איחוד עם „חרות", ולהקים מרכז ליברלי חדש, הקדימה אולי את זמנה. היום, לאחר מה שקרה בוועידת „חרות", ונוכח המתנה חסרת הסבלנות של מפלגת האם שלהם לאחות הגדולה „חרות", שתאשר סוף-סוף את האיחוד, נדמה לאחרים מהם, כי אילו היו עדיין בפנים היו יכולים לשכנע רבים יותר, כי אין טעם באיחוד עם „חרות". אך זוהי הערכה בלבד. שכן הסקפטים ביניהם, אלה שרחשו לפרישה מהירה, טוענים, כי גם היום לא היו מצליחים לשכנע את הצמרת של הליברלים לוותר על רעיון האיחוד. זאת מן הטעם הפשוט, כי כל מה שמעניין אותם אנשים הוא להבטיח את עתידם הפוליטי-אישי. כל היתר מעניין אותם כשלג דאשתקד (בשוויץ).

אנשי המרכז הליברלי ניסו לגייס אליהם כמה „שמות" כליברלים. בין אלה היו השר גדעון פת וח"כ אוריאל לין, אך המגעים הללו לא הניבו תוצאות. שיחות מסוג אחר מתנהלות עם ראשי „שינוי" ועם המפלגה הליברלית העצמאית, הנמצאת היום במערך עם מפלגת העבודה, ויש לה במסגרת זו נציג בכנסת, ח"כ יצחק ארצי.

נראה כי השידוך עם מפלגת העבודה אינו מלהיב במיוחד את הליברלים העצמאים, והם פוזלים ברצינות לאופציה פוליטית אחרת. לקראת הבחירות לכנסת ה-12.

חלק מההתלבטות של ל"ע בא לידי ביטוי בישיבה מיוחדת של הנהלת המפלגה הזו, שהתקיימה לא מכבר בקיבוץ תל-יצחק. משה קול, מי שהיה שר מטעם ל"ע ומכהן כיו"ר המפלגה, צידד במתן יד למרכז הליברלי. לדעתו, הנסיון הרעיוני ורב-גוניותה החברתית של ל"ע, יכולים להוסיף למרכז החדש. קול מקווה, כי אם תהיה לפורמציה הפוליטית החדשה הצלחה אלקטוראלית, יוכל הדבר לשחרר את המדינה מהתלות בדתיים.

זוהי ביסודה משאלת-לב, שכן לא מפלגת העבודה, ובוודאי לא הליכוד מוכנים לוותר על הדתיים. קול כנראה לא שמע את תשובתו של מזכ"ל העבודה עוזי ברעם, אשר השיב לפניית נציגי קיבוץ מורע, אשר באו להסביר לו, כי אם יחוקק חוק החזיר הוא יביא להתמוטטות מפעל הבשר שלהם. תשובת ברעם, על פי עדותו, היתה חד-משמעית: אנחנו לא נעשה שום דבר שיפגע באחד הארנים הקואליציוניים שלו.

קול אינו פוליטיקאי מתחיל, והוא מכיר היטב את הזירה הפוליטית. יתכן, כי כוונתו היא, שהצלחת המרכז הליברלי עשויה להפחית ולמעט את כושר הסחיטה של הדתיים.

יהודה שערי אינו מאמין בסיכוייו האלקטוראלים של המרכז החדש. לדעתו, הציבור, ברובו הגדול, מעדיף מפלגות גדולות.

ח"כ יצחק ארצי טען, כי מבחנו של המרכז הוא אם יצליח לקחת קולות ממצביעי הליכוד. הצלחה כזו עשויה לתרום לשינוי המפה הפוליטית, ולחיזוק המחנה השפוי בארץ. מנדטים אחרים שייגנסו מהליכוד יכולים לדעתו לשנות את השלטון במדינה.

רוב הדוברים האחרים הביעו דעה חיובית מעיקרה, מי עם מעט הסתייגויות ומי מתוך התלהבות, כלפי שיתוף פעולה פוליטי עם המרכז הליברלי החדש.

אף כי ל"ע טרם הכריעה סופית בעניין, הרי המגמה המסתמנת לפי שעה במפלגה קטנה זו היא לנסות את האופציה הליברלית.

כבשת הרש העזתית

[illegible] שהתקיים בוועדה המכינה של ועידת מפלגת העבודה, התקבלה הצעתו של פרס להוציא מאזורי גבולות הבטחון [illegible] ישראל את דרום רצועת עזה. [illegible] שנפגש עם סופרים ואנשי רוח, הסביר פרס את עמדתו הברורה בעניין זה. לדבריו, [illegible] לא ראה עם שמתנהג בסגנונות [illegible] כמו שנוהגים אצלנו בעניין עזה. [illegible] של 350 אלף דונם, שעליו [illegible] 560 אלף נפש. עזה סבלה מאז [illegible] בעוני ודוחק. העוני, אומר פרס, [illegible] אך הצפיפות גדלה כה למימדים של [illegible] האוכלוסיה בעזה. בעשרים השנים האחרונות [illegible] את עצמה גם בעשרים השנים [illegible] יבואו.

[illegible] נציג שאלה מוסרית, פוליטית [illegible] — בשם איזה הגיון, איזו זכות או [illegible] יש לקחת 40 אלף דונם מעזה [illegible] להתיישבות שלנו? באותה [illegible] הוא מזכיר, כי בתוך ישראל יש [illegible] של 12 מיליון דונמים לא [illegible] בנגב. האם כל הציונות נמצאת [illegible] דונם בעזה? מקשה פרס ושואל: [illegible] לאמת ולצדק ולהגיון הפוליטי [illegible]

ראש הממשלה לא היה נדרש לעניין זה אילמלא היו בתוך מפלגתו אנשים, אשר אינם רואים עמו עין בעין את הדברים.

הללו רוצים, כשם הפרה הבטחונית בעלת התיאבון, לבלוע גם את כבשת הרש העזתית.

עזה: לפרה הבטחונית יש תיאבון (צילום: בועז לניר)

יצחק מודעי — כמו דג באגם צוריך

בית משותף או דיירי משנה

ההשפעה המצננת של האוויר השווייצרי ממש מעוררת השתאות. מודעי כבר נמצא כמעט שבועיים כאן, אך הנינוחות של שוויץ לא נמוגה אצלו. בימים כתיקנם היינו ודאי שומעים אותו אומר דברים כדרבנות על עמיתיו מ„חרות", שנותנים לו להמתין כעני בפתחה של „חרות", כדי לקבל את חתימתם-אישורם להסכם האיחוד. אך מודעי שותק כמו דג באגם צוריך.

בחדרים סגורים הוא אמנם מביע את דעתו, אך כלפי חוץ שתיקתו ממש רועמת. מודעי אינו חושש במיוחד, שמא ההסכם לא יאושר — כל ראשי המחנות מבטיחים לו את תמיכתם בהסכם. השאלה היא, האם הכניסה לבית המשותף תהיה במסגרת של שותפות אמת, או כדיירי משנה. במלים אחרות, האם הליברלים יבחרו וייבחרו במפלגה המאוחדת, או שכל אחת מה„המאוחדות" תבחר את אנשיה בלבד. מודעי וחבריו רואים בכך עשיית פלסתר של האיחוד. לעומתם, חוששים לוי ושרון, כי מתן זכות הבחירה לליברלים תשנה את יחסי הכוחות בתוך „חרות". מודעי, על כל פנים, מוסיף לשמור על שתיקה והבלגה. המעוררות הערצה.

הערות הקוראים

לא תורת כנפי הכיפה בלבד

מאמרו של יונתן שט-אור, „השאירו את ההלכה לרבנים" („על המשמר", 4.3.86) התייחס לתוכנית „זה הזמן", בה התראיין פרופ' לייבוביץ הבן. לוקה בסגנון כתיבה מתנשא ושחצני — „ליבוביץ ג'וניור", עכשיו נראה איך אתה נלחם בהלכה היהודית". „למה אני מתפלפל איתך בהלכה. לו היה גם שט-אור פרופסור, הייתי מבין שיש כאן „התנצחות בין עמיתים". אבל הוא איננו.

הפסוק מהתלמוד אותו ציטט לייבוביץ מספר על נכרי שבא לשמאי וביקש לגיירו כדי שילמד את התורה כולה על רגל אחת. מאחר ששמאי סירב, בא אותו נכרי אל הלל וכך כתוב: „בא לפני הלל, גיירה. אמר לו: דעלך סני לחברך לא תעביד — זו היא כל התורה כולה, ואידך פירושה הוא, זיל גמור". (שבת, פרק ב, לא ע"א). כלומר: הלל גיירו ואמר לו: מה ששנוא עליך אל תעשה לחברך — זו היא כל התורה כולה והשאר פירושו הוא, לך ולמד.

הסיפור מפורסם וידוע גם לאלה שאינם לומדים גמרא. החילונים מרגישים את „מה שעליך שנוא אל תעשה לחבריך" ואילו הדתיים את „זיל גמור". פרופ' לייבוביץ השווה את דרך הגיור של הלל עם דרך הגיור של הרבנות האורתודוכסית בימינו. והסב את תשומת הלב ל„ואידך פירושה הוא" (ולא „ואידך זיל גמור". כפי ששט-אור ציטט). כלומר, שהפירוש הדתי לתורה איננו העיקר. וזה מאוד אקטואלי בזמן שהדתיים טוענים לפירוש דתי בלבד, וכופרים בזכותם של החילונים לפרש את התורה.

הכותב מתעמק בשאלה מי היא חבר. וזה הרי ברור. יש לכך פירוש רש"י, האומר בין השאר: „חבריך ממש. כגון גזלה, גנובה, ניאוף ורוב המצוות" ואין צורך להתפלפל. ובכלל, בשביל מה להתפרץ לדלתות פתוחות?

בסוף מאמרו הוא כותב: „מדינה אשר חוקיה ניזונים מההלכה תיכון כאן כאשר יבוא המשיח. אבל לא דקה אחת קודם". האומנם? הרי המשיח לא בא וכבר חלק מחוקי המדינה הזאת ניזונים מחוקי ההלכה...

והדבר האחרון שגרם לי לכתוב הוא הרעיון המגוחך של שט-אור, כי „ההלכה שייכת לרבנים בלבד". נכון שרבנים לומדים את ההלכה, וניתן להניח שהם מכירים אותה טוב יותר מאחרים. אבל ההלכה, כפי שאני מבין, עוסקת בפירוש התורה והתאמת המצוות לתנאים המשתנים בעם היהודי. היהדות היא מושג רחב, הכולל את כל מי שמגדיר את עצמו כיהודי, או כפי שמגדיר אותה גרשם שלום: „היא חזיון רוחני... אורגניזם פתוח, חי ובלתי מוגדר... ולא מערכת סגורה של מושגים מוגדרים" („דברים בגו", עמ' 59).

את ההלכה ניתן להרחיב או לצמצם, ניתן לפרשה פירוש דתי אורתודוקסי חשוך, או פירוש חילוני מודרני. הרבנות בארץ היא אורתודוקסית וחשוכה ומנותקת מהמציאות. אסור להשאיר בידיה את המסורת היהודית. היא טוענת לזכויות-יתר על ההלכה והמסורת ואנחנו מוותרים לה: היא שופטת בעזרת דיני אישות הלכתיים חשוכים, ואנחנו מוותרים.

הוויתורים על היהדות החילונית לרבנות הדתית אורתודוקסית נובעים בעיקר מתוך בורות בהלכה ובמסורת. האם יונתן שט-אור רוצה לבסס את הבורות?

צריך ללמוד את ההלכה בבית, בבתי-הספר ובכלי התקשורת, ולא תחת כנפי הכיפה בלבד.

דני מור, שער הגולן

תמלוגים לסופרים — רק פעם בשנה

ברצוני להודות לרונית מורגנשטרן על כתבתה היפה והמקיפה „סופרים — מעט כסף" („חותם", 14.3.86), ועם זאת לתקן דברים אחדים ולהעמידם על דיוקם:

„התמלוגים משולמים פעמיים בשנה כשהם צמודים" — זו טעות דפוס, כנראה. צ"ל „כשהם לא צמודים", וברוב המקרים — רק פעם בשנה.

אין אנו עומדים בינתיים, לצערנו, במגעים עם התאחדות הוצאות הספרים בישראל בקשר להסכם על חוזה אחיד, משום סירובם המוחלט לדון בנושא, נוח להם, כנראה, בחוזים הדרקוניים של רוב הוצאות הספרים כיום. כמו כן, שאיפתנו איננה לכלול זכויות תרגום, הסרטה והמחזה בחוזה האחיד. אלא להיפך — להשאירן בידי הסופר, ובכך להקטין ולו כמעט את שיעבודו בחוזים שבהם הוא מוסר עם החתימה את כל זכויותיו בספר, כמעט לצמיתות.

לא אמרתי שמסקנותיה של ועדת ראש הממשלה „צפויות בעוד שנה לפחות", אלא שזה להערכתי שיעור הזמן שיעבור מהקמתה ועד ליישום החלטותיה, בתקווה שאכן תגיע להחלטות שתיטבנה את מצב הסופר בישראל.

**אהוד בן עזר,
יו"ר הוועדה המקצועית של אגודת הסופרים העבריים**

אין המערכת מחזירה כתבי יד ומכתבים השולחים אליה

תיאטרון

חדר מיטות ציבורי

„זוג פתוח" מאת דריו פו ב„בית־לסין"

מאת ציפי שוחט

„אשה נשואה זה כמו פועל יצור. עובדת עשרים שנה וכשיום אחד לא צריכים אותה — פשוט מעיפים אותה ואומרים לה שזה פיטורי ייעול. בגלל המצב... אני לא גוף חימום או מגף ישן שזורקים אותי לזבל. למה אתה משפיל אותי כל הזמן?" — לא! זה לא מניפסט פמיניסטי. אלא קטע מתוך ההצגה „זוג פתוח" העולה בימים אלה בבית־לסין.

את המחזה כתב האיטלקי דריו פו. ויהונתן גפן תירגם לעברית ואו ל„ישראלית" כמו שכתוב בתוכניה).

הסטיריקן החברתי שאת מחזותיו מציגים לאחרונה תיאטרון באר־שבע („צריך פיאט בחיים") ו„הבימה" („ניסים ונפלאות בקופסאות שימורים"). מטפל הפעם בשניות במערכת היחסים של הזוג הנשוי המודרני — זה המשוחרר מדאגות פרנסה, היכול להתפנות לחיי אהבה ומין סוערים, ולהתעסק בנאופים קטנים ובגידות סודיות וגלויות.

הבמאי, יוסי אלפי, שקרא את המחזה והמחזה הועלה ב־1981 באיטליה עם אשתו של פו בתפקיד הראשי, ניסה מייד לעניין את יונה אליאן. לאחר שהסכימה, המליצה על

הטיפול בנושא הוא שאבלוני ובלתי מחייב. יוסי חושב דווקא שכן: „זו לא הצגה פמניסטית" — הוא אומר „אבל יש הרבה צחוק על חשבון הבעל. המסר הפמניסטי הוא שבכל מצב האשה „אוכלת" אותה. גם כשהיא עולה לספירות אינטלקטואליות. בכלל, דריו פו צוחק על כולם. השמאל צוחק על הימין, הפמניסטים על האנטי פמניסטים — הוא לא מתחסר לשום כיוון — לוקח את כולם ומכסח. אבל זה נעשה בהומור".

עם כל הצחוק יש גם היגד דידאקטי: „זהו מצב של זוג הנשוי די זמן, כדי לחשוב על הנישואים שלהם. מסתבר שלגבר קשה בגיל רגשות אשם ולכן הוא הופך את ההתלבטות לדבר פילוסופי — נגד המימסד, נגד הזוגיה. והאשה מגבירה את רגשות האשם שלו על־ידי ההתאבדויות שלה. הוא מציע שתהיה כמוהו — וכשהיא הופכת להיות כמוהו — הוא משתגע. ניסיתי ליצור נוסחה שתתאים לכל אדם, שכל אחד ימצא את עצמו בהצגה. בצורה זו או אחרת. בחדר המיטות שלו — חדר המיטות שהופך להיות ציבורי. בעיה פרטית שנפתחת לציבור. אם מישהו חושב לעשות פעם זוג פתוח — הוא יראה שזה לא כל כך קל".

„זוג פתוח" — נאמנות היא תת־תרבות. בתמונה: יונה אליאן וששון גבאי

ששון גבאי להיות הפארטנר שלה בהצגה. מאוחר יותר הצטרף יעקב איילי (מוכר מהסרט „מאחורי הסורגים") המשחק דמות שאינה מופיעה במחזה המקורי.

ציונה (יונה אליאן) הכורעת תחת עומס בגידותיו של הבעל (ששון גבאי) עושה נסיונות אינספור לשים קץ לחייה. היא בולעת כדורים מכל הסוגים והמינים, תערובת של אופטאלגין עם ואליום, מוסקול, דודיזאל, אסיואל וכדורי אנטיביוטיקה שנשארו מהגריפה. היא קופצת מהמרפסת ונושמת רעל — אולם כל נסיונותיה אינם עולים יפה. הבעל הבוגדני מנסה אמנם להניא אותה ממעשיה. אבל אינו מוכן לוותר על אהבותיו: „הנאמנות היא תכונה מגעילה. תת תרבות. זה מה שזה. מוסד הנישואין הוא המצאה של המימסד. כי למימסד נוח שאנחנו נהיה מוסר".

החיים ה„מודרניים"

הפתרון האידיאלי שמציע הבעל ישראל הוא להיפתח לחיים „המודרניים", לקרוא דרור ליצרים ולנהל מערכת יחסים פתוחה.

והמיטה אמנם נפתחת, והיא נפתחת לכל הכיוונים. גם לכיוון הבעל וגם לכיוון האשה. התגובה הצפויה אינה מאחרת לבוא. הבעל כועס, מתפתל מקינאה, מאבד כיוון — אינו יכול לעמוד במתירנות הפתאומית של אשתו.

ומה יקרה לבני הזוג, כשכל אחד רשאי לממש את החופש שלו? האם תהיה לבסוף הרמוניה? האם יהיה הפי־אנד?

יוסי אלפי מבטיח סוף מפתיע. איך שלא יהיה, זה אינו סוף הרמוני המתאים לקומדיה. „זוהי גרוטסקה מטורפת", אומר אלפי. „ככל שמקצינים מגיעים לאמת איתה הם מתמודדים. הסגנון הוא של קומדיה דל'ארטה בלי הקיצוניות של הקומדיה דל'ארטה. כביכול אנשים נורמליים שנמצאים במצבים גרוטסקיים".

המחזה הוא תיאטרון בתוך תיאטרון, שחקנים שמשחקים דמויות של עצמם. יונה משחקת את ציונה שמשחקת את יונה. במתכונת הישראלית נוספה דמות חדשה למחזה. זהו פועל הבמה המאפשר ומגביר את המצבים הקומיים. יש גם הרבה אקטואליה מתוך החיים הפוליטיים והציבוריים שלנו. יוסי אלפי: „עיברתנו את כל הדבר. הפכנו את זה לישראלי. גם השמות הם מכאן ועכשיו. השתמשנו בשמות של ארץ ישראל לא מהרחוב אלא מהתנ"ך".

הפמניסטיות לא תאהבנה את זה, נדמה לי.

חופשה אמיתית

יוסי אלפי, שחקן, במאי ומרצה לתיאטרון קהילתי באוניברסיטה, ידוע כיזם של פעילות קהילתית בשכונות מצוקה ומשורר („איך עושים עיראקי" ו„דרכון ישראלי"). שיריו אינם בדיוק שירה צרופה, אבל שירה המרבבת על כאב ועל גאווה שנפגעה. איש פעיל. לא רק כותב ספרים על התיאטרון הקהילתי וסיפורי ילדים („אני יוסף הכן של המכולת") אלא יושב־ראש העמותה של תיאטרון קהילתי בארץ.

האם יש כאן תפנית בקריירה?

„לאו אחרי עשר שנים, הרגשתי צורך להתפנק קצת. תיאטרון מקצועי זה פינוק. ששון ויונה הם שיגעון — זו חגיגה בשבילי לעבוד איתם. בתיאטרון קהילתי אני צריך ללמד אנשים מהבסיס. אני מאוד מעורב בבעיות הפרנסה, החינוך והחברה שלהם. כאן אני עובד עם שחקנים שכיף לעבוד איתם. בשבילי זו חופשה אמיתית. אם הקהל יהנה רק כעשירית ממידת ההנאה שהפקתי אני בחזרות — זה יהיה מספיק".

אירוע

תיאטרון „הסימטה" הרג את האיידס

מאת אילן שיינפלד

הסופרים אשר רייך, יוסף מונדי, דיק פלנץ, ציפי שחרור ואמנים כמו אשכנזי, עירית מזון, ערן שקין, משה אמר, חגית שחל, רפי מיניץ, חנה שיר, גדעון גרכטמן ועוד רבים אחרים, גדשו בעליצות ובתלבושות ססגוניות את גגו של תיאטרון „הסימטה" ביפו, ביום ב', בו נערכה מסיבת הפורים של התיאטרון. הערב החל עם מוסיקה של „משינה" התוספת, עבר דרך מוסיקת שנות השבעים. והסתיים — או, מה נורא הדבר? — בשרשרת נעימות ברזילאיות מאוד לא נעימות. התאומות יותר חתונה פולנית באולמי „הרצליך" מאשר מסיבה של אמני יפו והסביבה.

מילא, אוכל היה בשפע. ואגב פיצוח פיסטוק חלבי — זוהי יפו, ילדה, זוהי יפו — ולגימת פונטש מהביל. אפשר היה לחזות במשוררת ציפי שחרור בריקוד משוחרר וגמיש להפליא, בצייר רפי מיניץ שעינטו לו בין הנאספים והנאספות, במשה אמר ואשתו, שניהם משונצים שנצים צבעוניים ומצלמים בקדחתנות — זה בווידיאו וזו במצלמה. דיק פלנץ הפתיע בבגד גוף צמוד ובמצמצי שפתיים, ומונדי — במחול קוזאטשוק גמלוני עם שתי נערות קשישות.

לפתע הוזמנו כל הנוכחים לאולם התיאטרון, כדי לחזות במיצגים. מיצגים לא היו שם. היתה להקתו של הרקדן והכוריאוגרף מאיר אלוני, בריקוד ג'אז קצר, ומאיר.

שהמשיך בסטפס סוחף, אליו הצטרף ניקו ניתאי, מנחה הערב ומנהל התיאטרון, שחוטם ליצני היה דבוק לו על חוטמו. הפתעת הערב היה בחור צעיר בשם פרוספר מלכה, שביצע קטע פנטומימה מהוקצע להפליא. מלכה, שמשך קודם תשומת לב בריקודו היפהפה, עינג את הצופים עד מאוד.

גולת הערב אמורה היתה להיות הופעתם של שני אלופי קאראטה, בעלי חגורה שחורה דאן 3, אשר ביקשו ללמד את הקהל השתוי והעולז חוה הילכות קרב יפאני. חיים תמר וזאב הירזלבסקי קדו זה מול זה, כנהוג, ואז שלפו מקלות אורן אימתניים, והחלו נלחמים.

זה לא נראה כמו דישת אורז. אחר כך שלפו חרבות סמוראיות ונראו כמו שתי נינג'ות בלבן. „הצד החד של החרב, הסבירו, „נקרא גהינום. והצד הקהה — גן העדן. וכדי להגיע אל גן העדן של החרב יש לעבור דרך הגיהנום שלה". שתי הנינג'ות החלו לצרוח ולהכות זו בזו על הבמה, ומאוחר יותר אף הוסיפו פיגיונים למאבק, „חרבות הריגה". הקהל ביקש חראקירי, והציירת חגית שחל ביקשה „שירינו בחוץ". הם תקעו זה בזה חרבות ופגיונים, כשהם צועקים „איידס! איידס!".

בפורים זה בתיאטרון „הסימטה" הרגו את האיידס. וגם זה משהו.

קונצרט ראשון

לב הרומאנטיקה

מאת אביבה שלח

„ערבית מוסיקאלית" בעריכת מיכאל הרן, בהשתתפות. מנגנים ברויאר (כנור), מרים הרצמן (ויולה), מיכאל הרן (צ'לו), עלי אבן (קלרינית), מיכאל פלונשטיין (בריטון ואלכסנדר וולקוב (פסנתר). ותוכנית: ברהמס — שלישיה לקלרינית, צ'לו ופסנתר, אופ' 114; פרק סונאטה לכינור ופסנתר; שומן — ארבעה שירים; רביעיה לפסנתר אופ' 47. מוזיאון תל־אביב. 20.3.86.

*

כשהגה מיכאל הרן לפני מספר שנים את סידרת התוכניות „ערבית מוסיקאלית", הנחתה אותו השאיפה ליצור דפוסים שונים מאלה המקובלים, בכך שלא יהיו אלה עוד סתם ערבית של מוסיקה קאמרית כמקובל, אלא שיביאו עימם.

לצד יצירה מרכזית ממיטב ספרות המוסיקה הקאמרית, גם חידוש של נגינת יצירות שאין מרבים להשמיע, מטעמים של הרכב גדיר או אחרים. בזכות אלה התוודענו להיבטים וחדשים של כלי נגינה מקובלים וידועים כקונטרבס וטובה וגם גילינו איכויות חדשות ביצירות שלא היכרנו עד כה.

בעונת התוכניות הנוכחית נתווספו לאלה גם הפתעות של אמנים מעולים, שאינם נימנים אמנם עם הידועים באולמותינו. אך תמיד הותירונו משתאים. כך טלילה ג'ייקובס ־ליס בסופראן נפלא בתוכניות הראשונה. אלברו גונזאלס בצ'לו מוזמם את הלב אחריה והבאריטון המשובח של מיכאל פלונשטיין בתוכנית הנוכחית.

אם היקיצה התוכנית הראשונה למוסיקה צרפתית של תחילת המאה השנייה, לאחותה, התוכנית־אוטסרית באותה תקופה, מנתה הפאשונה ללי כה של הרומנטיקה. שומאן והבראהמס. גאוני

הלירייקה, שעולם מלא של [illegible] סכלותיה, כאבו ויופיו מתרכז ביצירותיה ומיצויים המירבי במוסיקה הקאמרית ובשירים שהלחינו.

כמעט שבע שנים חיכה [illegible] לאהובתו קלרה, עד שהתירה לו [illegible] הקפדן. ועם הגשמת אושרו פרץ [illegible] של שירה מעטו. כל געגועיו [illegible] הפכו לצלילים. יגונו ושמחו [illegible] כזה. ארבעה מאלה שמענו [illegible] פלונשטיין, שיש לו לא רק [illegible] עשיר ומוסיקאלי אלא גם הבנה [illegible] עולם ה„ליד" הרומאנטי. וזו [illegible] יפהפה בדרך בה הוא מגיש [illegible] פלונשטיין, עולה חדש מאוסטריה [illegible] את תרבות השירה האמנותית [illegible] היק בשל ריתחון [illegible] המוסיקאלית בארץ [illegible] לפיישוליו הגדולים. אותם [illegible] לו.

קולנוע

טירוף התהילה

„יומו של אלוף" ו„שורת המקהלה" בקולנוע רב־חן בתל־אביב

מאת יעל ישראל

„צריך וטוב לקפוץ כל עוד נמשך בך בדרך לתהילה־בכל־מחיר" — צריך להיות המוטו של שני סרטים שהגיעו למסכינו: „יומו של אלוף" של הבמאי האוסטרלי איגור אוזין, ו„שורת המקהלה" עליפי השלאגר הבימתי שרץ בברודווי כבר 11 שנה והפך לעיבוד קולנועי שמרני בידיו של הבמאי הבריטי ריצ'ארד אטנבורו („גנדי").

הסיבה שכינסתים תחת קורת־גג אחת היא מפני ששניהם דומים כשתי טיפות דייאט קולה: קופצניים, קלילים ועשירים ב„דרווין", נראים כתוצרים של אותו סרט־נע אף שבאו מיבשות הרחוקות זו מזו מרחק אוקיינוס. למרות שסיפור העלילה שונה במקצת אם כי באופן מהותי מה כבר חשובה העלילה בסרטים הללו, כשעל המסך מקפצות בצעדי ריקוד של נערות חטובות בבגדי ריקוד ציבעוניים אילה־מוד ולצידן נערים מחוטבים עד הגיד האחרון של הרגל וחזקים כמו רמבו. בשלל הגופני הזה העלילה הסנטימנטלית נראית רק כרע הכרחי. המשותף הנוסף לשני הסרטים הוא טירוף התהילה והדרך האכזרית שיש לשלם בעבורה, עולם תחרותי עד־מאוד שאין בו מקום לכושלים ומזדנבים, עולם שבו הכוח הפיזי והמיומנות בריקוד ובספורט, הם דבר שיש לשאוף אליו כי הוא מייצג את שנות השמונים שהרימו על נס את הכושר הגופני.

כזה הוא „יומו של אלוף". כמו „גלגלי תהילה" לפניו, „רוקי" „תהילה" ואחרים, זהו סיפור על המנצח האמיתי בעל ערכי המוסר לעומת המנצח בתחרות שכמותו אפשר לקנות עשרה־כפרוטה כי מה שווה הכוח, העיקר המוח. אבל בעצם לא זה המסר אף שבסופו של הסרט מוותר הגיבור על הבכורה בתחרות מטעמי מוסר. הסרט מלא אנשים ששואפים להגיע לתהילה ובשבילה מוותרים על החיים הנורמליים כדי להיות „הטוב מכולם": סטיב (גוט מקוריאלאם) הוא הבן הנרפה שאביו מקפחו ומעדיף את אחיו בסגנון „קיין והבל" רק מפני שיש לו כוח סיבולת ושרירים יותר מאומנים ואולי יביא לו את תואר האליפות הנכסף „איש הברזל". עולמו של סטיב, שבעצם חולם להיות אמרגן של להקות רוק, מוקף רק באנשים השואפים להיות הטובים ביותר במקצוע הספורט שלהם. מסביבו אחיו וחבריו למכון הקראטה, אפילו חברתו הרקדנית התחרותית שכבר תיכננה שעד גיל 25 היא תהיה רקדנית ראשית בבלט של סאן־פרנסיסקו ועל־כן בעולמה אין מקום לנערים, פילרטוטים ושאר שטויות, רק לאימונים מפרכים. זהו עולם של אנשים שהולכים לישון בתשע בערב ומשכימים עם שחר כדי לרוץ [illegible] קילומטר על ההרים, שנזונים [illegible] להם להעלות על דל מחשבתם [illegible] אלכוהול. זהו גם עולם של [illegible] ופרפקציוניזם כמו בסרט [illegible] „פלאשדאנס". בסרטים אלו [illegible] ריקע לתחרויות ספורט [illegible] השואפים לתואר ולתהילה [illegible]

העולם „בשורת המקהלה" [illegible] תובעני ותחרותי כפליים [illegible] לנרפים: זהו סיפורם של רקדנים [illegible] ש„מתים" להגיע ל„קורוס ליין" [illegible] ולמענו עוברים מבחנים מפרכים [illegible] רקדנים מכל ניו־יורק, מתוכם [illegible] המאושרים. תהליך הסינון האכזרי [illegible] כושר מפרכים ומונולוגים בסגנון [illegible] פסיכולוגיים בו קורע את [illegible] (מייקל דוגלס) החושף את [illegible] פחדיהם, קשייהם, כל הכשלונות [illegible] הנטיות המיניות והמחסור [illegible] מי שיגלה יותר קשיחות הוא [illegible] התפקיד במאה דולר לשבוע [illegible] הטרחה? — על פי „שורת המקהלה" [illegible] בחברה התחרותית האמריקנית [illegible] ועצפי תרבות־הגוף הם מן [illegible] שאתה טוב ביותר או שאתה [illegible] לזרוק את עצמך לנהר ההדסון [illegible] ממילא לא תקבל עבודה.

בדרך ניטל עלינו לשאת [illegible] „מרגשים" של הומו מזרקן, וכל [illegible] מ„דראלס" בתפקיד של רקדנית [illegible] ציצים מלאכותיים, של רקדנית [illegible] פורטוריקנית מהפכנית — [illegible] לת'כלס: הריקודים, הספורט [illegible] שאחרי הכל הם הכוכבים [illegible] תנו לנו את ריקוד הקורוס [illegible] והמלוטש, בשלל אורות [illegible] נוצצים, תפאורה גרנדיוזית [illegible] מושלמת. אם כבר רוקדים [illegible] לבלבל את המוח בפיטפוטים [illegible] תסביך קין והבל וכו' כשיש [illegible]

„שורת המקהלה" — תהליך סינון אכזרי

פרס

פרסי ההסתדרות — יוענקו לראשונה

פרסי ההסתדרות לאמנויות [illegible] לראשונה היום.

חתני הפרס לספרות על שם נתן א[illegible] הם: א.ב. יהושע, יאיר הורביץ (חבר השופטים [illegible]) פרופ' ישראל לוין, היושב־ראש, יהודית הנדל, אבידר, מנחם דורמן, [illegible] שמוש.

פרס למוסיקה ולמחול על שם [illegible] יוענק לשרה לוי־תנאי וגיל אלדמע [illegible] השופטים": פרופ' הרצל שמואלי [illegible] צבי אבני, ארי דורון, סטנלי ספרבר.

ליאורה ריבלין הינה כלת פרס [illegible] על שם חנה רובינא (חבר השופטים [illegible] יעקב היושב־ראש, שלמה בר־שביט [illegible]).

פרס לציור ולפיסול על שם [illegible] יוענק ליחזקאל שטרייכמן וליעקב [illegible] (חבר השופטים: יחיאל שמי היושב־ראש [illegible] אשר, יגאל צלמונה).

הטכס, בהשתתפות ישראל קיסר [illegible] פסח, יתקיים היום בבית־לסין [illegible] האמנותית: הילה שרת — שיר [illegible] מרון, פרקי קריאה — משורי [illegible] חבורת „רננים". המנחה: שלמה [illegible]

בעריכת צביה בן־שלום

בחזרה למשגל נסוג

נשות ירושלים מוותרות על אמצעי מניעה מודרניים; מתקשות לבצע הפלה מאושרת בבתי־החולים של הבירה

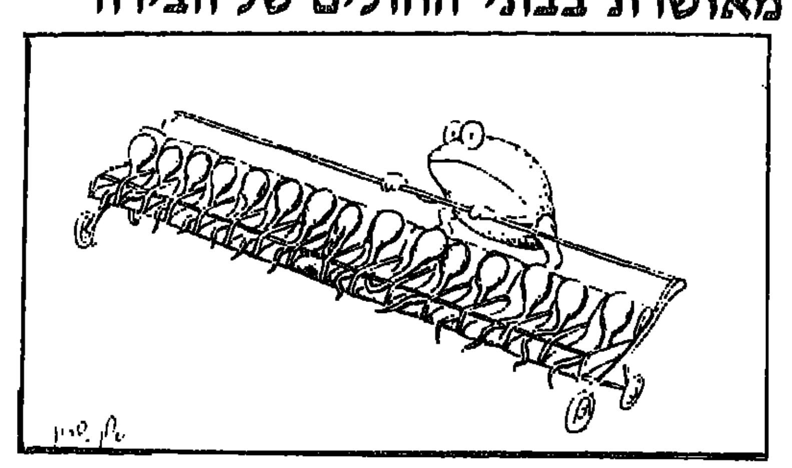

[illegible] השימוש באמצעי מניעה מודרניים [illegible] בעבר השתמשו באמצעים הללו [illegible] במחקר שנערך על־ידי חוקרות [illegible] לעבודה סוציאלית ע"ש ברוואלד [illegible] האוניברסיטה העברית בירושלים. המחקר [illegible] כ־1000 נשים מירושלים, אשר הגיעו [illegible] לייעוץ ומעקב בענייני הריון, שהוקם [illegible] כפרוייקט משותף של בית־ [illegible] לוך בירושלים וקופת־חולים [illegible] בית־הספר לעבודה סוציאלית של [illegible] העברית. השירות מיועד לנשים [illegible] קופת־החולים אשר נכנסו להריון בלתי־ [illegible] זקוקות לייעוץ ועזרה. מידע רב על [illegible] נשים אלה, חתך הגילים [illegible] רבים נוספים נאסף באמצעות [illegible] אשר הוכנו על־ידי צוות המחקר [illegible] ולצברגר יחד עם שרה מגידור [illegible] מבית־הספר לעבודה [illegible] של האוניברסיטה העברית.

[illegible] על שיטות המניעה שהנשים [illegible] בתקופה שלפני כניסתן להריון [illegible] המניעה שלהן בעבר עולה, כי 50% [illegible] דיווחו על אי שימוש באמצעי [illegible] בזמן שרק 21% מהן דיווחו כי [illegible] באמצעי מניעה בעבר. 31% מן [illegible] באמצעי מניעה „מסורתיים" [illegible] למשגל נסוג, ימים בטוחים [illegible] מן הנשים דיווחו על שימוש [illegible] אלה בעבר. מבין הנשים אשר [illegible] באמצעי המניעה הלא־יעילים, 50% [illegible] בעבר השתמשו באמצעי המניעה [illegible]

[illegible] החוקרות, מעידים ממצאים אלה כי [illegible] בלתי־רצויים כתוצאה מאי שימוש [illegible] מניעה או שימוש באמצעים בלתי־יעילים אינם, כבעבר, תוצאה של חוסר ידע או אי יכולת להשיג אמצעי מניעה. לדעתן מעידים הממצאים על מגמה של ייאוש מן השימוש באמצעי המניעה המודרנים, כגון גלולות, התקן תוך רחמי וכד'. נראה כי לנשים רבות אין אמון באמצעי המניעה או פחד מן השימוש בהם. לדעת החוקרות, ייתכן שהגישה השלילית נובעת מפרסומים באמצעי התקשורת על הסכנות הכרוכות בשימוש באמצעי המניעה, והדרכה וטיפול לא נכונים מצד הצוות הרפואי. כאשר נשאלו לסיבות הכניסה להריון ציינו הנחקרות שלושה גורמים עיקריים: 1. פעולה לא תקינה של אמצעי המניעה. (8% דיווחו על כניסה להריון בזמן שהשתמשו באמצעי מניעה מודרנים. 29% דיווחו על כשלון השיטות המסורתיות). 2 שימוש לא נכון באמצעי המניעה על־ידי האשה. 3. הפסקה בשימוש באמצעי מניעה בשל הוראות רופא מבלי שניתנה אלטרנאטיבה אחרת.

השירות לייעוץ ומעקב בענייני הריון, הוקם ומופעל בירושלים על־ידי החוקרים מבית־הספר לעבודה סוציאלית של האוניברסיטה העברית במסגרת המרפאות הגינקולוגיות של קופת־החולים הכללית. בראשותו של פרופ' ישעיהו אבולעפיה. השירות פועל גם במסגרת מרכז הבריאות בשכונת שייח ג'ראח בירושלים. מטרתו לסייע לנשים אשר נכנסו להריון בלתי־רצוי. כלומר: לעזור לאשה לקבל החלטה בדבר המשך ההריון. (כדרך כלל חייבת ההחלטה להתקבל בתוך זמן קצר ביותר ולעתים קשה לאשה להחליט על כך לבדה; לעזור לאשה לממש את החלטתה. (אם היא מחליטה על הפלה, דבר המחייב פנייה, להליכים שחשוב להתמצא בהם. מלווים אותה אנשי השירות בכל השלבים; מתן ייעוץ לתכנון המשפחה לאחר השלמת ההריון או ביצוע ההפלה על־מנת למנוע הריונות בלתי־רצויים נוספים. כ־77% מן הנשים שנכללו במחקר היו בגילים 18־40; 13% מעל 40 ו־10% מתחת לגיל 18. 50% מכלל הנשים היו לא נשואות ורווקות, גרושות ואלמנות). 50% מכלל הנשים העידו על עצמן שהן דתיות או מסורתיות. 75% מן הנשים אשר הגיעו לשירות החליטו לבצע הפלה ו־13% החליטו להמשיך את ההריון. לגבי 12% לא היה מידע.

אחת המטרות של השירות היא לעזור לנשים המחליטות לבצע הפלה להתגבר על המכשולים הביורוקרטיים העומדים בדרכן. במיוחד מפני שגורם הזמן הוא קריטי במצבים אלה. אף כי מדובר לרוב בנשים הזכאיות לבצע הפלה על פי החוק, מציינת לוטה ולצברגר כי למעלה מ־50% מן הנשים הללו אינן יכולות לבצע את ההפלה בירושלים. בשל הקשיים שמערימים בתי־החולים של הבירה. מן המחקר עולה כי 54.5% מן הנשים שהחליטו לבצע הפלה עשו זאת מחוץ לירושלים, 24.5% עברו הפלה בבתי־החולים בירושלים, 8% פנו לרופאים פרטיים ועל 13% לא היה מידע, אף כי המחקר הקיף אוכלוסיה של נשים שנכנסו להריון בלתי־רצוי, מודאגות החוקרות מן המגמה של הפסקת השימוש באמצעי המניעה המודרנים והן מן הקשיים הנערמים בדרכן של הנשים אשר החליטו לסיים את הריונן הלא־רצוי בהפלה, כפי שנתגלה במחקר.

(נמסר מלשכת הדובר של האוניברסיטה העברית, בירושלים)

בית הספר ידווח לשני ההורים הגרושים

אם אין בפסק־דין שניתן בעקבות גירושין הוראה על ניתוק מוחלט של הקשר בין ההורה שאיננו מחזיק בילד לבין ילדו, יוכל ההורה לפנות לבית־הספר ולבקש מידע ומסמכים הקשורים בלימודיו ובהתנהגותו של הילד. בית־הספר חייב במקרה זה להמציא להורה את המידע והמסמכים לפי בקשתו.

הבהרה זו מסר היועץ המשפטי של משרד החינוך והתרבות, עו"ד אריה ברייק, בפגישה שקיים עם יו"ר אגודת גברים לגירושים הוגנים, ד"ר בני יעקב. ראשי האגודה פנו באחרונה למנכ"ל המשרד אליעזר שמואלי והתלוננו על כך שהורים, שאינם מחזיקים בילד, מאבדים, שלא באשמתם, במשך הזמן, את הקשר עם הילדים כתוצאה מכך שבתי־הספר לא מוסרים להם הנתונים על הילדים. בטענה שהם עושים זאת עם ההורה המחזיק בילד.

מתכונים למחברת

גבינה בטעם

אם יש במקרר שניים־שלושה סוגים של גבינה מתובלת – יש מה לאכול. [illegible] הפתעתו – מגישים גבינה מתובלת, קריקרים וירקות; לארוחות [illegible] או לארוחות ערב – שמים על השולחן לצד הלחם מימרחי גבינה [illegible] מורחים אותם על כריכים, ממלאים בהם ירקות ואפשר לצור [illegible] ולגלגל בשומשום, בפפריקה או בשמיר מיובש... גבינה מתובלת זו [illegible] ואם כי ישנם מירשמים – כל אחד יכול להוסיף ולשנות. אפשר [illegible] בגבינה לבנה, רכה (תשעה אחוז או אף שנים־עשר אחוז). להוסיף [illegible] או מרגרינה ואז המימרח הוא עשיר בטעם ובקלוריות. כשרוצים [illegible] – מטעמי תקציב או מטעמי דיאטה – יורדים באחוזי השומן [illegible] גבינה ובתוספות.

ליפטאור

250 גרם גבינה; 50 גרם חמאה; כף פפריקה הונגרית (או אדומה מתוקה); כף כרויה (קימל); חצי כפית מלח; חצי כפית פילפל שחור; כף קוניאק. בצל – לא הכרחי – בצל בינוני קצוץ דק ומיובש בשמש במשך כחצי שעה.

מקציפים במעבד מזון או בממחה את הגבינה ואת החמאה. מוסיפים את הקוניאק ואת התבלינים. בסוף – לפני העירבול הסופי – את הבצל. לדיאטה: מוותרים על החמאה.

שומית

250 גרם גבינה; 100 גרם חמאה (או פחות); 3־2 שיני שום; חצי כוס אגוזים שבורים; חצי כפית מלח; חצי כפית פילפל; כף שמיר מיובש.

מרסקים את השום במעבד מזון, מוסיפים גבינה וחמאה ומקציפים ביחד. מוסיפים את התבלינים ואת השמיר. לפני העירבול הסופי – את האגוזים. לדיאטה: מוותרים על החמאה ועל האגוזים.

גבינת חרדל

125 גרם גבינה; 50 גרם חמאה; חצי כפית מלח; חצי כפית פילפל; 2 חלמונים של ביצה קשה; כף שמיר קצוץ דק; כף חרדל אמיתי (או 2 כפות אבקת חרדל).

מערבבים את כל החומרים במעבד מזון. לדיאטה: מוותרים על החמאה.

גבינת טונה

250 גרם גבינה; קופסת שימורי טונה (גדולה, 180 גרם); חצי כפית מלח; רבע כפית פילפל.

מערבבים במעבד מזון את הגבינה עם הטונה – כולל השמן. עד שתתקבל מסה אחידה. טועמים ומוסיפים מלח ופילפל לפי הצורך. לדיאטה: מסננים את הטונה מהשמן. אין להשתמש בטונה במיץ טבעי.

גבינה בסרדינים

250 גרם גבינה; קופסת שימורי סרדינים; כף מיץ לימון; מלח; פילפל; בצל קטן.

קוצצים את הבצל ומייבשים בשמש. מסננים את הסרדינים ומועכים אותם עם מיץ לימון. מערבבים עם הגבינה. ועם התבלינים והבצל. אפשר להוסיף מלפפון כבוש, קצוץ דק מאד.

גבינת ירקות

250 גרם גבינה; 100 גרם חמאה; 2 כפות גדושות ירקות מרוסקים, לבחירה: גזר, מלפפון נטה (מלפפון טרי, מלפפון כבוש, צנונית, זיתים ירוקים, זיתים שחורים, פילפל ירוק, גמבה, בצל ירוק – ירק מסוג אחד, או מעורבב. לפי הטעם והמצאי); מלח; פילפל.

מקציפים את הגבינה עם החמאה ועם התבלינים, מערבבים עם הירקות.

גבינת שומשום

250 גרם גבינה; 100 גרם חמאה; 2 כפות שומשום; מלח; פילפל.

קולים את השומשום במחבת יבשה. תוך ערבוב. עד שיזהיב. מקציפים את הגבינה עם החמאה ועם התבלינים. מוסיפים שומשום, מערבבים. לדיאטה: מוותרים על החמאה.

פגעי בית החלומות

משפחת ישראלי החליטה לרכוש דירה באחד מאזוריה היוקרתיים של עיר־פרבר תל־אביבית. הדירה, שנבחרה מבין היצע הדירות שהיו באזור זה, ממוקמת כ־200 מטר מבית־חולים ידוע. משפחת ישראלי התרשמה לטובה מהסביבה, מה גם שהאזור בסמוך לבית המגורים, בנוי בחלקו בתים חד־קומתיים, ישנם בתי־ספר, גני ילדים כ־150 מ' ממרכז מסחרי ועם בנק) ובסמוך למטעי פרדסים. הישראלים ביקרו בבית שבקשו לקנות בערב, וכשבת הם באו בשעות היום לבדיקה נוספת של האזור. ההתרשמות הכללית היתה חיובית.

משפחת ישראלי אף טרחה ובדקה בעירייה את התכנית של הסביבה הגובלת לבית המגורים, לבירור שימושו העתידי של הפרדס מעבר לכביש וממול לבית, ודעתה נחה עליה, כאשר התברר כי הוא יועד למגורים. אילו הסתפקה משפחת ישראלי בממצאים הללו, היתה רוכשת את הדירה ורק לאחר זמן מה מגלה את מגרעותיה. אך ברגע האחרון החליטו הישראלים לפנות לאיש מקצוע ולהיעזר בשירותיו.

בבדיקות המקצועיות שנערכו בדירה, בבית המגורים ובסביבתו עלו הממצאים הבאים:

אחד מחדרי השינה גובל במטבח של השכנים, כל פעילות במטבח, כמו שיחה, שטיפת כלים, פתיחת ברז וכד' נשמעת בחדר השינה ומהווה מפגע בשעות מנוחה בו. כיוון שהדירה היא אמצעית (בין שתי דירות אחרות באותה קומה) — גובל חדר השינה האחר בחדר המדרגות וכל עליה או ירידה של הדיירים בחדר המדרגות נשמע בו.

בנייני ציבור, כמו גני ילדים ובית־הספר (הנמצאים בטווח של כ־150 מ' מהבית), יוצרים תנועת הולכי רגל ותחבורה פרטית, המזרחית, הנושאת אדי הפליטה לעבר בית המגורים.

בטווח של קילומטר ממזרח לבית נמצאת תחנת־כיבוי (המפעיל סירנה), לכיוון המערבי עוברת בצומת הסמוך, מה גם שאזור התעשייה נמצא ממערב לבית המגורים, ומהווה אחד המוקדים לאירועי שריפות.

בבדיקה, שנערכה בעירייה לניתוח התכניות המתוכננות לאזור, התבררו נתונים נוספים, שיש להם השלכות סביבתיות שליליות על הדירה: במגרש שמעבר לצומת מתוכנן כחניון מרכזי של בית־החולים, ומכאן צפויים מטרדי רעש של כלי רכב, כגון: טריקת דלתות, התנעות קשות, צפירות ממערכות אזעקה ופליטות גאזים מכלי הרכב. בשעות שבהן החניון יהיה בתפוסה נמוכה, הוא ישמש למשחקי כדור של ילדי הדיירים — וגם זה מיטרד של רעש. מאידך ־ כתוצאה משינוי זה יימנע מעבר של מכוניות הכיבוי בצומת.

בדיקת תכניות נוספות גילתה שינוי בייעוד הקרקע ממגורים חד־קומתיים הסמוכים לבית, לרבי קומות. לתופעה זו שתי השלכות משמעותיות: ירידת ערך הדיור וגידול בצפיפות האוכלוסייה המקומית, על כל המשתמע מכך. בין בית המגורים לבין רבי הקומות המתוכננים מוצע חניון, אשר ישמש את הדיירים של רבי הקומות. המטרד של חניון זה זהה למטרד החניון של בית־החולים.

על־פי תכנית המיתאר „התגלו" שני תוואים חדשים, הנמצאים בטווח של כ־300 מטר מדרום לבית המגורים. תוואים אלה ישמשו דרכים אלטרנטיביות לדרך הנוכחית.

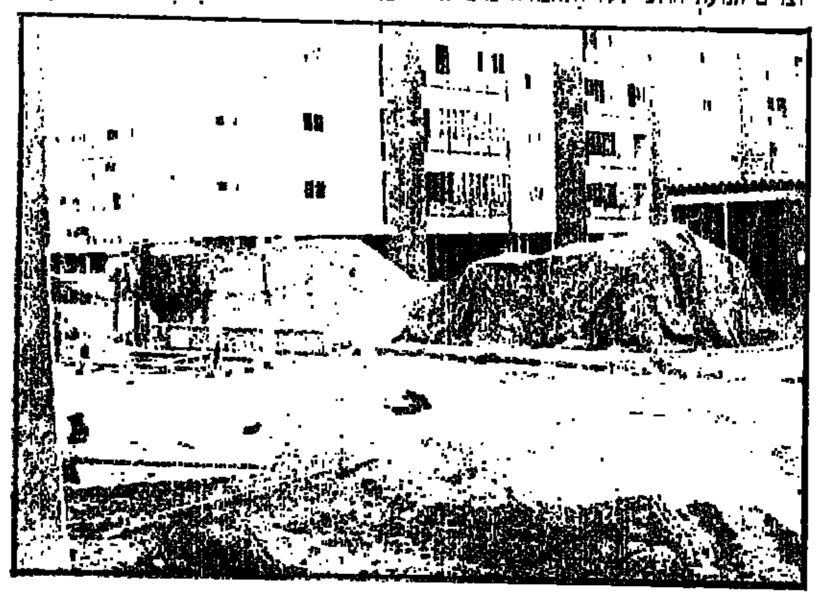

מה בונים כאן? איך זה ישפיע על חיי השכנים. על איכות הסביבה? רק מומחה יכול לנתח את הנתונים ולתת תשובה קרובה לאמת...

העוברת בחלקה בסמוך לבית. תנועה זו עיקרה בשעות הבוקר ובצהריים. „בתום הלימודים. באזור רבה גם תנועה של הולכי רגל ובעיקר של ילדים. המאופיינת ברעש ובהשלכת פסולת. הפעילות הסואנת של התלמידים בעת ההפסקות תורמת לרעש בחדרים הפונים לכיוון בית־הספר.

הכביש הראשי, הסמוך לבית סואן במיוחד: מפלס הרעש בשעות היום הגיע ל־77 דציבל ובשעות הלילה ל־67 דציבל. מפלסי רעש אלו גבוהים לאין שיעור מהתקנות המותרות לרעש באזורי מגורים מובהקים. שפוע הכביש מהווה אחד הגורמים לעליית מפלס הרעש. כתוצאה מהמאמץ המושקע על־ידי כלי הרכב בטיפוס בעלייה, תופעה הנגזרת ממאמץ זה היא עלייה בפליטת הגאזים מכלי הרכב. במשך היום עקב שכיחות הרוח מהגזרה המערבית הבעיה של פליטת הגאזים, כמעט אפסית, אך בשעות הערב והלילה היא מחמירה מאוד, בשל שכיחות הרוח מהגזרה המקשרת בין העיר לתל־אביב. ההשלכות הצפויות מכך הן עליית נפח התנועה בציר הראשי העובר בסמוך לבית, גידול זיהום האוויר מכלי הרכב. ופריסת מפלסי הרעש הגבוהים על פני מספר שעות גדול יותר של היממה.

בית החלומות של משפחת ישראלי התגלה כמקום שקשה יהיה לחיות בו. אך ללא עזרה של מומחה ספק אם היו רואים את הצפוי. שאיבת אינפורמציה מהמקורות וניתוח התכ־ניות הרלוונטיות דורשים מיומנות מקצועית ברמה הגבוהה. בינתיים רק חברה אחת מתמחה בנושא — מיר"ב (טל. 03־9226901) ובאמצעותה ניתן לקבל „תמונה" אמיתית של הנכס שמתכוננים לרכוש. דומני שבהתחשב במחירי הדירות — ההשקעה בייעוץ היא כדאית.

אבי מילר
מתכנן עירוני/סביבתי

ראש כחול

זה המראה החדש של הראש, המוצע על ידי רוז הימן ומלווין גריפין, צוות מעצבי שיער, שהובאו מלונדון על ידי חברת ולה כדי להדריך את הספרים וסליחה, מעצבי השיער) הישראלים. שיער ישר זה עבר קודם הבהרה ואחר כך צביעה בכחול. תוספת מלאכותית הורכבה בעורף והוצמדה לאוזן. קוראים לזה „בחורה לחזית". אם זה מעניין אתכם.

הקהילה המדעית כ„כפר קטן"

„רשת התקשורת EARN (EUROPEAN ACADEMIC AND RESEARCH NETWORK), שהועמדה לרשות המדע המדענים, הופכת את הקהילה המדעית הבינלאומית ל„כפר קטן", ומקרבת את המדענים הישראלים למרכזי הפעילות המדעית ברחבי העולם", אומר פרופסור דוד הורן, יו"ר בית־הספר לפיסיקה ואסטרונומיה באוניברסיטת תל־אביב.

לדברי פרופסור הורן, הקשר הישיר עם החוקרים ומוסדות להשכלה גבוהה ברחבי העולם מסייע בעריכת מחקרים משותפים של חוקרים בארץ ובחו"ל ובקבלה מהירה של החלטות בנושאים ארמיניסטרטיביים־מדעיים.

להמחשת חשיבותה של רשת EARN למדענים סיפר פרופסור הורן, כי הוא מנהל בימים אלה „דו־שיח" שוטף עם פיסיקאי באוניברסיטת סטנפורד בקליפורניה, שכתב תוכנה המשמשת את פרופסור הורן במחקריו. כדי שהתוכנה תתאים בדיוק לעבודתו, על פרופסור הורן לערוך שינויים ועידכונים שונים. שינויים אלה מתבצעים תוך כדי התייעצות עם עמיתו, היושב בקאליפורניה.

כדוגמא לשימוש ברשת לקבלת החלטות בנושאים ארמיניסטרטיביים־מדעיים, מתאר פרופסור הורן את הבעייתיות בקבלת מדענים לעבודת פוסט־דוקטורט. לדבריו, מספר המועמדים גדול והתחרות קשה. רשת EARN מסייעת בהעברת מידע על המועמדים וקבלה מהירה של החלטות.

רשת EARN, המשמשת את החוקרים והמדענים ללא כוונת רווח, מופעלת ונתמכת על־ידי חברת י.ב.מ העולמית. המערכת שהוקמה על־ידי י.ב.מ מקשרת בין כ־200 מרכזי חישוב ב־20 מדינות אירופיות ורשת BITNET (מערכת בין אוניברסיטאות בארה"ב וקנדה הכוללת כ־800 מרכזי חישוב) ומאפשרת תקשורת ישירה וזמינה בין כל המוסדות המחוברים. היא מאפשרת להעביר קבצים שונים (נתונים, תוכניות, מסמכים וכו'), לנהל „דו־שיח" אינטראקטיבי עם כל משתמש קצה ולשגר דואר אלקטרוני. בנוסף, משתמש הקצה יכול להעזר במאגרי מידע שונים על־מנת לאתר את מיקומם של ספרים, מאמרים, ציוד מעבדות וכו'.

בארץ מחוברים לרשת 22 מחשבים באוניברסיטאות, במרכז המדעי של י.ב.מ, בטכניון ובמכון וייצמן. הקשר עם אירופה (ומשם לארה"ב) הוא דרך המרכז המדעי של י.ב.מ ישראל.

סאן מייקרוסיסטמס ברשתות הטרוגניות

חברת סאן מייקרוסיסטמס, המובילה בתחום תחנות העבודה, בתחום רשתות התקשורת המקומיות ההטרוגניות, הציגה בכנס „פורום" באנהיים, קליפורניה, בפברואר 86, את מערכת ה־NFS שפיתחה והעמידה לרשות הציבור כמוצר ללא תשלום (PUBLIC DOMAIN). מוצר תכנה זה מאפשר ביזור משאבים ברשת תקשורת מקומית ותומך בשיתוף משאבים של יצרנים שונים.

במהלך התצוגה הדגימה סאן העברת קבצים בין מחשבים של חמישה עשר יצרנים שונים ותחת ארבע מערכות הפעלה שונות: הגירסה 4.2 של ברקלי ליוניקס, יוניקס מערכת V, VMS של דיגיטל ו־MS-DOS של מיקרוסופט.

חברת סאן מייקרוסיסטמס מיוצגת בישראל ע"י א.מ. מיחשוב בע"מ.

בתמונה: תחנת עבודה של „סאן".

עיבוד מלאי מבוזר ב„ויטה"

מדוע בחר מפעל „ויטה" למחשב את מלאי חומרי הגלם לייצור, באמצעות מחשב אישי? המפעל מייצר מאות רבות של מוצרים, מאלפי מרכיבים שונים של חומרי מזון ואריזות. המחשב המרכזי במפעל, י.ב.מ 38, כך התברר, לא השתלט על ניהול מלאי תיפעולי, לצורכי ניהול הייצור והמחסן, ולכן הוא הותאם לניהול מלאי כספי — למעקב המחירי בלבד.

אומר מרסל ברדיור, מנהל מחלקת הנדסת תעשייה וניהול ב„ויטה": „מחסן חומרי הגלם אינו זקוק להגדרות מלאי־מחיר, כי אם להגדרות מלאי כמותי בלבד, לעבודה השוטפת בייצור."

במקום להשקיע אלפי דולרים בהסבת תוכנה במחשב המרכזי, בחרה „ויטה" לפנות ל„לירז מערכות", המתמחה ביישומי עיבוד מבוזר, במחשבים אישיים הקשורים למחשבים מרכזיים. „לירז" פיתחה עבור „ויטה" את התוכנה המתאימה, על מחשב י.ב.מ אישי.

„כיום, אנו מקבלים תמונת מצב עדכנית על המלאי, בכל רגע, וכן דוחות מפורטים, על־פי שאילתות, וזאת תוך הדפסה אוטומטית של כל התנועות. המערכת מוכיחה את עצמה בייחוד בעיתות הלחץ של ספירת מלאי," מספר מרסל ברדיור. „כדי שהמחשב המרכזי ימשיך להפיק את הדוחות המקובלים, מעביר המחסן תקליטון ריכוז־תנועות למחשב המרכזי — בסוף כל חודש."

„הכרת המחשב" — חובה למורים

המלצה להתנות מתן תעודת הוראה למורים לעתיד בהשלמת קורס מיוחד ללימודי יישומי המחשב בחינוך, בסמינרים ובאוניברסיטאות, כלולה במסמך שהגישה הוועדה למחשבים שליד המזכירות הפדאגוגית במשרד החינוך והתרבות.

המסמך הוגש השבוע להנהלת המשרד. לדעת חברי הוועדה, כל מי שמכשיר עצמו להוראה בארץ, צריך להגיע לשליטה במיומנויות שימוש והבנה לגבי היכולות והמגבלות של יישומי המחשב בחינוך.

נמסר, כי במסגרת מדיניות זו שולב המקצוע „הכרת המחשב" בכל בתי־המדרש להכשרת מורים בארץ. המקצוע הונהג כחובה החל בשנת הלימודים הנוכחית בהיקף של 45—60 שעות בשנה. אנשי המחלקה להכשרת מורים מדגישים, כי בכלל הידוע ישראל היא בין המדינות הראשונות בעולם שהחליטו להכשיר תשתית של כל המורים לעתיד לטכנולוגיית המחשבים.

קופת־חולים

התעללות מכוונת של שר האוצר ברפואה הציבורית

קופת־חולים חולה. סימניה הראשונים של המחלה ניכרו בשטח זה זמן רב. התור ההולך ומתארך בהמתנה לניתוח שאינו מוגדר קריטי. המחסור בתרופות חיוניות מיובאות מחו"ל והצמצום ההדרגתי בשירותים הניתנים למבוטחי הקופה תמורת תשלום סימלי — כל אלה הפכו מזמן לסימן ההיכר של המבטחת הרפואית הגדולה במדינה. משירות בריאות ציבורי שעליו גאוות מערכות הרווחה והבריאות, הפכה קופת־חולים הכללית לגוף נסער, חולה וממוטט. מקורה של המחלה הממארת במצבת החובות של הקופה, המסתכמים בכ־525 מיליון דולר, מתוכם נטל חובות לתשלום מיידי של כ־350 מיליון דולר.

הנטל המיידי מורכב מ־250 מיליון דולר חובות לזמן קצר לבנקים ו־100 מיליון דולר חובות לספקים. מחודש יוני 1984 ועד לסוף חודש דצמבר 1985 גדלו חובות הקופה לזמן קצר לבנקים פי 81 — מ־3 מיליון דולר ביוני 1984 ל־243 מיליון דולר בדצמבר 1985.

פרופ' דורון, יו"ר הקופה, הטיל השבוע את מלוא כובד האחריות למצבה המידרדר של הקופה על שר האוצר. את עמדתו של שר האוצר הגדיר דורון כ„התעללות מכוונת בקופ"ח" ואת הטיפול הממשלתי במצוקות הקופה כ„שערורייה ציבורית".

בישיבת הוועדה הכלכלית־חברתית של מפלגת העבודה, שהתכנסה בשבוע שעבר לדיון במשבר בקופ"ח, אמר דורון: „אם לא תפעל הממשלה במהירות, המחיר יהיה גמר הרפואה הציבורית בישראל". השרים גד יעקבי ומוטה גור, שנכחו בפגישה, חיזקו את דבריו של פרופ' דורון ושניהם כאחד האשימו את שר האוצר בשרירות לב בטיפולו בפרשה. לדברי גור, „המשבר הנוכחי היה יכול להיות קטן בהרבה או להימנע, אילו קיבלה הממשלה החלטות בזמן. זוהי שערורייה לאומית־בריאותית, שכולה פרי מחדל של הממשלה ושל שר האוצר".

נוכח המצב החמור אליו נקלעה קופת־חולים, זכאים ציבור מבוטחי הקופה ומשלם המיסים בישראל לקבל תשובות ברורות ומפורטות בשתי שאלות מרכזיות לפחות: ראשית, כיצד הידרדרה הקופה למצבה הכספי הנוכחי ושנית, על מי מוטלת האחריות למצב המשברי שנוצר — על הממשלה בכלל, על שר האוצר, על שר הבריאות, או על הנהלת קופת־חולים.

שתי תקופות של צמיחת החוב

עיון בהתפתחות מצבת החובות של קופת־חולים הכללית בשנתיים האחרונות מצביע על התמונה הבאה:

	הלוואות לזמן ארוך ובינוני	חלו. לזמן קצר ומשיכות יתר	חובות לספקים	סה"כ חובות
	(במיליוני דולרים)			
30.6.84	149	3	100	252
30.9.84	147	23	100	270
30.6.85	140	128	100	368
31.12.85	164	143	98	505

כלומר, בעוד חובותיה של הקופה לספקים ולזמן ארוך נותרו לאורך זמן בסכום שווה פחות או יותר, עלו חובות הקופה לזמן קצר בשיעור ניכר. תחילת תהליך התאוצה בגידול חובות הקופה לזמן קצר בחודש ספטמבר 1984, וניתן לזהות בו שתי קפיצות מדרגה:

● מחודש אוקטובר 1984 ועד לחודש יוני 1985 — בתקופה זו גדלו חובותיה של הקופה לזמן קצר בכ־105 מיליון דולר. רוב גידול החובות בתקופה זו נזקף לחובת מימון פעילותה השוטפת של הקופה נוכח תקציבה הגרעוני, ורק מקצתם לחובת תשלומי ריבית.

● מחודש יולי 1985 ועד לחודש דצמבר 1985 — בתקופה זו גדלו חובותיה של הקופה לזמן קצר בכ־115 מיליון דולר. את מירב גידול החוב בתקופה זו יש לזקוף לחובת שיעורי הריבית המטורפים ששררו במשק, עקב שגיונות בנק ישראל.

לזכותו של יו"ר קופת חולים, פרופ' חיים דורון, נזקפת העובדה שכבר באוקטובר 1984, כחודש לאחר כינון הממשלה, פנה בקריאה דחופה לממשלה והתריע על מצבה הגרעוני של הקופה. אז, כזכור, עמדו חובותיה של קופ"ח לבנקים על 130 מיליון דולר. באותה פנייה דרש פרופ' דורון מהממשל למנות גורם מוסכם על הצדדים שיבדוק את טענותיה של הקופה נוכח שחיקת ההשתתפות הממשלתית בתקציבה, ויגבש המלצות להמשך תפעולה הכספי. אילו היתה הממשלה נענית כבר אז לדרישתו של דורון, וממנה בורר, קרוב לוודאי שהמשק הציבורי היה חוסך 240 מיליון דולר. אולם שר האוצר השהה במכוון, ואולי אף במזיד, את ההחלטה בנושא.

את הבורר יעקב גדיש מינתה הממשלה 14 חודשים לאחר מכן, ב־15 בדצמבר 1985. חובה של הקופה לבנקים תפח בינתיים והגיע ל־407 מיליון דולר. בעיקרי מסקנותיו, שהוגשו לראש הממשלה ב־4.3.86, כותב גדיש בין היתר: „מסקנה חשובה מדו"ח זה היא, שאין לגרום מצב בו שירות חיוני יקלע לסחרור מימוני ללא מוצא ויעמיס על קופת הציבור שיעורי ריבית חריגים ובלתי סבירים

יצחק מודעי
בזבוז מיליון דולר ביומיים

פרופ' חיים דורון
התריע כבר באוקטובר 84'

ביותר. המערכת המתקצבת חייבת לפתור את הבעיה לפני שכדור השלג מתחיל להתגלגל, ולהעמיס הוצאות חסרות כל תועלת על קופת המדינה. השיטה של „נחכה ונראה" הוכחה כשיטה בזבזנית".

למרות דעתו של הבורר כי שיטת „נחכה ונראה" הוכחה כבזבזנית וכמעמיסה הוצאות חסרות כל תועלת על קופת המדינה, ממשיכה הממשלה, ובראשה שר האוצר, לאמצה כשיטת פעולה נבחרת. עד היום, 22 יום לאחר קבלת דו"ח גדיש, טרם אימצה הממשלה את מסקנותיו — למרות שמחירו של כל יום נוסף בסחבת הוא כחצי מיליון דולר.

בנקודה זו ראוי לזכור, כי יעקב גדיש היה מועמדו של שר האוצר כבורר. מינויו התאפשר כחלק משורת החלטות לביצוע שנתקבלו כמקשה אחת בוועדת יעקובי, ועדת השרים שמונתה לעסוק במשבר קופת־חולים. מתוך מסלול ההחלטות שקיבלה הוועדה התבצעה רק אחת — זו הנוגעת למינוי הבורר. שר האוצר, שכחבר הוועדה מצא עצמו בבדידות מזהרת, החליט לאפשר רק את ביצוען של ההחלטות הנראות לו כמתיישרות עם תפישתו. לדוגמה, את החלטת הוועדה להורים לקופת חולים 20 מיליון דולר כפיצוי שחיקה מיידי לא ביצע האוצר עד עצם היום הזה. יתירה מכך, לאחר שעיין בדו"ח הבורר שכה חפץ במינויו, מסרב מודעי לקבל את מכלול המלצותיו. למותר לציין, כי התנהגות שר האוצר בפרשה מנוגדת לכל כללי המינהל התקין וגובלת בעריצות המיעוט.

הוצאות בריאות מהנמוכים בעולם

עמדתו של שר האוצר בפרשת קופת־חולים מכטאה, למרבה הצער, את עמדתם של רבים בציבור הישראלי. בקרב רבים רווח המיתוס לפיו ישראל ניצבת באחד המקומות הראשונים בעולם מבחינת רמת ההוצאה הציבורית לשירותי בריאות. אצלנו, לחשוב, יש בזבוז אדיר בשימוש בשירותי בריאות, כגון ביקורים אצל רופא בהשוואה לנהוג בעולם, וכל אזרח בולע יותר תרופות בממוצע מעמיתו במדינות נאורות. מן הראוי לבחון הנחה בריאותית זו בהשוואה עם מדינות אחרות.

בחינת ההוצאה הציבורית לאזרח על שירותי בריאות בשנת 1983, למטה, מעלה תמונה שונה לחלוטין מהמיתוס הנפוץ.

	הוצאה ציבורית לאזרח על שירותי בריאות בדולרים	הכנסה שנתית לאזרח	הוצאה על בריאות באחוזים
ישראל	300	5,700	5.3
איטליה	389	6,100	6.4
בריטניה	470	7,550	6.3
בלגיה	497	7,870	6.3
צרפת	838	8,900	9.4
מערב־גרמניה	803	9,900	8.1
הולנד	772	8,600	9.0
קנדה	1,020	10,275	9.9
ארה"ב	1,580	11,700	13.5

כלומר, ישראל ניצבת בתחתית הסולם של המדינות המתועשות המערביות ברמת ההוצאה הציבורית של שירותי בריאות לאזרח. רמת הוצאה כזאת לא רק מסכנת את ההישגים שהיו לישראל בתחום הרפואה הציבורית בשנים עברו — היא מסכנת את עצם המשך קיומה של רפואה ציבורית בישראל. במדינות בהן ההוצאה הציבורית על שירותי בריאות היא כה קטנה, מתפתחות שתי רמות של בריאות: בריאות תקינה לבעלי יכולת, היכולים להרשות לעצמם לקנותה בכסף, והעדר בריאות לאלה שידם אינה משגת.

בחינת השתתפות הממשלה בתקציב קופ"ח בין השנים 1978־1985 מובילה למסקנות דומות:

	במיליוני דולרים	מרכזי קופה
1978/79	141	[illegible]
1979/80	137	[illegible]
1980/81	93	[illegible]
1981/82	110	[illegible]
1982/83	107	[illegible]
1983/84	92	[illegible]
1984/85	53	[illegible]

מכאן, שהשתתפות הממשלה בתקציב קופת־חולים ירדה דולרית, בכ־75% בין 1978 ועד לשנת 1985, והשנה היא אמורה לרדת אל מעבר לסף 50 הדולרים ש„הושג" בשנים 1984/85. הירידה המתמשכת בהשתתפות הממשלה בתקציב הקופה, מזכירה את התנהגותו של איש בית אשר רצה להרגיל את חמורו לענות לאכול. הנמשל, כידוע, אינו עוסק בחמורים אלא בבני־אדם ובדיני נפשות.

מגמת הירידה המתמשכת מצביעה על שירות ליבם של מקבלי ההחלטות ועל תפישה אנטי־סוציאלית במהותה. מחירה הבריאותי משלמים כבר כיום תושבי שכונות המצוקה ועיירות הפיתוח, ולכך גם מחיר פוליטי.

אוריאל בן־

מחוץ לשוק של 3,000 מיליארד דולר

מאת פ. סבר

קרוב ל־300 מיליארד דולר גוייסו („הורמו", בתרגום ישיר ומסקרן מאנגלית) אשתקד בשוקי ההון הבינלאומיים, כ־25 אחוז יותר מאשר בשנת 1984. אבל מה פירוש „גוייסו"? ומה פירוש „שוק הון בינלאומי"? המושג האחרון אינו רק גיאוגראפי, והראשון אינו רק בנקאי.

עסק כלשהו פונה לשוק הון זה, או בינלאומי, כאשר הוא מגלגל אשראי, נותן או מקבל, מחוץ לגבולות ארצו, ולעיתים קרובות אף במטבעות שאינן הליך חוקי בארצו. „עסק", הוא כל ארגון כלכלי המייצר, משווק, נותן שירות וגם ממשלה: „אשראי" איננו בהכרח הלוואה — הוא יכול ללבוש בגדי כסף לאין ספור. גיוס ההון נעשה בדרכים רבות, החל מקבלת הלוואות מבנק זר אחד, דרך חבילת אשראי קשורה, בה נוטלים חלק בנקים אחרים ממדינות אחרות, ועד להנפקה ישירה של ניירות־ערך לחוסכים רעבי־השקעות מארצות רחוקות.

80 אחוז בשנתיים

רק כדי שנקבל מושג על היקפי מושגנו: סך־כל מאזנו של שוק ההון הבינלאומי (מה שהיה פעם, בחיתוליו, מכונה „יורודולר", על שם האשראי הדולרי שהסתובב במערב־אירופה ולא רצה לנוח על משכבו באמריקה) הסתכם בסוף השנה שעברה כ־3,000 מיליארד דולר, כאלף מיליארד דולר יותר מאשר בסוף שנת 1981. הסכומים המספריים הללו אינם מקריים. מדובר באמת באלפי מיליארדים של דולרים. אפילו ההיקף נטו של שוק ההון הבינלאומי מגיע כבר ל־1,500 מיליארד דולר — ועוד הרבה הרבה סעיפי מאזן נשארו מחוץ לספירה ולסיכום.

מה עלה ומה ירד? ירדו קודם כל ההלוואות הישירות שהבנקאות המסחרית מוכנה להעניק למדינות המתפתחות מרצונה הטוב, ולא במסגרת הסדרים כפויים לפריסת חובות מחדש. ב־1982 היקרה והתוססת ביותר, מדינות דרום־אמריקה 30 מיליארד דולר כאשראי בינלאומי: ב־1983 הן הצליחו לקבל רק 15 מיליארד דולר, וכמעט כל הסכום נועד למימון מחדש של התחייבויות קודמות. אשתקד הצטמק חלקן של מדינות אלו בגיוס אשראי בינלאומי חדש ל־8 מיליארד דולר בלבד. האמריקנים, לעומת זאת, היו ונשארו צרכני אשראי בינלאומי גדולים מאד. על כל צורותיו: חלקם בכלל גיוס האשראי עלה מ־12.5% בשנת 1983 ל־25% אשתקד. כלומר הוכפל. אך העסקים האמריקניים מעדיפים כמובן לגייס כסף בינלאומי באמצעות הנפקה של ניירות־ערך הנמכרים למשקיעים זרים מלונדון ועד טוקיו, משום שהלוואות ישירות הם יכולים לקבל פשוט אצלם בבית. הייחוד של מכירת איגרות חוב ושטרי־חוב אמריקניים בחוץ־לארץ מושך בגלל יתרונות מיסוי על ריבית המשולמת על איגרות ושטרות אלה, אשר לסיבוכיהם ותרומתם להתפוצצות הכסף האמריקני מחוץ לאמריקה לא ניכנס כאן.

מסביב לגלובוס

איך מגייסים? כך:

חברת הצמיגים „פאיירסטון" מארה"ב נזקקה בפברואר השנה ל־200 מיליון פראנקים שווייציים כדי לפתח את מערכת השיווק שלה באירופה, כפי שנאמר בהודעתה. היא הנפיקה באמצע מארס איגרות־חוב לעשר שנים, הנקובות בפרנקים שווייציים בסכום של 210 מיליון, עליהן משולמת מדי שנה ריבית של 3⅝% (שלושה וחמש שמיניות האחוז). 61 בנקים וחברות פיננסיות בכל העולם חתמו על ההנפקה, כלומר התחייבו לשווק ולמכור אותה, ואם חס וחלילה לא ימצאו לה די קונים בין לקוחותיהם, ירכשו הם את האיגרות על חשבונם. קריאת רשימת החתמים דומה לסיור מקיף סביב הגלובוס — משווייץ דרך ספרד ויפאן ועד לדרום אוסטרליה. מכירה כזאת של אגרות חוב, בריבית קבועה מראש, במטבע אחד ובאמצעות בנקים־חתמים, עדיין מהווה חלק הארי של שוק האשראי הבינלאומי, אך בעורפה נושפות כבר צורות גיוס אחרות.

בתקופות של תנודות חריפות בשיעורי הריבית מעדיפים העסקים להנפיק, והמשקיעים לרכוש, אגרות־חוב ששערי הריבית שלהן ניידים, נקבעים כל חודש מחדש בהצמדה לריבית השוררת בלונדון לעסקות בין־בנקאיות. העדפה זו עשויה להשתנות, או לפחות לחצות בין ספקי האשראי לבין קונייו, כאשר הריבית נמוכה ויורדת: אז נכנס לתמונה מכאניזם מישני של DEBT SWAPS, חילופי חובות, המאפשר לעסקים לנצל לטובתם את פחדי הסיכון של המשקיעים והבנקים. במדינות המאירות למשקיעים בבורסה אין מיסוי על רווחי הון מיידיים: לכאן יעדיפו לשווק איגרות חוב שהריבית עליהן היא אפס, אבל מחירן ההתחלתי נמוך, ומגלם למעשה רווחי הון שווה־ערך לריבית שנתית מצטברת נאה — וכולו פטור ממס.

ולמה להנפיק אג"ח רק במטבע אחד, אם אפשר להעניק למשקיע זכות לבחור. וכה בשעה להתכסות כנגד סיכונים עתידיים אפשריים, באמצעות עסקות עתידיות אפשריות? אז מגיעים לאיגרות־חוב מסוג הברירה הכפולה והמרובעת: אתה, המשקיע, בוחר לך בסוף חיי האיגרת גם את צורת המטבע וגם את גובה הריבית.

וזוהי רק ההתחלה. מאחורי איגרות החוב התפתח בשנים האחרונות, במהירות מסוחררת, שוק בינלאומי של שטרי־חוב לזמן קצר, עד שישה חודשים, של עסקים הזקוקים למימון לזמן בינוני ומעלה, אך בשל מוצאם מארצות בעייתיות אין הם מסוגלים לגשת לשוק ההון המקובל, או שגישה כזאת כרוכה לגביהם בתשלום ריבית יוצאת־דופן, בגלל הסיכון הקשור בשמה של ארצם. כדי לעקוף את מחסומי השוק מתקשרים עסקים כאלה עם בנק או קבוצת בנקים, ונכנסים יחד לעיסקת הנפקה מסובכת, שעיקרה חידוש קווי אשראי כל אימת שצריך לפרוע את שטרי החוב הקיימים לזמן הקצר ולהחליף אותם בשטרות חדשים, אף הם לתקופה קצרה. צורת מימון זו, הידועה כ„איורונוט", או ליתר דיוק „מכשיר הנפקה בינלאומי" גדלה מאפס ל־50 מיליארד דולר בתוך ארבע שנים. אך גם היא איננה סוף הדרך: כבר רודפת ומשיגה אותה צורת המימון החדשה, זו שבה העסקים נזקקי האשראי עוקפים לחלוטין את מערכת הבנקאות, ומגייסים בעצמם את כספי משקיעים וחוסכים, ע"י הנפקה עצמית של שטרי חוב ומניות רב־לאומיות.

כאן נעצור. ההצמדה, הברירה הכפולה, חשבון חוזר דביטורי, שטר הון, איגרת חוב, ריבית צמודה — כל המושגים הללו אינם, בסך הכל, חידוש מפתיע לישראלי המסתובב בבנקים שלו, להיפך: עבור הבנקאות שלנו זה נראה כעולם מוכר וידוע. למרות זאת, הניסיון העצום, ולעיתים קרובות הבלבלי וגם היקר למדי, שצברה מערכת הבנקאות הישראלית בשנות ה־70' ותחילת שנות ה־80' בכל תחומי גיוס החסכונות, בארץ ובחוץ־לארץ — היא משותקת עתה כמעט כליל בשוקי ההון הבינלאומיים, ובכך מפספסת את הגאות הגדולה ביותר שידע שוק זה באחרונה. מאיגרא רמא קפצנו לבור עמוק, ושם, מחופרים היטב בחובותינו ובפקדונות שהצלחנו פעם למשוך, אנו מתפללים שיניחו לנו לנפשנו. ענף ייחודי של יצוא שירותים נהרס והולך נובל ונופל.

(רשימה שנייה)

אשראי לזמן בינוני וארוך שגויים בשוקי הון בינלאומיים
(במיליארדי דולרים)

	1983	1984	1985	אחוז שינוי מ־83' עד 85'
איגרות־חוב בינלאומות	77.0	111.5	167.5	+ 117.5%
מזה: בריבית ניידת	19.5	38.0	58.5	+ 200.0%
בריבית קבועה	57.5	73.5	109.0	+ 90.0%
אשראי רב־בנקאי	67.0	57.0	43.0	− 36.0%
שטרי חוב עסקיים בגיבוי בנקאי	9.5	30.0	50.5	+ 431.5%
שטרי חוב עסקיים ללא גיבוי בנקאי	. .	. .	18.5	. .
סה"כ	154.0	197.0	274.5	+ 78.0%

מקורות: או.אי.סי.די, סקירת שוקי הון בינלאומיים, ינואר ומארס 1986

טור החדשות

מענקים להלוואות פיתוח יונהגו מאפריל

באפריל 1986 יוחל בהפעלת תוכנית גיוס הון חדשה, שתאפשר למוסדות מימון ענפיים, למפעלי תעשייה ולקונסרנים לגייס הון באמצעות אגרות־חוב לצורך מימון מפעלי תעשייה מאושרים, בהיקף של 150 מיליון דולר — מסר דובר משרד התעשייה והמסחר.

עפ"י התכנית, שגובשה במשרדי התעשייה והמסחר והאוצר, ירכשו קופות הגמל ומשקיעים „מוסדיים" אחרים, ניירות־ערך ממוסדות פיננסים, קונסרנים או מפעלי תעשייה, בהיקף של עד 4 אחוזים ממקורותיהם המשוערכים, במקום רכישת ניירות־ערך ממשלתיים. כספים אלה ישמשו את התעשייה למימון תוכניות השקעה מאושרות, אשר לפי החלטת הממשלה חדלו לקבל הלוואות פיתוח מה־1 ביולי 1985. אגרות החוב שיונפקו ע"י הגופים הנ"ל יצטרכו להתחרות בשוק ההון בניירות־ערך אחרים, ולפיכך תנאי ניירות הערך, כמו אורך התקופה, סוג ההצמדה ושיעור החובות, יהיו פונקציה של התחרות בשוק ההון.

במשרד התעשייה והמסחר מניחים, ששיטת המימון החדשה תאפשר זמינות הון לצרכי פיתוח ותהיה לכך השפעה חיובית על תהליך ההשקעות בתעשייה. עם הנהגת שיטת המימון תושלם רפורמה מקיפה במימון ההשקעה. הריבית עפ"י שיטת מימון זו תהיה גבוהה כנראה מזו שהיתה בהלוואות הפיתוח, ועל כך ניתן מענק מיוחד.

לפי החלטה זו, מפעלים באיזור א' יהיו זכאים למענק בשיעור של 9.2 אחוזים, באיזור ב' 7.4 אחוזים ובמרכז הארץ 4 אחוזים. מענקים אלה מוזילים את עלות המימון למשקיע שינצל את מקורות שוק ההון.

בדיונים שהתקיימו בשבוע האחרון בין נציגי משרד האוצר, התעשייה והמסחר ומנהלי הבנקים סוכמה הטכניקה להפעלת הרפורמה.

ביקורת על הריבית בקרנות התק"מ

מפעלי תעשייה קיבוצית מתחו באחרונה ביקורת על הריבית הגבוהה שהם נדרשים לשלם לקרנות התק"מ.

מתברר, כי קרנות אלה גובות כיום עבור הלוואות שהן נותנות למפעלים הקיבוציים ריבית בסיסית של 2.75 אחוז, ובמקרה של משיכות יתר חריגות מגיעה הריבית עד 5 אחוזים לחודש.

הריבית הבסיסית בבנקים היא כיום 1.25 אחוז, ותוספת הסיכון שגובים מלקוחות נעה סביב 1=1.25 אחוזים נוספים.

יצויין, כי הקרנות הללו משלמות למפקידים ריבית גבוהה מזו שמשלמים הבנקים. הריבית על הפקדות נעה סביב 1.5=2.25 אחוזים.

א.ש.

גידול של 69% ביצוא יהלומים להונג־קונג

יצוא היהלומים המלוטשים מישראל הסתכם בחודש פברואר 1986 ב־130.9 מיליון דולר נטו, או 145.5 מיליון דולר ברוטו (לפני ניכוי ההחזרות) — גידול של 33.5 אחוז לעומת חודש פברואר 1985. ביצוא היהלומים נטו נרשם גידול של 34.7 אחוז.

נתוני משרד התעשייה והמסחר מגלים גם כי יבוא היהלומים הגולמיים נטו הסתכם ב־102.3 מיליון דולר, לעומת 89.37 מיליון דולר נטו בפברואר אשתקד, עלייה של 14.5%.

נתוני היצוא לחודשיים הראשונים של השנה, ינואר־פברואר, מצביעים על גידול של 13 אחוז ביצוא ברוטו 301.33 מיליון דולר לעומת 230.31 מיליון דולר בשנה הקודמת.

היצוא נטו גדל בחודשיים הראשונים של השנה ב־32.2 אחוז והסתכם ב־271.6 מיליון דולר, לעומת 205.4 מיליון דולר בתקופה המקבילה אשתקד. ארץ היצוא העיקרית של ישראל ממשיכה להיות ארה"ב — 81.7 מיליון דולר בפברואר, לעומת 55.18 מיליון דולר בפברואר אשתקד. לבלגיה ייצאו היהלומנים הישראלים בפברואר ב־16.6 מיליון דולר, לעומת 11.04 מיליון דולר בפברואר אשתקד.

היצוא להונג־קונג גדל בשיעור ניכר ביותר והסתכם ב־16.33 מיליון דולר, לעומת 9.65 מיליון דולר אשתקד, גידול של יותר מ־69 אחוז.

א.ש.

מבצע ישראכרט לרכישות באפריל

חברת ישראכרט פותחת במבצע מיוחד, שיאפשר למחזיקי כרטיס ישראכרט ליהנות מאשראי מוגדל ללא רבית עבור רכישות שייעשו בחודש אפריל.

רכישות בכרטיס ישראכרט שתבוצענה במהלך חודש אפריל במסגרת המבצע תחוייבנה כלהלן: עבור מחצית סכום הרכישה יחוייב מחזיק הכרטיס ב־2 במאי, ואילו עבור המחצית השנייה הוא יחוייב רק ב־2 ביוני. בדרך זו ייהנה מחזיק הכרטיס, לגבי מחצית סכום הרכישה, מאשראי מוגדל ללא רבית שיכול להגיע עד ל־60 יום, בהתאם למועד הרכישה. המבצע יחול על כל קנייה בסכום של 80 ש"ח או יותר.

המבצע הנוכחי, שלא יכלול רכישות בחנויות המזון של האגודות הצרכניות ובתחנות דלק, נעשה במקביל למעבר לחיוב מחזיקי הכרטיס, למשך תקופת ניסיון, פעם אחת בחודש, ב־2 בו, במקום פעמיים בחודש, ב־2 וב־16, כפי שהיה עד כה.

● באפריל 1986 יעודכנו נקודות הזיכוי ומדרגות המס בכ־2.5%, בהתאם לערכון התלת־חודשים.

יבוטח רכב במוסכים

חברות הביטוח יציעו פוליסות חדשות לבעלי מוסכים וחניונים, כדי שיוכלו לבטח את עצמם כנגד תביעות של לקוחות. הצורך בביטוח מסוג זה התעורר עתה, לאחר פסק־דין שניתן באחרונה, בו קבע בית־המשפט כי בעל מוסך אחראי לרכב של לקוח שהיה במוסך שלו ונגנב.

כידוע, מציבים בעלי המוסכים שלטים המודיעים כי אינם אחראים על גניבות או שריפות, אולם מתברר שבית־המשפט לא קיבל את עמדתם זו. כתוצאה מכך חשופים עתה בעלי מוסכים, ועוד יותר מכך בעלי חניונים שבהם נדרש הנהג להשאיר את מפתחות רכבו, לתביעות במקרה של גניבה. חברות הביטוח החליטו כאמור לנסח פוליסות, אשר יוצעו לבעלי המוסכים והחניונים כדי לבטחם כנגד תביעות אפשריות של לקוחות.

א.ש.

גלגלי הבורסה

נמשכות העליות במניות

אתמול עלו כל מדדי השערים של המניות והאופציות. היו מיד עליות מאשר ירידות. ערך השוק של המניות הפטשיות עלה ב־3% ושל מניות ההסדר ב־0.2%. במניות ההסדר היה עודף ביקוש של 1.3 מיליון ש"ח. בשוק אגרות היה ביקוש של 6 מיליוני ש"ח בצמודות למדד. בצמודות לדולר השתוו הביקושים עם ההיצעים.

הציבור השקיע אתמול 13.5 מיליון ש"ח בקרנות הנאמנות. מזה 6 מיליוני ש"ח בהתכתות במניות ו־7.5 מיליון ש"ח בנזילידיות.

שער הדולר היציג עלה אתמול ב־0.29 אג' (0.19%), ל־1.4926 ש"ח. דולר נוסעים עלה ל־1.7705 ש"ח. לעומתו ירדו השערים היציגים של מטבעות החוץ העיקריים האחרים: לישט — ב־1.8%; מר"ג — ב־2.64%; פ"צ — ב־2.78%; פל"ה — ב־2.63%; פר"ש — ב־2.67%; ין יפאני — ב־0.84%. בשוקי חוץ הסברה התחזקות הדולר בהיותו „מטבע מקלט", שהביקוש לו גדל בארצות רבות בעקבות העימות עם לוב במפרץ סירטה. בישראל הוסיף הדולר השחור לנוע בין 1.60 ל־1.61 ש"ח.

בשוק המניות עלו אתמול 761 שערים, לעומת 36 שירדו ו־104 שנשארו בלי שינוי. מזה עלו 119 ב־5% ויותר ו־10 ירדו כ־5% ויותר. המחזור עלה ל־10.5 מיליוני ש"ח במניות ההסדר.

במניות ההסדר עלו (ב־%): פועלים ש' — 0.3; פועלים מ' — 0.3; כל"ל — 0.2; דיסקונט א' — 0.1; מזרחי ש' — 0.5; מזרחי מ' — 0.2. לעומתן ירדה מימון סחר 5 ב־0.5%. הביקוש ההתחלתי למניות ההסדר הגיע ל־1.7 מיליון ש"ח וההיצע ההתחלתי בהן — ל־420 אלף ש"ח. תשואותיה השנתיות המובילות נעו בין 12.08% (אי די בי רג') ל־12.23% (דיסקונט א'), הפועלים ש' — 12.09%, הפועלים מ' — 12.07%.

במניות הבנקים המסחריים שמחוץ להסדר נרשמו רק עליות שערים: ספנות 0.5 — 7.0; בינלאומי — 1.5; פי בי — 4.8.

במניות הפטשיות נעו עליות השערים עד 10% במניות חברות להשקעה, ובין 5% ל־10% בחיפושי נפט ומקרקעין. במסחר ושירותים היו עליות בין 3% ל־10%. בחברות ביטוח נעו העליות בין 3% ל־5%. עליות עד 5% נרשמו בבנקים למשכנתאות ובתעשייה.

בשוק איגרות החוב היו עליות עד 1% בצמודות למדד, ותנודות שערים עד 3% לשני הכיוונים בצמודות לדולר. המחזור בשוק האג"ח הסתכם בכ־4.1 מיליון ש"ח.

במלווה קצר מועד נעו התשואות החודשיות בין 1.43% ל־1.56%, תוך מחזור של כ־5.8 מיליון ש"ח.

* הבורסה החליטה שהחל ביום א', 30.3.86, יפורסמו שעריהם של ניירות הערך הנסחרים גם בבורסה לניירות ערך בת"א וגם בשוקי ניירות הערך בארה"ב. כך שיהיה ניתן להשוות את שערי המניות כאן ובארה"ב.

המחיר במט"ח הוא תרגום המחיר בשקלים של המניות בישראל, במונחי יחידת מסחר בחו"ל.

* „מישנאל" חברה להשקעות ולבניין החליטה על חלוקת מניות הטבה בשיעור של 100%.

* „רנות" חברה להשקעות (בפירוק) טעתה בהודעתה שפורסמה ב־23.3.86 — אחזקותיה של „פ.י.ב.י." במניות „הבנק הבינלאומי הראשון" מקנות לה 51% בהון ו־79% בזכויות ההצבעה בבנק, ולא כפי שפורסם בטעות.

אלחנן הורוביץ

סחטני הרגש בחיוג ישיר

בעל ואשה, הורים לשני ילדים „מעמידים על הרגליים" כבר כמה שנים שירותי רווחה שונים ברחבי הארץ עם סיפורים קורעי־לב. הוא מציג עצמו כתיכוניסט. היא – חולת סרטן, בהריון, עומדת להתאבד או סובלת מגילוי עריות במשפחה ● בחוק קשה למצוא נגדם סעיף

מאת שלי יחימוביץ'

צמד נוכלים מזן חדש משגע כבר שנים אחדות את שירותי הרווחה ואת הארגונים ההתנדבותיים השונים בארץ. הבעיה המרכזית בהגדרת השניים „נוכלים" היא העובדה, שהצמד אינו מפיק כל רווח חומרי מפעולותיו הענפות...

השניים, המתגוררים כפי הנראה בקרני־שומרון, נוהגים להתקשר אל אנשי מפתח בארגוני רווחה שונים, להציג עצמם כאח ואחות, או לחלופין כנער ונערה מתבגרים, ולסחוט את כל אהדתו של הקורבן. הקשר הטלפוני האינטנסיבי נמשך מספר ימים, והוא מסתיים, לרוב, בהודעה על התאבדות ובניתוק מוחלט.

סיפור מתוחכם

„הקורבן" האחרון של השניים, היתה רחל רינת, מפקחת אזורית של מחוז הדרום על הטיפול בנערות במצוקה. רינת הוכנסה לתמונה על־ידי עובדת סוציאלית, אחרת, ש„טופלה" גם היא על־ידי השניים. „התקשרה אלי הבחורה", מספרת רחל רינת. „היא סיפרה שהיא בת 19, והיתה מאושפזת בבתי־חולים מאז גיל 11, כי חלתה בסרטן. הסיפור מאוד מפורט ומתוחכם. סיפרה שמרגע שאושפזה ניתקה איתה המשפחה את הקשר, משום שהאשימה אותה בהרס התא המשפחתי. היא סיפרה שרק אחיה ביקר אצלה משך שש השנים שהיתה מאושפזת, ובבית־החולים התארגנה קבוצת ילדים שהעניקו זה לזה תמיכה. היא סיפרה בפרוטרוט איך היו מתחבאים, משחקים ומשוחחים".

„בהמשך סיפרה לי, שאביה פסיכיאטר, שהיא חיה בעומר, ואחיה הבכור שכב איתה כדי לבדוק אם היא בתולה. היא הציגה עצמה כדניאלה. במקביל, התקשר אלי זוג אחר, שהציג עצמו כטלי ורוני, תיכוניסטים. טלי ודניאלה היו אותה בחורה. איך הקשר נותק? „דניאלה" התקשרה אלי מתנשמת ומתנשפת ואמרה: „זהו. הצלחתי. זה סופי. אף אחד לא יעצור אותי". למחרת, התקשרה שוב ואמרה: „ברגע האחרון הצילו אותי ולקחו אותי לבית־החולים. זה מפתיע אותך?"

עניתי לה שלא, ואז היא אמרה: „תראי, ניסית לעזור לי, היית חכמה ורגישה, אבל אנחנו צריכות להיפרד"".

קשר באמצעות מסכה

אברהם חמו, בעבר ראש אגף קשרי קהילה־משטרה במחוז הדרום, וכיום פעיל בהתנדבות בגופים וולונטריים שונים, היה קורבן נוסף של השניים. כשהתקשרו לחמו, היה בפיהם סיפור אחר. היא תלמידת תיכון רוצה להתאבד, אביה אנס אותה. אמה מתה מסרטן והיא חולת סוכרת. חמו עשה כמעט דוקטורט על הזוג ההוא, והוא שיצר עימם את הקשר האינטנסיבי ביותר. לדבריו, אפשר לעשות „פגישת מחזור" מקיפה של כל קורבנות הזוג.

הצעירה מציגה עצמה תמיד כבת לרופא, למנהל בית־ספר או לפסיכיאטר. חמו אומר, שבסיפורים יש כמה מוטיבים חוזרים: מדובר בתלמידי תיכון בני 16־17, בגילוי עריות, בשימוש בסמים, בהריון.

„פנו אלי כבר מכל הארץ בעניין הזה", אומר חמו. „בחקירות שעשיתי, גם גיליתי מי האנשים. מדובר בזוג מובטל, נשוי, עם שני ילדים. באחת הפעמים בהן התקשרה אלי הבחורה, הזהרתי אותה שאם תמשיך — נאשפז אותם. לצערי, זה לא פסק. פניתי לגופים השונים, כמו נעמ"ת, מעונות לנשים מוכות וער"ן, והעברתי את המאפיינים של הזוג. הודעתי שלא יטפלו בהם. זה גורם נזק רב לגופים השונים. בדרך־כלל מדובר בשלושה ימים רצופים של שיחות, בהם הם מעמידים את הגוף התורן על הרגליים. כמה פעמים קבעה איתי פגישות אבל לא הגיעה. אלי היא ממשיכה להתקשר עד היום, בשעות הקטנות של הלילה".

מה מניע את השניים? רחל רינת אומרת, כי לשניים יש, כפי הנראה, צורך בקשר שאינם מסוגלים ליצור. הם מכניסים את „קורבנותיהם" לקשר לא־אמיתי באמצעות מסכה. „הם מוצצים ממך את העזרה", אומרת רינת. „יש אנשים שנסחפו ונכבשו על־ידי הסיפור. אחר־כך, כשגילו כי רומו, נפגע הדימוי המקצועי שלהם. אני אישית דיווחתי לממונים עלי על המקרה. בער"ן, למשל, אני יודעת שהועברה אינפורמציה פנימית של איפיוני המקרה. יש סכנה גדולה שמקרים אמיתיים הדומים לזה במקרה — יינזקו. יש כאן גם שאלה של אחריות העובד הסוציאלי, אולי הילדים שלהם נמצאים תחת סיכון".

בזבוז זמן ומשאבים

בחוק, מסתבר, אין סעיף נגד סחטנות רגשית. מה ייעשה לעבריינים שאינם משיגים במרמה כסף, אלא אהדה, הקשבה ואמפטיה? פקד עמירם אוולאי, דובר משטרת מרחב הנגב שבתחומה אירעו מרבית מקרי ההטרדה, אומר: „אם המוסדות הציבוריים יגישו תלונה רשמית על הטרדות טלפוניות ועל בזבוז זמן ומשאבים לטיפול — יש בכך עבירה של גרימת תקלה לציבור, ואז ניתן יהיה להעמידם לדין".

דובר משרד התקשורת, זכריה מירוצקי, אומר: „למשרד התקשורת אין נגיעה לעניין. אנו יכולים לנתק להם את הטלפון, ובוודאי לא לפקח להם על השיחות. חס וחלילה שנגיע למצב כזה. כל אחד מרים שפופרת ואומר מה שהוא רוצה לומר. הכתובת היחידה היא המשטרה. אם המשטרה תקבל צו של שופט חוקר — היא תוכל לצותת לטלפון של השניים ולנקוט צעדים".

בינתיים, על כל פנים, מוזמנים עובדי הרווחה השונים לחסוך במידת האמפתיה והסיוע הטלפוניים. אבל גם כאן — יש להיזהר. לא כל תיכוניסטית במצוקה היא גם נוכלת.

צוק העתים וצוק המשפט

בשעת משבר מחפשים את מערכת החוק. כיצד היא פועלת כאשר כולם נזעקים ובאים להיאחז בה כדי לא להיסחף? ■ סימפוזיון באוניברסיטה העברית בירושלים

מאת בצלאל עמיקם

„לראות, לשמוע, להרגיש, ובכלל לחיות, גם כשיש לאדם כל היתרונות, כגון בריאות, יופי ועושר אבל אין לו צדק ומידות טובות אחרות, הרי זה האסון הגדול ביותר" — דברים חכמים אלה שאמר בשעתו אפלטון, יפים גם לימינו אלה. אין תימה, שבשעת משבר אנו מחפשים את מערכת החוק, הצוק האיתן שלנו, כי זה הביטוח שלנו, על חיינו ורכושנו.

כיצד פועלת המערכת השיפוטית בעתות משבר? אלו השפעות חיצוניות ופנימיות ישנן על שופטים? אלה מקצת מהנושאים שאנשי חוק ומשפט מהארץ ומחוצה לה העלו בשלושה ימי דיונים באוניברסיטה העברית בירושלים.

רות גביזון, פרופ' למשפטים במכללה הירושלמית, אומרת: „במצבי משבר בתי־המשפט צריכים להימנע ככל האפשר ממתן לגיטימציה לערכים ולנטיות העלולים לפגוע בדמוקרטיה ובשלטון החוק". הופעת קבוצות פוליטיות קיצוניות מחייבת את השופטים לדריכות ולהקפדה. „מה שנדרש מהשופטים הוא לעמוד מאחורי פירושים והחלטות אשר ימנעו, ככל שניתן במסגרת המגבלות החוקיות, מתן לגיטימציה לגזענות כמו־נאצית". מן המוסכמות הוא, שבתי המשפט בישראל נמנעו מלהתערב בנושאי ביטחון, במיוחד במקרים שבהם הופעלו חוקי החירום ונוצר מצב שגורמי הביטחון לא היו נתונים תחת ביקורת שיפוטית אפקטיבית. שינוי־מה חל בשנים האחרונות, כאשר במקרים מסוימים קבע בית־המשפט העליון כי יש מקום לביקורת השיפוטית. מדיניות זו של בית־המשפט העליון מדגישה גם את ההכרה ששלטונות הביטחון ישוכנעו באמצעות עדויות מוצקות, כי יש צורך בהפעלת חוקי החירום.

ד"ר ברוך ברכה מאוניברסיטת תל־אביב, רואה נטיה למעורבות רבה יותר של המערכת השיפוטית בנושאי ביטחון, במגמה לשמור על האיזון הנכון בין צרכי הביטחון לצרכי הפרט.

פרופ' שמעון שטרית מהאוניברסיטה העברית, דן בשתי המגמות הנוגדות ביחס למקומה של המערכת השיפוטית, אשר התפתחו בישראל בשנים האחרונות. לעומת ההתרחבות שחלה בהיקף תפקידם של בתי המשפט בכלל ובית המשפט העליון בפרט — אומר פרופ' שטרית — התרחש כירסום מסוים במעמד המוסדי והאישי של השופטים במערכת החוקתית. את הרחבת תפקיד בתי־המשפט הוא מייחס למספר גורמים: כישלון הגופים הפוליטיים בפתרון בעיות, התחמקותם המכוונת מהכרעה בבעיות מסוימות, כגון הנהגת שעון קיץ, גיוס בחורי ישיבה, חסינות חברי־כנסת ועוד. תודעת זכויות גבוהה בקרב אזרחי הארץ, המממשים את זכות הגישה לשער משפטי. תפקידם החשוב של השופטים בא לידי ביטוי, לדעתו, במינויים כיושבי־ראש ועדות חקירה ציבוריות. מקומו ומעמדו של בית־המשפט בחברה נתון בתהליך מתמיד של שינוי.

פרופ' שטרית מצביע על דוגמאות שונות המעידות, לדבריו, כי בשנים האחרונות חלה נסיגה מסוימת במעמדה של הרשות השופטת בחברה, הן ביחס לביצוע פסקי הדין והן במעמדו האישי של השופט (שחיקת שכר, ביטול ביטוח בריאות ממלכתי ועוד). תופעה שלילית נוספת, ומעידה לדברי פרופ' שטרית על המגמה השלילית היא הפעלה גבוהה של לחץ פוליטי או ציבורי על בתי־המשפט בעניינים השנויים במחלוקת ציבורית. הוא מסכם: „נראה כי המערכת השיפוטית בישראל דומה במידה מסוימת לשמשון, שמחלפותיו קוצצו והכוח הוחלש במקצת. ואם הוחלש במקצת כוחה של המערכת השיפוטית, באותה מידה הוחלש גם כוחו של שלטון החוק — והחבל".

על אחד התפקידים הייחודיים שיש לשופטים בישראל הרצה ד"ר זאב סגל מאוניברסיטת תל־אביב: כוונתו ל„שופטים בראשות ועדות חקירה". אמר ד"ר סגל כי „מינויים של שופטים לראשות ועדות חקירה הוא רב־חשיבות, ואין לוותר על הגישה הקיימת, אפילו יש הטוענים שהדבר מביא למעורבותם של שופטים בעניינים פוליטיים. רק בכוחו של שופט להבטיח שהחקירה תתנהל באובייקטיביות, ללא משוא־פנים, ותוך שמירה על זכויותיהם של נחקרים הנחשפים לסכנות רבות בגין ההליך המיוחד של ועדות החקירה. העובדה ששופט מכהן כיו"ר ועדת חקירה, מבטיחה שהציבור בכללו ייתן אמון בהליך החקירה ויקבל את המסקנות וההמלצות של ועדות החקירה". לדבריו, הניסיון הישראלי מראה כי כאשר מדובר בעניינים רבי־חשיבות, הציבור הישראלי עצמו דורש הקמת ועדת חקירה ממלכתית, והוא נוטה לקבל את מסקנותיה והמלצותיה גם כשיש מי שאינו שלם עימן.

פרופ' רות גביזון – קבוצות קיצוניות מחייבות את השופטים לדריכות והקפדה

אורח מסוכן בחצר הקיבוץ

קיבוצים אחדים כבר הורידו את בקבוקי הטיפה המרה מעל מדפי המרכולית, אחרים הגבילו את הצעירים לבירה בלבד ונוקטים יד קשה נגד המשתמשים בסמים, אך לאור הנתונים נראה שאין להסתפק בפחות ממלחמת חורמה מוצהרת

מאת אבי בניהו

באחרונה, עם פירסום פרשת גידול חשישים בקיבוץ גבת שוב עלתה לכותרות בעיית השימוש בסמים ובאלכוהול בקיבוצים. אין זה פלא, שמזכיר גבת וחברי הקיבוץ התנפלו בשצף קצף על עצם הדלפת הפרשה לעיתונות.

הקיבוצים, כמו כולם — וזה טבעי לגמרי — לא אוהבים לכבס כביסה מלוכלכת בציבור. „נטפל בבית — לא מעל דפי העיתונות", יסבירו.

השימוש בסמים ובאלכוהול הולך ותופס מקום נכבד עם השנים ב„פנקס הבעיות" של מזכירי הקיבוצים, של המחנכים, במוסדות ושל ועדות החברה בתנועות. בעבר נהגו לתלות את האשם במתנדבים והתריסו נגדם (אולי תוך רצון להתחמק) כי הם מכניסים את הסמים לחצר של הקיבוץ ומפתים את הנוער. מי שעוקב אחר העניין יודע, כי הקיבוצים הצליחו לטפל בבעיית הסמים בקרב המתנדבים. פעולות ההסברה ו„היד הקשה" שנקטו בקיבוצים נגד מתנדבים שנתפסו משתמשים בסם — עשו את שלהם.

לא כך הדבר עם בני הקיבוץ וחבריו. בקונגרס בינלאומי לסמים ולאלכוהול שהתקיים בינואר בתל־אביב, מסרו החוקרים כי השימוש בסמים נוגע בקיבוצים ב־7 אחוזים מקרב בני־הנוער, 2 אחוזים יותר מאשר בני־הנוער בעיר. בשנתיים־שלוש האחרונות התווספה בעיית השיכרות בעיקר בקרב תלמידי י"א־י"ב בקיבוצים. קשה היום לארגן בקיבוץ מסיבת ערב שישי או הפעלת דיסקוטק קיבוצי ללא „הטיפה המרה". הדבר כבר הפך לנורמה. בלעדי המשקה, קשה „להתפרע ראש" ולהעביר ערב שבת.

בחלק מהקיבוצים שהעלו את הנושא על סדר יומם, הוחלט להוריד את הבקבוקים מעל מדפי המרכולית. בחלקם החליטו לא למכור אלכוהול לבני הנוער. ואולם, יש פתרון, החיילים ובוגרי הצבא פשוט רוכשים בעצמם את המשקה, בעבור הצעירים. בחלק אחר של הקיבוצים החליטו כי יש קושי להתמודד עם הבעיה והגבילו את הצעירים ל„בירה בלבד". דוד גרין, העוסק בנושא זה במסגרת התנועה לטיפול בתנועה הקיבוצית, טוען כי הנגע חמור ותופס מקום של ממש בעולמם של בני הנוער. „הבירה היא לא פחות מזיקה, פשוט לא מודעים לכך", אמר לי גרין באותו כינוס.

בתקופה האחרונה נתפסו גם מספר בני קיבוצים כשהם משתמשים בסמים בעת שירותם הצבאי. צה"ל, שנאבק ללא פשרות בנושא הסם והאלכוהול, עורך באחרונה ביקורת פתע ביחידות ונוטל דגימות שתן שעל פיהן ניתן לאתר חייל שמשתמש בסם. בתאי המעצר של הצבא יש בחודשים האחרונים יותר בני־קיבוץ על עבירות סם מאשר בעבר.

התופעה חמורה ביותר, שלא לדבר על אורח החיים הקיבוצי שאינו יכול לאפשר לסם ולאלכוהול להתארח ולהשתקע בחצר הקיבוץ.

התנועות הקיבוציות חייבות לצאת למלחמת חורמה ובהיקפים רחבים בנושא זה, בלי להירתע מעירוב המשטרה בעת הצורך. הסתרת הנושא ותביעות דיבה נגד עיתונאים (כפי שהיה בפרשת גבת) לא יפתרו את „בעיית הבעיות" של התנועה הקיבוצית.

חדשות

פרס יגאל אלון — לכפר הנוער קדמה

פרס יגאל אלון למעשה מרשים, חלוצי יוענק היום לכפר הנוער קדמה.

טקס הענקת הפרס, המאורגן על־ידי מרכז ההסברה ומורשת אלון, יערך בקיבוץ שפיים בשעה 19.00.

בכפר הנוער קדמה מתחנך נוער שוליים, שהידרדר לשוטטות ועבריינות. בכפר, שהוקם בסוף שנות ה־70 ביוזמתו ובסיועו הכספי של קיבוץ חצרים, נעשה מאמץ חינוכי לשקם את בני הנוער ולהחזירם ללימודים, לעבודה ולחיי חברה תקינים.

כל הנערים המצויים בכפר חיים באו מרצונם החופשי, ללא הוראת מוסד כלשהו או בית־משפט. החניכים שוהים בו עד גיוסם לצבא ונעשה מאמץ עז לקשר אותם עם קיבוצים שונים, המעניקים להם תחושת בית וקשר חברתי בתקופת השהות בצה"ל.

פרס יגאל אלון מוענק זו השנה ה־5 ועד כה קיבלו אותו הארכיאולוג שמריה גוטמן, ד"ר ברוך שרה, אברהם (בייגה) שוחט, עמוס ירקוני וסאשה ארגוב. זו השנה הראשונה שהפרס מוענק לא לאדם יחיד, אלא למפעל חלוצי ולקבוצת אנשים המפעילים אותו.

(עש"ת, למ"מ)

בתי־מלון מבקשים עזרה

מאת כתבנו הכלכלי בירושלים

מספר בתי־מלון פנו באחרונה למשרדים הכלכליים בבקשת עזרה דחופה, נוכח קשיים כלכליים הולכים וגוברים עקב הירידה החדה בתפוסה. במשרדים הכלכליים הובע חשש שמספר המלונות אשר יפנו בחודשים הבאים בבקשה לעזרה ממשלתית ילך ויגבר.

פקידים ממשלתיים אמרו לכתבנו, שמספר בתי־מלון ביקשו מן הממשלה הלוואות לבצע קונסולידציה של חובות. לדבריהם, כל סקטור בתי־המלון בארץ נתון במשבר פיננסי חמור. חלק מבתי־המלון הפסיקו להחזיר הלוואות פיתוח שניתנו להם בשנים האחרונות על־ידי הממשלה.

הפקידים אמרו שהירידה בתפוסה נבעה בעיקר מאירועים פוליטיים בטחוניים במזרח־התיכון אשר מרתיעים תיירים פוטנציאליים מחו"ל לבקר בארצות הים־התיכון.

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
„הדרים"
רח' השרון דרך רמתיים 36 טל' 052־21178
הודעה לפי סעיף 149 לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה לועדה בקשה להקלה, בקשה לבניית מגורים בגוש 6451 חלקה 119 על ידי ... תוספת כ־50 מ"ר מעבר למותר לפי תכנית מפורטת — הר/10/290.
כל מעוניין, אם כבעל ואם מבחינה אחרת, בקרקע, בבניינים או בנכסים אחרים שהתכנית משפיעה עליהם, יוכל לעיין בבקשה במשרדי הועדה המקומית בשעות הקבלה הרגילות, ולהגיש התנגדויות מנומקות בכתב לתכנית תוך 14 יום מיום פרסום זה.
י. פינשטיין, יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה „הדרים"

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
חולון
הודעה על פי סעיף 149(1) לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
תיק בנין 738
נמסרת בזה הודעה, שהוגשה לועדה בקשה להיתר בניה על חלקה 31 בגוש 6018 רח' הצופים מס' 4 חולון, וכוללת הקלה של 6% משטח המגרש 671 מ"ר בשתי הקומות לכל דיירי הבית.
החלקה הנ"ל נמצאת באיזור מגורים ב'1.
את התכנית אפשר לראות במשרדי הועדה בעיריית חולון, רח' ויצמן בשעות קבלת קהל.
לכל מי שיש התנגדות יוכל להגישה לועדה תוך המועד של 14 יום מהיום.
פ. אילון, ראש העיר
יו"ר הועדה המקומית לתכנון ולבניה — חולון

הועדה המקומית לתכנון ולבניה
העיר חיפה
הודעה על־פי סעיף 149, לחוק התכנון והבניה תשכ"ה—1965
ניתנת בזה הודעה כי הוגשה בקשה על ידי י. פלג בע"מ — לאיחוד חלקות 45 ו־46 בגוש 11547 ברחוב חלוצי התעשייה למגרש בניה אחד (בהתאם לתכנית חפ/301 המראה אותם כשני מגרשי בניה נפרדים).
אפשר לעיין בבקשה במחלקה לתכנון עיר, בבנין העירייה, רחוב ביאליק 3, חיפה, בימים: א', ג', ה', בין השעות: 08.00—11.30.
המעונין להגיש התנגדות לבקשה, ימציאה לפי הכתובת דלעיל, תוך 15 יום מיום פרסום זה.
איתמר ינוביץ, מהנדס העיר

פינה חמה ללב"י
הקרן למען בטחון ישראל
השבוע
☆ התרומה הגבוהה
מעזבונו של אוסקר יהושע מגדלבאום ז"ל
14,880 ש"ח
☆ התרומה המרגשת
לכבוד יום נישואיהם ה־55 תרמו ב. מזור ורעייתו מפ"ת
200 ש"ח
☆ התרומה הצעירה
נמרוד, עמיחי, איתמר וארנון מצפת תרמו לכבוד יום הולדתה של סבתם מנוחה פנץ
15 ש"ח
היום יותר מתמיד — תן לבך ללב"י
קרן לב"י: רח' ד' (ארניא) 17, הקריה, תל־אביב, 64734

טלוויזיה

08.15 קשת וענן, מנות ומתנות. 08.40 בלי סורות. שורוק 1. 09.00 ארץ מולדת. עיר קמה מן החולות. 09.20 מדעי הטבע (חטה"ב). מדור לדור, רביה והתפתחות. 10.10 אנגלית ה'. 10.30 הגיל הרך, רחוב סומסום. 11.00 אנגלית ו'. 11.15 ערבית מדוברת. 11.30 מדעי הטבע (חטיבה עליונה), האבולוציה 8. 12.00 אנגלית ח'. 12.25 הסטוריה על־יסודי. העשרה. 13.00 אנגלית ט'. 14.00 הדוב * סיפור מאת ויליאם פוקנר על נער מתבגר היוצא לצוד את הדוב הראשון שלו והלומד להעריך מהם יופי, אומץ לב וחרות. 14.25 עד כלות — בלט מודרני בבצוע להקת „בת־דור". 14.45 צרפתית. 15.00 רכבת ההפתעות. 15.20 נילס הולגרסון — פרק 39: שלום גורגו — האפרוחים לומדים לעוף ולשחות ובינתיים חולף הקיץ והחורף מתקרב. אווזי הבר מתכוננים למסע, דרומה, וגורגו נשאר בארץ מולדתו, לפלגה. 15.45 קוסמוס — סדרה בת 13 פרקים למסע ביקום: גלקסיות, שמשות וכוכבים אחרים. הפרק הראשון: חופיו של האוקינוס הקוסמי. 17.00 ערב חדש — מנחה: גדעון רייכר. 17.30 „קיר וידאו" — „אלופי המוסיקה". להקת „קיר וידאו" מתקשה לנצח את להקת החוחלים של אדון מדון באולימפיאדת המוסיקה. 18.00 „סיפורים בראש": „החטוף" — מאת רוברט לואיס סטיבנסון: „הרפתקה לא נראית" — מאת חוארס מצ'ארה: „2000 משחק במשחק": „ילדה מהגשם" — מאת חיה שנהב. 18.25 „פסוקו של מקום" — מבט אל מוצא הסמוכה לירושלים. 18.30 קיצור החדשות (ערבית). 18.32 „מועדון הטף: האודיסה אגדת שלושת הנסיכים שיצאו לחפש לעצמם כלות בעקבות חצים. ג'מאל ומחמוד מנסים לעשות חץ וקשת על־פי הוראות שהשאירה להם האריית, והם צופים בהרפתקה נוספת של מרדף. (ערבית). 19.00 „מפגש" — תכנית דיון שבועית בענייני השעה (ערבית). 19.30 חדשות (ערבית). 20.00 כותרות מבט 20.02 לקראת שידור. 20.15 מבט ספורט. 21.30 פרטים יבואו. 21.00 מבט לחדשות. 22.10 „כתוב בעיתון" — ביקורת העיתונים בישראל. מגיש: מאיר שלו. 22.25 המגדל השחור — סדרת מתח אנגלית. הפרק הרביעי: בבית ההחלמה מטילים האשמות זה על זה בקשר לשרפה במגדל השחור. לדאלגליש תגלית מדהימה. והחולה אורסולה הוליס עוברת חוויה קשה בדרכה לעזור לחולה אחרת, בשעת לילה מאוחרת. 23.15 „סוף ציטוט" — תכנית שבועית בענייני ספרות. מנחה: ירון לונדון. 23.50 פסוקו של יום. חדשות.

רדיו

קול המוסיקה

06.02 „צלילי בוקר". 07.07 „בוקר טוב" — מונאקיה: האמנות מתנקאיו מחול. 07.30 „שחרית מוסיקלית" — „גוני צלילי" — בואלדייה: „הכליף מבגדד" — פתיחה. ... ברהמס: סונטה לצ'לו ופסנתר. 09.30 „קונצרט בוקר" — מיצירות בטהובן (יום מותו של בטהובן, 26.3.1827) — סימפוניה מס. 7 בלה מז'ור: פנטסיה כוראלית: מיסה סולמניס. 11.57 „מגישים שיר". 12.05 „מאוצר ההקלטות". 13.00 „קונצרט צהריים". 15.00 „מילון מוסיקלי". 15.05 „מפגשים מוסיקליים". 16.00 „אתנחתא" — מוצרט: סונטה בדו מינור, ק. 457; רחמנינוב: וריאציות על נושא של קורלי: ליסט: סונטה בסי מינור. 17.30 „קונצרט מנחה". 20.05 „ערב טוב". 20.27 „מגישים שיר". 20.30 „קונצרט התזמורת הסימפונית ירושלים (שידור חי מ„תיאטרון ירושלים"). 22.55 „מילון מוסיקלי". 23.00 „ליור הזהב" — אמנים גדולים בהקלטות הסטוריות: אריות ודואטים מתוך „אותלו" של ורדי (ש.ח.).

רשת א'

07.30 „היו שירים" — פזמונים ישנים ואהובים. 08.05 „חוגה", עם בני הדל. 09.05 „השיר לא תם" — שירים עבריים. 09.30 „מפגש" — מגזין בשידור חי. 10.30 „רדיו קל". 11.05 שידורים לבתי הספר. 12.05 „ליבי במערב". 14.05 תכניות לילדים. 14.45 „ואתולקת". 16.25 עזריה אלון מספר על... הארץ (ש.ח.) 16.30 „קתדרא" — במת רדיו. ד"ר שמעון לוי — „היבטים פואטיים ודרמאטיים בטקסט מסוף המאה ה־17". 15.53 „ספר חדש". 16.05 „צומת המזרח־התיכון". 17.12 „מגישים שיר". 17.20 „האוניברסיטה הפתוחה": „צרפתית למתחילים". 18.08 „מנחת ערב" — משדר יומי. 18.50 פרקי היום בתנ"ך. 19.05 „שעות בתניא". 19.30 שידורים לעולים. 22.05 „חלומות באספמיה".

רשת ב'

06.05 „סעו לשלום" — מנחה: גדעון הוד. 09.05 „ביקור בית", עם רבקה מיכאלי. 10.10 „כל צבעי הקשת" — מגזין יומי. 12.10 „גל פתוח" — חדשות ופזמונים. 13.00 א"ז — „בחצי היום". 14.05 שירים עבריים. 15.10 „רגעי קסם". 16.05 „שירים ושיעורים". 17.10 „יומן כלכלה". 17.30 „על מספרים ואנשים" — מגזין המשק והחברה. 18.08 „יש שאלות", עם יצחק אלון. 18.51 היום בספורט. 19.00 „היום הזה". 19.35 השבוע בכנסת. 20.05 „שורשים" — מגזין לענייני פולקלור ועדות. 22.05 „צמוקים ושקדים" — שירים ביידיש, והפעם: עם החזן פינצ'יק במלאת 15 שנה לפטירתו. 23.05 „בינינו לבין עצמנו" — שיחות עם מאזינים בשידור חי.

רשת ג'

14.05 „לי ולך" — שיר וברכה. 15.05 „חרש חריש ומחורש", עם שוש עטרי. 16.05 „מוסיקה לענין". 17.05 „הצגה יומית". 18.05 „קליבר" — עבעון פוס. 20.05 „מופע רוק", עם דליה כהן. 22.05 „משלנו" — שירים עבריים. 23.05 „הלילה הוא שירים".

גלי צה"ל

06.00 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 06.10 צלילי בוקר * שירים עבריים. 06.30 אוניברסיטה משודרת: אלברט איינשטיין — אחדות וריבוי. מרצה: פרופ' יוסף אגסי. 07.07 שבע אפס שבע, עם יצחק רועה. 08.05 בוקר טוב ישראל — שעת אקטואליה יומית. 09.05 נכון לעכשיו, עם דן שילון. 11.05 טעם של פעם, עם אורלי יניב. 12.05 להיט לתאבון. 13.05 חמים וטעים. 15.05 מה יש, עם ארז טל. 16.05 ארבע אחר הצהריים — שירים עבריים. 16.55 באופן מילולי — פינתו של אבשלום קור. 17.00 יומן גלי־צה"ל. 17.30 כוונת — מגזין גלי צה"ל לענייני צבא וביטחון. 17.50 יומן ספורט. 18.05 שעה קלה על כלכלה. 18.35 כוכב הערב. 19.05 „רדיו רדיו", עם יואב קוטנר. 20.05 „רוק ישראלי". 21.00 מבט לחדשות. 21.30 אוניברסיטה משודרת: אלברט איינשטיין — אחדות וריבוי (ש.ח.) 22.05 על הרכש ועל הכיפאק * שירים שהחבר'ה אוהבים. 23.05 מהמדף הקלאסי — עם רוני לנץ ואריאל כהן. 00.05 ציפורי לילה — עם רוני חורן. 02.05 לא רוצים לישון.

קולנוע

תל־אביב

אסתר: תרגיל לרופאים מתחילים 9.30 — 7.15 — 4.30
אורלי: והספינה שטה
בית לסין: דיווה 23.15
בן־יהודה: נפגש בסיבוב 9.30 ,7 ,4.30
גת: פעמיים במשך החיים 9.30 ,7.15 ,4.30
גורדון: סיפור אמיתי 9.30 ,7.15 ,4.30
דקל: לילות לבנים 9.30 ,7.00
דרייב־אין:
משאלת מוות 3 9.30 ,7.15
אישה האירוטית 12.00
הוד: יומו של אלוף
מוזיאון תל־אביב: סהרורים 9.30 ,7 ,4.30
לימור חדש: כבודו של פריצי 9.10 ,7.00
פאר: מסע העסקים של אבא 9.30 ,7 ,4.15
סינמה 1: רוקי 4 9.30 ,7.15 ,4.30
סינמה 2: המאהב 9.30 ,7.15 ,4.30
פאריס: חבורת זאבים 9.10 ,7.15 ,4 ,2 ,12
רב־חן:
חן 1: שורת המקהלה 9.45 ,7.20 ,5
חן 2: נאטי גאן 9.45 ,7.20 ,5.00
חן 3: שנת הדרקון 9.40 ,7.20 ,5.00
חן 4: רומן על בטוח 9.40 ,7.20 ,4.45 ,1.30 ,10.30
חן 5: רומן על בטוח
בימים א+ה 9.40 ,7.30 ,4 ,1.30 ,10.30
שחק: זכרונות מאפריקה 9.15 ,5.45
תל־אביב: לחיות ולמות בלוס־אנג'לס
תכלת: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.30 ,7.15 ,4.30
חתונה בע"מ 8.15
צוותא: נגוע + במקום הלום 8.45

רמת־גן וגבעתיים

אואזיס: שורת המקהלה 9.30 ,7.15 ,5
לילי: שושנת קהיר הסגולה 9.30 ,7.15
ארמון: לילות לבנים 9.30 ,7 ,4.30
רב־גן:
גן 1: פעמיים במשך החיים 5
א+ה 9.40 ,7.30 ,5
גן 2: סיפורה של מארי א+ה 9.40 ,7.20 ,5
גן 3: שנת הדרקון א+ה 9.30 ,6.50 ,4.15
גן 4: להב משונן 9.45 ,7.20 ,5.00

ירושלים

אדיסון: לחיות ולמות בל.א. 9 ,7 ,4.30
אורנע: סוניה האדומה 9 ,7 ,4.30
בית אגרון:
וולט דיסני סינדרלה 16.00
אמדיאוס 17.30
הפרפר 20.30
הסנדק 2 23.00
בנייני האומה: העד 9 ,7
כפיר: זכרונות מאפריקה 9 ,5.45
הבירה: נפגש בסיבוב 9 ,7 ,4.30
מיטשל: ראן 9.00 ,6.00
סמדר: כוזר בי 9.15 ,7.00
אורגיל: פעמיים במשך החיים א+ה 9 ,7 ,4.15

חיפה

ארמון: סילברדו 9.15 ,6.45 ,4.15
אורה: זכרונות מאפריקה 9 ,6
חן: גלגלי תהילה 9.00 ,6.45 ,4.30
עצמון: נפגש בסיבוב 9.15 ,7.00 ,4.30
פאר: התפוז המכני 9.15 ,6.30
קרן אור המחודש: מסע העסקים של אבא 9.00 ,6.30
רון: לחיות ולמות בלוס־אנג'לס 9.00 ,6.45 ,4.30
אמפי: ג'ואי 9.15 ,7.00 ,4.30
אורלי: הרבה ולא כלום 9.15 ,6.45

נתניה

שרון: נפגש בסיבוב 9.15 ,7.00
סטודיו: נולאג 9.15 ,7.00

חולון

סבוי: העד 9.30 ,7.15 ,4.30
מגדל: ביה"ס לאסירים מתחילים 9.30 ,7.15 ,4.30

בת־ים

עצמאות: משאלת מוות 3 9.30 ,7.15 ,4.30

הרצליה

היכל: זכרונות מאפריקה 9 ,6
דניאל: ירי מלא בפריס 9.30 ,7.15

באר־שבע

חן: המאהב 9.15 ,7.15

חדרה

חוף חדרה: רומן הדרגים 9.15 ,7.00

תיאטרון

תיאטרוני ישראל

הערב, יום ה', 27.3

תיאטרון הבימה:
המלך מתיא הראשון: 17.30 ,15.30
אותו ואת בנו: 20.30
עוולה — בימרתף: 20.30

התיאטרון הקאמרי
קסטנר: 20.30
קידוש — בצוותא: 20.30

צוותא
לתרבות מתקדמת
יום ה', 27.3 בשעה 20.30
קידוש
בשעה 22.45
ג'אז בצוותא

שירותים ● עזרה ● תחבורה

תורנות בתי־מרקחת

בת־ים
הלוי — בלפור 9.
חולון
אהרון — הופיין 52.
קופ"ח עין יהב.
ירושלים
קופ"ח — רח' המ"ג 28.
נתניה
תרופה — הרצל 2.
פתח־תקוה
קופ"ח כללית — חיים עוזר.
רמת־גן
רש"י — רש"י 13.
תל־אביב
ארלוזורוב — ארלוזורוב 76.
קופ"ח כללית — אמסטרדם 7.
חיפה
הנשיא — שד' הנשיא 33.
רחובות
כללי — בני משה

משטרה

ירושלים, תל־אביב, חיפה, רמת־גן, בני־ברק, חולון, פתח־תקוה — טל' 100. באר־שבע, נהריה, נתניה, נצרת — טל' 100, אילת — 244, חדרה — 22444.

רכבות

מירושלים לתל־אביב דרום: בימים א'־ה': בימי ו' וערבי חג: 7.30
לבני־ברק ולחיפה: בימים א'־ה': 16.00
בימי ו' וערבי חג: 11.30
מתל־אביב לירושלים: מת"א דרום בימים א'־ה': 16.00

תורנות בתי־חולים

תל־אביב והמרכז
● בית החולים ע"ש שיבא תל־השומר - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים בילינסון, פתח־תקוה - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים ע"ש רוקח, תל־אביב - בימים ב', ד', ו' - כירורגיה ופנימית, ילדים - כל השבוע.
● בית החולים איכילוב, תל־אביב - בימים א', ג', ה' שבת - כירורגיה ופנימית.
● בית החולים וולפסון, חולון - כל המחלקות - כל השבוע.
● בית החולים אסף הרופא - כל המחלקות - כל השבוע.

נתניה
● ביה"ח לניאדו נמצא בתורנות למקרים דחופים - כל השבוע, כולל שבת.

ירושלים
● הדסה ע"כ - ילדים, עיניים.
● ביקור חולים - פנימית, א.א.ג.
● שערי צדק - נשים, כירורגית, אורטופדית.

מוקד קופ"ח כללית

המוקד יספק מידע טלפוני בימים א'־ה' ב־08.00־20.00; בימי ו' 08.00־15.00 טלפונים: 03־433500, 03־435300.
ת"א — אגף קשבת במלשון לילד ולנוער — קו לנוער במצוקה ת"א — 226027 (24 שעות)
חיפה — 04־229488 (11.00־20.00)
נהריה — 04־920014 (11.00־20.00)
קו פתוח לחיילים במצוקה בימי ב' רויז – טל. 223732.

עזרה ראשונה

עזרה ראשונה לשיניים שליד ההסתדרות לרפואת שיניים בישראל
תל־אביב — בימים א'—ה' בין השעות: 21.00—23.00. בלילות שבת ובערבי חג בין השעות: 18.00—24.00. בשבתות ובחגים בין השעות: 15.00—21.00.
הכתובת: רח' בר־כוכבא 49, טל' 284649.
בחיפה: רחוב הגפן 26, קומה ג', טל' 523566. פתוחה מדי יום ביומו, כולל ערבי שבתות, שבתות וחגים מ־20.00 עד 23.00 בערב.

מרפאת שיניים לעזרה ראשונה
המרפאה פתוחה כל יום כולל שבתות וחגים בין השעות 24.00—9.00. אחרי חצות בתאום טלפוני בלבד.
ירושלים: מגדל שער 3 (ליד המשביר) קומה א', טל' 294669, 02־285822.

מרכז סיוע לנפגעות אונס
לנפגעות האיזור השרון, טל' 052־32432 בימים א'־ה' בשעות 17.00—21.00.

עזרה ראשונה נפשית
ער"ן ירושלים — טל' 02־227171.
ער"ן תל־אביב — טל' 03־261111.
ער"ן חיפה — טל' 04־672222.
ער"ן באר־שבע — טל' 057־418111.
ער"ן נתניה — טל' 053־35316.

סילוק מטרדים
מוקד עת"א למקרים דחופים — טל' 106.

מד"א

ירושלים, ת"א, חיפה — טל' 101. רמת־גן, בני־ברק, גבעתיים — טל' 781111, לוד, רמלה — טל' 08־221022, עפולה — טל' 065־93334.

מוניות

מבני ברק 8.18
לחיפה: בימים א'־ה' 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00, 15.00, 16.00, 17.00, 18.30, 20.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 7.00, 8.00, 9.00, 10.30, 12.00, 13.00, 14.00.
לנהריה: בימים א'־ה': 6.00, 8.00, 12.00, 14.00, 16.00. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 8.00, 12.00, 15.00

מחיפה, בת־גלים:
לירושלים: א'־ה': 7.00
לתל־אביב: א'־ה': 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 16.30, 17.30, 19.30. בימי ו' וערבי חג: 6.00, 6.30, 7.30, 8.30, 10.00, 11.30, 12.30, 13.30.
מנהריה לחיפה ולתל־אביב: 4.35, 6.00, 9.00, 10.40, 14.35, 16.35, 18.38. לירושלים: 5.35

● טניס

מנסדורף נוצח ע"י נייסטרום

הטניסאי הישראלי עמוס מנסדורף נוצח בסיבוב הראשון בטורניר רוטרדם על־ידי השבדי הבכיר, יוהקים נייסטרום — 0:2, 4:6, 6:2.

השבדי מאטס וילאנדר גבר על הכוכב הצ'כי הענק, מילאן שרייבר — 2:6, 7:6, 6:7.

תומאס שמיד מצ'כוסלובקיה עלה לסיבוב השלישי, כשגבר על ההודי ויג'אי אמריטראז — 4:6, 6:7.

● בטורניר שיקאגו נוצח המדורג 4, ברד גילברט מארה"ב, ע"י בן־ארצו טים מאיוט — 7:6, 6:7, 6:3. הגרמני בוריס בקר הכניע את מייק לייץ' מארה"ב 3:6, 1:6.

הפועל ת"א — חולון 110:111, לאחר הארכה, במשחק דרמטי

מאת יוסי חן

במשחק דרמטי ותפסני, שנערך לעיני 800 צופים בערד, הצליחה קבוצת הפועל תל־אביב לסחוט משחק שלישי בסדרת 3־4 נגד הפועל חולון, כשגברה עליה לאחר הארכה — 110:111. המשחק, בזמנו החוקי, הסתיים — 100:100. וגם בהפסקה היה שוויון — 54:54.

המשחק נערך באווירה חגיגית. בהפסקה נערכה הגרלת חולצות וארוחה סינית וכן תחרות בקליעה ל־3 נקודות. ג'ק צימרמן ודייוי בורמור זכו ב־50 דולאר כל־אחד כשניצלו 6 מ־8 זריקות.

חולון פתחה היטב והוליכה ברקה ה־3 — 4:15. הפועל ת"א השתפרה ובקליעות מרוחקות, בעיקר של ארל ויליאמס, צימקה ל־42:45, ועד להפסקה השוותה ל־54:54.

פתיחת המחצית השנייה שוב עמדה בסימן יתרון חולוני — 61:66 ברקה ה־23. ג'ק צימרמן, שהיה בכושר קליעה מצויין, הוליך את הפועל ת"א ליתרון — 66:68. עד לסיום התנהל דו־קרב מרתק כשכל קבוצה הוליכה לסירוגין. חולון הובילה — 97:100, וצימרמן השווה בסל של 3 נקודות, 14 שניות לסיום — 100:100.

בהארכה עלתה חולון ליתרון — 105:106. חיים זלוטיקמן יצא בעבירה חמישית ואף ספג עבירה טכנית, צימרמן העלה ל־106:108 לת"א. שוויון — 108:108. 40 שניות לסיום קלע צימרמן סל של 3 נקודות — 108:111. שבע שניות לסיום הוריד החולוני קופר ל־110:111.

סכסוך עם הטלוויזיה

הטלוויזיה הישראלית לא החליטה עדיין אם לשדר את המשחק הערב מאחר שה"בוס" של אליצור נתניה, ניל גילמן, דרש סכום של 27 אלף דולאר, עבור הסכמתו לשדר את המשחק.

גילמן טען כי סכום זה קיבלה מכבי ת"א מהטלוויזיה עבור שידור המפגש הראשון בין שתי הקבוצות.

בטלוויזיה הכחישו: "כי מכבי ת"א קיבלה כספים עבור שידור המשחק. יחד עם זאת הושמעה תקווה שהמשחק ישודר.

בהפועל ת"א נעדר עמוס פרישמן החולה.

שיפוטם של צבי שגב ודני בורנשטיין היה גרוע.

● להפועל ת"א קלעו: צימרמן 35 (3 סלי 3 נקודות), לארגי 31, ויליאמס 25, מרמר 12, יעקבי 4, קליש 2 ומלווישר 2.

● להפועל חולון קלעו: בורמור 28, מונדקסטר 25, קופר 23, זלוטיקמן 18, בוגין 8, אלימלך 4 ווילים 4.

המשחק השלישי על המקום ה־3 ייערך ביום ראשון.

הערב ביד־אליהו — קרב הגמר השני, והמכריע, בפליי־אוף

אליצור נתניה: נפתיע!

האם תזכה מכבי ת"א הערב בפעם ה־17 ברציפות בכתר או אליצור נתניה תסחט משחק שלישי? ● הררי: "התכוננו כהלכה; אין סיבה שלא ננצח" ● שרף: "המטרה – לגמור הערב"

מאת יצחק ויסהוף

"אנחנו מוכנים למשחק הערב נגד מכבי ת"א; אם נשחק היטב אין סיבה שלא נגבר על מכבי ת"א" — כך יוסי הררי, מאמנה של אליצור נתניה, ערב המשחק השני בגמר הפליי־אוף הערב ב־8.30 בהיכל הספורט ביד־אליהו.

● כדורסל

הררי החמיץ בגלל אבל את המשחק הראשון, בשבוע שעבר, בו ניצח מכבי ת"א את אליצור נתניה — 97:104.

"הקבוצה נמצאת במוראל גבוה לקראת המפגש השני עם אליצור; עברנו כבר השנה מספר משחקים קשים בדרך כלל בהצלחה, ואין סיבה שלא נעבור כך גם את המשוכה הניצבת בפנינו הערב" — דברי צבי שרף, מאמן מכבי ת"א, המקווה לנצחון שני על אליצור נתניה — נצחון שיבטיח לקבוצתו את תואר האליפות בפעם ה־17 ברציפות.

שאפתנות ותקוות

שתי הקבוצות שאפתניות. במיוחד אליצור נתניה היודעת שהפסד הערב יסתום את הגולל על סיכוייה לזכות באליפות היסטורית, מבחינתה.

מכבי ת"א תרצה לנצח במטרה לא להיגרר למשחק שלישי (אם יהיה צורך ייערך ביום שני).

יוסי הררי משוכנע כי מכבי ת"א היא בעלת־נסיון רב במעמדים חשובים. "בנוסף לנסיון יש למכבי ת"א את שני השחקנים הגבוהים הטובים בארץ. זה יהיה החלק הקשה בהתמודדות שלנו נגדה, אך חומר השחקנים שיש לאליצור כיום מאפשר לנו להתמודד עמם בשוויון כוחות. במשחק הראשון בינינו לא מיצו שחקנים את הפוטנציאל הטמון בהם. הערב ירצו להחזיר לעצמם את המוניטין שיצא להם כקבוצה האטרקטיבית ביותר בליגה".

שחקני אליצור נתניה ממעטים הפעם במתן הצהרות לפני המשחק. דני ברכה, רכז הקבוצה, שהיה בין הבולטים בקבוצתו במשחק־ההפסד למכבי ת"א, אמר שידבר רק אחרי המשחק: "כיום אני מתרכז במשחק ומודאג מפציעה קלה שאני סובל ממנה. אין לי ספק כי אעשה כל מאמץ כדי להצליח הערב".

אליצור נתניה ערכה שני אי־מונים מדי יום במכון־וינגייט. כל שחקני הקבוצה התאמנו באותו סדיר. לרבות ג'ימי הול, שנפגע בעינו במשחק הראשון והחלים.

ג'ונסון ומאגי החלימו

מכבי ת"א, כמו יריבתה, לא התאמנה בהיכל־הספורט ביד־אליהו, שהיה תפוס ע"י חגיגות פורים. הקבוצה התאמנה באולם אוניברסיטת ת"א. לי ג'ונסון, שהחלים משפעת וקווין מאגי, שסבל מדלקת בעיין, התאמנו אתמול במרץ רב. ההתלבטות של המאמן צבי שרף לגבי החמישיה הפותחת היא האם להתחיל עם דורון ג'מצ'י, שעדיין סובל מפציעה ברגלו, או לפתוח עם הווארד לאסוף.

נראה כי לבסוף יפתח לאסוף, יחד עם מוטי ארואסטי, מיקי ברקוביץ', קווין מאגי ולי ג'ונסון.

מכבי ת"א, שהצליחה להפתיע את אליצור נתניה במשחק הראשון בשמירה איזורית יעילה, תנסה להפתיע הערב את יריבתה שוב בתרגיל חדש.

ישפטו רמי פישר ונפתלי עובדיה.

היועצים המשפטיים של איגוד הכדורעף:

"אם נעמן לא תופיע עלולה לאבד את הכתר"

מאת יצחק אשל

הארגנטיני דייגו מארדונה מול הצרפתי ז'אן טיגנה. אמש בפאריס
צילום: ראדיו איי־פי

צרפת ניצחה את ארגנטינה בפאריס 0:2

אנגליה גברה בטביליסי על בריה"מ 0:1

נבחרת הכדורגל של צרפת ניצחה אמש בפאריס את ארגנטינה 0:2, לאחר 0:1 במחצית, במשחק־הכנה לקראת הגביע העולמי בכדורגל.

את השערים לצרפת הבקיעו: ז'אן־מארק פרי, ברקה ה־15, ופיליפ ורקרויס ברקה ה־84, לעיני 43,000 צופים.

אנגליה — ברית־המועצות 0:1

שער מרגלי כריס וודל ברקה ה־87 הביא נצחון נאה לנבחרת הכדורגל של אנגליה על ברית־המועצות — 0:1.

במשחק שנערך בטביליסי חזו 62 אלף צופים.

ההרכב האנגלי כלל את שילטון, אנדרסון, סאנסום, הודל, רייט, בוצ'ר, קאנס (סטיב הודג'), וילקינס, ברדסלי, ליניקר, וודל (טריבור סטיבן).

בשורות ברית־המועצות הופיע הוותיק אולג בלוחין במחצית השנייה, כשהחליף את סרגיי רודיונוב.

היה זה הפסד ביתי ראשון לסובייטים מאז 1979, לאחר 18 נצחונות רצופים.

איטליה — אוסטריה 1:2

אלופת העולם בכדורגל, איטליה, גברה אמש באודינה על אוסטריה — 1:2, לאחר שהאוסטרים הוליכו במחצית — 0:1.

פולסטר הבקיע לאוסטריה ברקה ה־2, אולם אלטובלי (55) ודי־נאפולי (76) כבשו לאיטליה.

ספרד — פולין 0:3

ספרד הביסה אמש בקאדיז במשחק בין־ארצי את פולין — 0:3 (0:2).

בוטרגואנו (20), קלדרה (29) וסלינס (48) כבשו לספרד.

צפון־אירלנד — דנמרק 1:1

נבחרות הכדורגל של צפון אירלנד ודנמרק סיימו אמש בבלפסט בתיקו 1:1.

מקדונלד כבש את השער לצפון אירלנד ברקה ה־39 אולם הדני כריסטנסן השווה ברקה ה־79 כשהכניע את השוער האירי פט ג'נינגס בהופעתו ה־115 בנבחרתו.

סקוטלנד — רומניה 0:3

סקוטלנד הביסה אמש בגלאזגו את רומניה 0:3 (0:2), לעיני 37 אלף צופים.

את השערים לסקוטלנד הבקיעו: גורדון סטראכן (18), ריצ'ארד גו (27) ורוי אייטקן (60).

ויילס — אייר 0:1

שער ברקה ה־17 על־ידי איאן ראש מליברפול, הקנה נצחון לוולס על אירלנד הדרומית (אייר) — 0:1 בדאבלין.

16,500 צופים חזו במשחק, בו ספג ג'קי צ'רלטון את ההפסד הראשון כמנהלה החדש של אירלנד.

יוון — מזרח־גרמניה 0:2

נבחרת הכדורגל של יוון ניצחה אתמול באתונה את מזרח־גרמניה — 0:2 (0:0), לעיני 10000 צופים. ניקוס אנאסטופולוס (62 בבעיטת־11) ודימיטריוס סאראבאקוס (65), כבשו את השערים.

ז'אלגיריס — אלופה

אלופת ברית־המועצות בכדורסל, ז'אלגיריס קובנה, זכתה פעם נוספת באליפות המדינה לאחר שגברה במשחק השלישי והמכריע על צסק"א במוסקבה — 59:67.

שערוריה בהתעמלות בבריה"מ

הושלמו ההכנות למשחקי הגמר בגביעי המדינה

ישראל תדחה בקשת בראזיל לשחק ביולי

מאת יצחק ויסהוף

איגוד הכדורעף הישראלי ידחה פנייה של נבחרת בראזיל בכדורעף, שמבקשת להופיע בישראל בחודש יולי השנה. נבחרת בראזיל, אחת הנבחרות הטובות בעולם, הודיעה במברק כי ברצונה לערוך סידרת משחקים בישראל תמורת כרטיסי־טיסה ואירוח.

מזכיר איגוד הכדורעף, יונה פלר, אמר אתמול במסיבת עתונאים בת"א שכונסה לקראת משחקי גביעי המדינה, לגברים ולנשים, כי התאריך שהבראזילאים מציעים אינו נוח מאחר שבקיץ אין פעילות כלל. "במידה שנצליח לגייס סכום של 30 אלף דולר, שהוא הסכום הדרוש לאירוח ולכרטיסים נציע לבראזיל תאריך חילופי".

יו"ר איגוד הכדורעף, יחיאל דורון, הגיב אתמול על הודעת קבוצת הנשים של הפועל נעמן, שאיימה באי־הופעה למשחק־הגמר נגד הפועל בת־ים, בשבת בעין החורש, בטענה של קיפוח ואפליה של המין הנשי. "קבענו למשחק תאריך שונה ממשחק גמר הגברים כדי למשוך קהל רב יותר. השיקול העיקרי שלנו הוא למלא שני אולמות, וזו הסיבה שמשחקי הגברים והנשים הופרדו" — ציין דורון.

קבוצות הבוגרים של הפועל בת־ים והפועל קרית־אתא יתמודדו בגמר ביום שלישי, בשבוע הבא, באולם אוניברסיטת ת"א. במשחק מוקדם ייפגשו קבוצות הנערים של הפועל אשרת והפועל כפר־סבא, בגמר גביע הנערים.

נחמן רז, יו"ר ועדת החינוך והתרבות של הכנסת, יהיה אורח הכבוד במשחקי הגמר, לאחר ששר החינוך והתרבות, יצחק נבון, הודיע כי לא יוכל להשתתף באירוע.

עוד קורבן באיגרוף

עוד קרבן איגרוף. הוא חוזה ג'ורג'יו פאודינו, בן 20, שניספה בבר־. בהופעת הבכורה שלו במקצוען.

היה זה בצפון־מערב ונצואלה, עשר דקות לאחר פתיחת הקרב.

פאודינו הופיע קודם־לכן בהצלחה ב־37 קרבות כחובב.

● כדורעף

ישראל — אוסטריה 1:3

נבחרת ישראל בכדורעף ניצחה אמש בבת־ים, בפעם השנייה תוך 48 שעות, את נבחרת אוסטריה, המשחקת בארץ — 1:3.

הישראלים גילו יכולת מצוינת בשתי המערכות הראשונות, בהן ניצחו — 9:15 ו־9:15, האוסטרים זכו במערכה השלישית — 11:15 אך הישראלים גמלו ברביעית — 7:15.

הפעם היה המשחק, שנמשך 90 דקות, קשה יותר מאשר במיפגש ביום שני, בו ניצחה ישראל — 0:3.

בנבחרת ישראל הצטיינו: יעקב הרשקו, שמאי גלזר ורז כורח. שפטו: עזרא כהן ואהרון קמל.

הערב, ב־6, תסיים נבחרת אוסטריה את ביקורה בישראל כשתתמודד בפ"ת עם נבחרת הנוער.

סוף־סוף אמנת תשלומים גם בכדורסל

יצחק אומץ, מזכ"ל הפועל, יצחק בספי, יו"ר מרכז מכבי, יגאל גריפל, יו"ר מרכז בית"ר, זאב בירנמן, מזכ"ל אליצור, אישרו אתמול את האמנה הבין־מרכזית בכדורסל, שתיכנס לתוקפה, והיא מוגנת ל־1986־87 למשך ארבע עונות.

באמנה נאמר, בין השאר, כי המרכזים הגיעו למסקנה במצב החמור הקיים במערכת התשלומים לשחקנים ולמאמנים בכדורסל, על רקע המצב הכלכלי, נוצר צורך חיוני להסדיר, לפקח ולהגביל את התשלומים המבוצעים לשחקנים ולמאמנים בליגה הלאומית והארצית.

מתוך רצון לפעול למניעת התמוטטות כלכלית של קבוצות הכדורסל, ולתאם את גובה התשלומים שקבוצות הכדורסל משלמות לשחקנים ולמאמנים, לרמת ההכנסות והאפשרויות הכספיות של כל אחת מהקבוצות, הוסכם כי כל אחד מהמרכזים החתומים על האמנה יקבע ויאשר את המסגרת התקציבית של כל אחת מהקבוצות המסונפות לאותו מרכז.

המרכזים הסכימו לתקנון הגבלת התשלומים אשר התקבל על־ידי איגוד הכדורסל, וכולל בתוכו את החובה להגיש ל"נאמן" אשר נבחר ונקבע בהסכמה הדדית בין האיגוד והמרכזים, את ההסכמים שבין הקבוצות לשחקנים.

כתנאי מוקדם לאישור ההסכמים שבין הקבוצה לשחקנים ע"י ה"נאמן", יהיה אישור של המרכז אליו מסונפת הקבוצה, כי לא חרגה מהמסגרת התקציבית הכוללת שנקבעה לה ע"י המרכז.

משטרה לכוננות לפני חוליגנים

● האלופה המערב־גרמנית, באיירן מינכן, העפילה לגמר הגביע הגרמני בכדורגל, לאחר שניצחה בחצי־הגמר את וולדהוף מאנהיים — 0:2.

באיירן תשחק בגמר עם שטוטגרט, שהביסה אמש את בורוסיה דורטמונד — 0:4.

בנישתי — במקום ה־148

הנער אילן בנישתי מהפועל סולם־צור, דורג במקום ה־148 באליפות העולם לנוער במירוצי־שדה שנערכה בשווייץ.

המירוץ היה במסלול בוצי לאורך 7,750 מטר ובגשם יורד ללא הפסק. זמנו של בנישתי — 26.09 דקות.

השתתפו 172 רצים והישראלי הקדים רצים מטוגו, ניו־זילנד וכווית.

סיני מרמלה הורחק ל־4 משחקים

מאת אשר גולדשלגר

משה סיני, כדורגלן בית"ר רמלה, שצבר לחובתו שבעה כרטיסים צהובים, נענש אמש ע"י בית־הדין המשמעתי של ההתאחדות לכדורגל, בהפסקת פעילות לארבעה משחקי ליגה בפועל.

אמש הופיעו בבית־הדין המשמעתי שחקני הליגה הארצית בלבד. נוסף לסיני הורחק גם כדורגלן הפועל חולון, אריה מאיר, לשלושה משחקי־ליגה בגלל צבירת חמישה כרטיסים צהובים.

פנחס דרורי מהפועל יהוד, שהורחק במשחק קבוצתו, הורחק לשני משחקים בלבד.

אורוגוואי, עם שתי זכיות בגביע העולמי, מנסה להתאושש (7)

המאמן פרש לאחר שזכה במיליון דולאר בלוטו...

מאת שבח פלברט

למאמן הכדורגל של אורוגוואי, עומאר בורראס, בן ה־58, לא יהיה קל לאסוף את שחקניו הבין־לאומיים. 17 מהם מככבים בחוץ־לארץ — בדרום־אמריקה ובאירופה.

אורוגוואי, כיום אחת המדינות העניות ביבשת הדרום־אמריקנית, מגלה מגירת כוכבים לרחבי תבל כדי למצוא מקורות־מחייה.

על־אף מצבה הכלכלי ומספר תושביה הקטן הצליחה אורוגוואי להיות אחת ממעצמות הכדורגל העולמי. היא זכתה פעמיים בגביע העולמי. אורוגוואי נטלה את הגביע העולמי הראשון כאשר אירחה את המשחקים במונטבידיאו ב־1930, בנצחון בגמר על השכנה הגדולה, ארגנטינה (2:4).

מאז תקופת אנדראדה וחבריו נזקקה אורוגוואי להמתין 20 שנה כדי להחזיר את הגביע, ועשתה זאת במפתיע, בנצחון ב־1950, על נבחרת בראזיל הנפלאה — 1:2 באיצטדיון המאראקנה בריו, לעיני 200 אלף צופים.

הפיסגה — והנפילה

אורוגוואי נעדרה ממשחקי 1934 ו־1938. היא התעוררה לחיים חדשים רק ב־1950 בריו, וב־1954 בשווייץ, סיימה רביעית. משחק חצי־הגמר בו נוצחה אורוגוואי ע"י נבחרת־הפלא של הונגריה 4:2 בהארכה, נכנס להיסטוריה כאחד המשחקים הפלאים שנראו אי־פעם בגביע העולם. מה הפלא, בשורות שתי הנבחרות כיכבו כדורגלני־על כמו פושקאש, קוצ'יש, ציבור, בוז'יק והידגקוטי בהונגריה, מאספולי, סקיאפינו ואנדראדה (אחיינו של אנדראדה הגדול ב־1930) באורוגוואי.

ניתן לומר ששנת 1954 היוותה עבור הכדורגל האורוגוואי מעין "שירת ברבור". נבחרתה לא התעלתה עוד. רק קבוצות פניארול ונאסיונל הביאו כבוד לארצן כשנטלו את הגביע הבין־יבשתי.

כוכבים גדולים דרכו במדינה הענייה והקטנה אך נבחרת מגובשת, כמו שהיתה קודם־לכן, לא קמה.

כוכב פרנצ'סקולי

ההגירה ההמונית של הכוכבים גרמה במישרין להיחלשותה של הנבחרת. כך נשרה במוקדמות 1958 כשהודחה על־ידי פאראגוואי.

ב־1962, בצ'ילי, נעצרה בשמינית־הגמר כשניצחה רק את קולומביה 1:2 והפסידה ליוגוסלביה (3:1) ולברית־המועצות (2:1).

כעבור ארבע שנים הצליחה אורוגוואי לסיים בתיקו אפס עם אנגליה, שנטלה את הגביע העולמי, אבל ברבע־הגמר הובסה על־ידי גרמניה, עם אובה זילר ושנלינגר — 4:0.

ב־1970, במקסיקו, זז משהו בנבחרת אורוגוואי. היא פתחה את הופעותיה בפואבלה, מקסיקו, בנצחון על ישראל (0:2); אחר־כך סיימה 0:0 עם איטליה, אבל הפסידה לשבדיה (1:0). היא עלתה לרבע־הגמר כשדחקה את שבדיה תודות להפרש שערים. בשלב זה הפתיעה בנצחון על ברית־המועצות (0:1) והתייצבה בחצי־הגמר מול היריבה הגדולה שלה, בראזיל. הפעם לא חזר "נס ריו"... קלודואלדו, ז'איירזיניו וריבלינו מחקו את שערו של קוביליה, והעניקו לבראזיל נצחון 1:3 ואחר־כך זכייה שלישית בגביע העולמי. בשערה של אורוגוואי ניצב אז אחד מטובי השוערים בעולם, מאזורקייביץ'. כן שיחק בשורותיה הכוכב קוביליה. אורוגוואי סיימה רביעית כשהפסידה לגרמניה 1:0.

כשלונות צורבים

במקסיקו "נסתם הגולל" על נבחרת אורוגוואי, בעלת שתי זכיות בגביע העולמי. כל הנסיונות להחזיר עטרה ליושנה עלו בתוהו.

אורוגוואי נחלה כשלון ב־1974 במערב־גרמניה כשסיימה רביעית ואחרונה בבית ה', אחרי הולנד, שבדיה ובולגריה. היא לא השיגה אפילו נצחון לרפואה.

במוקדמות 1978 נחלה את הכשלון הגדול בתולדותיה כשהודחה ע"י בוליביה, לה הפסידה 1:0, וסיימה בתיקו 2:2. כך היה גם כעבור ארבע שנים, במוקדמות 1982. הפעם תפסה פרו את המקום הראשון בבית, זאת על־אף שכמה חודשים קודם־לכן זכתה אורוגוואי ב"גביע העולמי הקטן", כשניצחה במשחק־הגמר, בינואר 1981, את בראזיל 1:2. בטורניר זה השתתפו אלופות העולם בכל הזמנים, רק אנגליה נעדרה.

אורוגוואי שובצה הפעם במקסיקו בבית הקשה ביותר, עם מערב־גרמניה, סקוטלנד ודנמרק.

בוראס, שאימן קודם־לכן קבוצה מהליגה החמישית (!), נטל את התפקיד מגדול שוערי אורוגוואי בכל הזמנים, מאספולי, שוויתר על ההנהלה לאחר שזכה במיליון דולאר בלוטו...

הכוכב מארגנטינה

משחקה של נבחרת אורוגוואי מושתת על שיטת 4־2־4. כלומר, יותר הגנתית. הטוב בשחקניה הוא החלוץ אנצו פרנצ'סקולי, בן ה־26, שסייע רבות לקבוצתו הארגנטינית, ריבר־פלייט בואנוס־איירס, לזכות באליפות ארצה, ביתרון של 10 נקודות. הוא לא רק שהבקיע את רוב השערים לקבוצתו אלא שהפך לעושה־המשחק, הן בריבר־פלייט והן בנבחרת אורוגוואי. למעשה ירש פרנצ'סקולי את מקומו של רובן פאז, כוכב טורניר ה"סופר־קאפ" ב־1981. פרנצ'סקולי נבחר אשתקד ככדורגלן־השנה בדרום־אמריקה ופרשנים סבורים שיהווה את האטרקציה במצעד הכוכבים במקסיקו בחודש יוני.

כוכב העבר, פאז, דומה באופיו לגרמני של ברצלונה, ברנד שוסטר. גם לו בעיות עם הנהלת קבוצתו הברזילאית, פורטו־אלגרה, שזכתה בגביע הבין־יבשתי.

נבחרת אורוגוואי קיימה סיור קצר בחודש פברואר בפורט־לאודרדייל, פלורידה, שם זכתה בטורניר מרובע. בעוד שבוע תצא למסע של שישה משחקים בארה"ב, אפריקה ואירופה ובסוף חודש אפריל תקיים מחנה־אימון בקולומביה, במקום השוכן בגובה של 5000 מטר מעל פני הים.

במסעה האירופי הקרוב תגייס את הכדורגלנים המככבים בעיקר בצרפת ובספרד, ובראשם ראמוס שחום־העור, הכוכב בקבוצת לאנס.

קפטן הנבחרת הוא השוער רודריגז, בן ה־30, שהשתתף ב"סופר־קאפ" ב־1981. כוכב אחר הוא הליברו דאריו פארייה.

אייאקס נוצחה

האלופה ההולנדית, אייאקס אמסטרדם, נוצחה ע"י רודה — 1:2, במחזור ה־24 בליגה.

פיליפס איינדהובן הגדילה את יתרונה בצמרת ל־5 נקודות (42) כשהכניעה את מאסטריכט — 0:3.

פיליפס קיימה משחק אחד פחות מאשר אייאקס, השנייה בטבלה, לפני פיינורד רוטרדאם (33) שסיימה בתיקו 1:1 עם דן־בוס, הרביעית (29).

הפועל אפס–שתיים

הרהורים מתחת לקו־האדום

אולי סוף־סוף מישהו יסביר לי מה כל־כך רע להיות מתחת לקו־האדום. למשל, קחו אותנו, הפועל ירושלים – מה רע לנו עכשיו בעצם? נניח שלא היינו מתחת לקו־האדום – אלא, נניח שחקני־האדום היו מתחת לנו, אז מה? או, בתור דוגמא מלהיפך, מה טוב כל־כך עכשיו לבית"ר ירושלים שהם מקום שלישי בליגה?

מה כבר קרה להם שם במקום הגבוה החשוב? יותר כסף משלמים להם? מה פתאום! לא משכורות ולא מענקים. יותר מזה: עכשיו עוד מעקלים להם את המשכורות, ומעקלים להם את הנכסים, ועוד מעט יעקלו את המכנסיים של דדיש בתור בטחונות לבנק צפון־אמריקה.

אז מה – כבוד גדול יש לבית"ר ירושלים? איפה? כל זמן שבית"ר לא לוקחים לכל הפחות אליפות, ועוד יותר טוב את הדאבל, כבוד גדול לא יהיה להם. בסדר, אפילו נניח שהם כן לוקחים את האליפות – אז כמה זמן יתנו להם כבוד? אחרי האחרונים מטורף אחד בימק"א, ערב שגעון אחד בגן־סאקר, ואחרי זה אולי פחות או יותר שלושה ימים במדרחוב. פלוס עוד איזה שבוע הערצה בין שותי הקפה ב"גאווה" – וכל זה מכסימום. וצריך לקחת בחשבון שיכול להיות גם מינימום.

ובשביל הכלום הזה להוציא את המיץ במשך כל השנה, למתוח שרירים, לקרוע גידים, לשבור עצמות, לחטוף יריקות בפרצוף וקטטות בצלעות וכל זה! (אם לא איכפת לכם, דרך אגב. ואם לא שמתם לב עד עכשיו – אז אני מדבר כאן על משהו רציני מאד שנוגע לכל אחד מאתנו). אז, בבקשה, אם אתם ברגע זה לא במצב של קריאה נינוחה, רצוי כורסא או כסא נוח, מוטב להפסיק כאן ולחזור אחר־כך).

וזה, איפה היינו? היינו בשאלה הגורלית: למה אנחנו צריכים להשתעבד בצורה קיצונית כל־כך לכל העניין הזה של חלוקת נקודות והמירוץ המטורף והטיפשי הזה אחרי מקום טוב בטבלת הליגה? למה לא לשחק בכף, בשביל התענוג, בשביל ההנאה האמיתית של השחקנים ושל הצופים גם יחד? למה לשחק מבועד כל־כך רק בשביל הסיכוי לזכות בהישג המפוקפק של שלוש נקודות, שאין להם שום קשר להנאה האמיתית, ושום זיקה לסיפוק אמיתי של משהו מהשחקנים, או העסקנים, או הקהל? למה שלא יחליטו מחר בבוקר בהפועל ירושלים, שמעכשיו והלאה אנחנו שמים פס על כל הנקודות והמיקום בטבלה וכל זה – ומתחילים לבנות קבוצת כדורגל בשביל לשחק כדורגל, כמו שרק כדורגל יכול להיות!

ולבסוף שלוש השאלות הכי מעניינות: ראשית – האם בכלל אפשר לבנות מציאות כזאת שאנשים ירצו ויוכלו לשחק רק בתענוגים שבאמת מיועדים להעניק להם אושר אמיתי ושמחת חיים? שנית – האם הפועל ירושלים, או כל קבוצה בודדה אחרת, יכולה לקבל החלטה כזו בעצמה, ולגבי חבריה, או שצריך לשם כך לשנות את כל כללי המשחק, ולצורך זה צריך לקבל רוב בהתאחדות לכדורגל? שלישית – למה מגיעים להכרת האמת הגדולה הזאת, רק כאשר נופלים עד מתחת לקו־האדום?

משתבר מכל זה שצריך להשיב על כל השאלות הללו מהר מאד, כי כולנו יודעים שאם במקרה, ולשם שינוי, ננצח בשבוע הבא, אז שוב נזנק בהתלהבות של אדיוטים אל מירוץ השוטים והכלל־תגוננות, ושוב נפתח את הפה הטפשי שלנו בקריאות הברבריות שעשרות גולת ועד למורדות הוואדי, מוכה רמות. לעולם לא תצעדי לבדך! הפועל ירושלים!

גדי יציב

נופ־ים למבחנים

● כדוריד

מאת יוסף חכם

קבוצת הפועל נופיים, שנוצחה אמש במשחקי המחזור ה־21 בליגה הלאומית בכדוריד, בקיבוץ רמת־הכובש, ע"י מכבי הארזים רמת־גן — 18:15 (8:10), תיאבק במשחקי הפליי־אוף התחתון, עם הקבוצה שתדורג במקום השני בליגה הארצית על הזכות להופיע בעונה הבאה בליגה הלאומית.

במשחק הנצחון של מכבי הארזים על הפועל נופיים — 15:18 הצטיין שוער הרמת־גנים, ניצן גניס. שערים למכבי הארזים: מועלם 8, דלאל 4, אלינב 2, פרי 2, עמבר 1 ושמש 1. להפועל נופיים: זיפרט 5, הרבון 4, אלון כהן 2, גלס 1, הרמל 1 ואריה כהן 1.

● באולם העירוני ביהוד גברה קבוצת מכבי פתח־תקווה על הפועל ראשון־לציון — 23:25, לאחר 11:13 במחצית. שמעון קרודו מרווח שאת השערים למכבי פ"ת הבקיעו: פריקמן 8, קביליו 4, בכר 4, צייטלין 4, ברויאר 2, אורן 2 ומנא 1. להפועל ראשל"צ: רפאלי 8, אקרמן 6, גלזר 4, נחמני 3 ויהודה גובלטש 2. שפטו: פלם וברנדווין.

● בהיכל הספורט ברחובות חזה תמיר חוסי בנצחונה של קבוצת מכבי נתניה על מכבי רחובות — 27:28 (17:19). שערים למכבי נתניה: לפלר 9, סלומון 5, פינקלשטיין 4, בכר 3, שרצר 2, טריסר 1 וליימן 1. למכבי רחובות: קליינמן 7, גלבוע 5, זיו איתי 5, מרום 4, שמחי 4 וטננבאום 2. שפטו גרוס וצבירין.

● באולם הי"א במכון־וינגייט הכניעה קבוצת הפועל רחובות את אליצור הרצליה — 19:25 (9:13). שערים להפועל רחובות: אלמוסני־נוס 9, גמליאל 5, רון 4, מרמוני 2, אורלר 2, כהן 2 וטיקוצנסקי 1. לאליצור הרצליה: פינילבר 7, פינס 5, מלס 3, ר. נתן 2, הרטמן 1 וליבה 1.

● באולם האוניברסיטה ברמת־אביב הביסה קבוצת הפועל רמת־גן את סוגרת הטבלה, מכבי קרית־מוצקין — 12:38 (6:20). שוערי המנצחים, נתן וייס ובני מרקו, הצטיינו. ברקה ה־19 הוצאו שלושה משחקני מכבי מוצקין, ומאמנם דוד גושן, שלא השלים עם החלטת השופטים, יצחק הרט וחנוך גורודי'ן, גידף אותם. שערים להפועל רמת־גן: קושניר 10, ולינגר 9, גרא 7, זרמונסקי 6, אריאלי 3, מאירוביץ 2 וספרן 1. למכבי קרית־מוצקין: מימון עמר 5, טל 2, שיפטן 2, ורנבי 1, אברהם 1 ודוד עמר 1.

המשחק נערך לעיני 13 צופים!

● מכבי ראשון־לציון — הפועל פתח־תקווה 14:23.

הטבלה הלאומית

(לאחר המחזור ה־21)

1.	מכבי ראשל"צ	366:535	39
2.	הפועל רמת־גן	371:508	37
3.	הפועל רחובות	344:474	35
4.	הפועל ראשל"צ	444:486	27
5.	מכבי נתניה	504:525	26
6.	הפועל פ"ת	413:420	21
7.	מכבי רחובות	439:415	20
8.	מכבי פ"ת	466:401	13
9.	מכבי הארזים ר"ג	467:362	13
10.	אליצור הרצליה	452:434	12
11.	הפועל נופיים	460:380	7
12.	מכבי מוצקין	583:410	2

חיפה ניצחה בטורניר בווינגייט

נבחרת חיפה, בשורותיה הצטיין הרכז אלון מרלי, זכתה אתמול בטורניר־בזק לנבחרות צעירות בכדוריד, כשגברה בגמר במכון־וינגייט על נבחרת תל־אביב — 42:49 (19:27).

בטורניר נטלו חלק שמונה נבחרות, בהרכביהן שחקנים ילידי 1970־71. המשחקים, בהם חזו מאמנים רבים, היו מקוצרים, פעמיים 10 דקות, והגמר פעמיים 15 דקות.

גבת מחדשת מסורת לאומית

הקבוצה הנושאת את שמו של איתן חיימוביץ, מכוכביה הראשונים שהעלו אותה ללאומית ב־1966 ושניספה בתאונה – שוב בליגה הבכירה ★ גבת, בגלגוליה השונים, היא היחידה, מחוץ לקבוצות ת"א, שזכתה בגביע־המדינה ★ שנים רבות שמרה הפועל איתן גבת על פרופיל נמוך בליגה הארצית אך השנה ניעורה לחיים חדשים

מאת ישראל פז

גבת חוזרת לליגה הלאומית בכדורסל. קבוצת העמק, הידועה בגלגוליה השונים, הגיעה להישגי־על בכדורסל הישראלי. גבת, יחד עם יגור, היא היחידה עד כה שהצליחה לחלוץ תואר אחד מידי שתי התל־אביביות, מכבי והפועל. היה זה בעונת 1976 כאשר גברה בגמר גביע־המדינה על הפועל ת"א — 74:89. ברבע־הגמר, באותה עונה, הדיחה את מכבי ת"א 65:68. שלוש פעמים היתה סגנית אלופה.

ההתחלה היתה צנועה: הפועל גבת התמודדה בליגה בכוחות עצמה. ב־1972 התאחדה עם יגור וכאשר התפרקה, בעונת 1980, כבר היתה למעשה גבת בחוץ, והקבוצה כונתה יגור/העמק.

בעוד שהקבוצה הבכירה נאבקה בליגה הלאומית הקימו בגבת קבוצה צנועה, בליגה נמוכה יותר, שנשאה את שמו של אחד מכבירי כדורסלני הקיבוץ, איתן חיימוביץ, שבשיא הקריירה שלו ניספה ב־1968 בתאונת־דרכים קטלנית בעמק. הקבוצה שיחקה עד לעונה זו ללא יומרות בליגה הארצית. לא פעם נאבקה נגד ירידתה. אבל שמרה על מקומה, תוך שהיא מכבדת את זכרו של כדורסלנה המסור.

גלגולים

איתן חיימוביץ יחד עם חבריו לקבוצה, ביניהם בועז כנעני, בארי שיפמן ודן כהן סחפו את הפועל גבת לליגה הלאומית בעונת 1966. הקבוצה התמודדה בהצלחה בליגה הבכירה. ארבע שנים החזיקה מעמד בלאומית. בעונה הראשונה מקום רביעי; אחר־כך נסוגה הקבוצה למקומות 9, 11 ו־12, וירדה לליגה השנייה.

אני זוכר את איתן חיימוביץ, כדורסלן תמיר, יפה־תואר, מהיר ויעיל מאוד. היה אחד ממפיקי הנקודות העיקריים של הפועל גבת.

קבוצת הפועל גבת, גם בגלגולה הראשון, היוותה יריב שקול לכל קבוצות הצמרת. בספטמבר 1968 חוללה הפתעה, שנחשבה אז למרעישה. גבת, עם ישראלים בלבד, ניצחה את הפועל ת"א בליגה — 70:78 היתה זו הערונה האמריקנית הראשונה של הקבוצה התל־אביבית. גם בארי לייבוביץ, מארק טורנשיין, לארי זולוט, איוון לישינסקי ואלן צוקרמן לא עזרו לנצח במשחק שהיה מגבת. אל נשכח שבאותה קבוצה שנכנעה בגבת הופיעו ישראלים מצטיינים, שחקני נבחרת, כמו רמי גוטו, גרשון דקל, עמי שלף, דוד קמינסקי, דני ברזילי ואריה מלניאק.

שתי עונות שיחקה גבת בליגה השנייה. ובעקבות איחוד עם יגור (ששיחקה עונה אחת בלאומית, ב־1963), נוצרה אותה קבוצת־פאר של הפועל גבת/יגור, שהתברגה לצמרת הליגה הישראלית. כבר עם שובה ללאומית הצליחה הקבוצה לזכות במקום השני בליגה — הישג עליו חזרה פעמיים נוספות (1976, בשנה בה זכתה גם בגביע וב־1978). פעמיים דורגה במקום השלישי ופעמיים במקום הרביעי.

כדורסלנים מצטיינים רבים הופיעו בקבוצת הפועל גבת/יגור, ובראשם כמה שחקני־על בנבחרת כמו איתמר מרזל ובועז ינאי, וכן גור בן־דור, שמריהו זסלבסקי, גבי טייכנר, אור ודוד גורן, ובגלגול מוקדם גם אלברט חמו וחיים קסטן. שחקנים נוספים שפיארו את הקבוצה היו בארי שיפמן, יעקב בן־יהודה, ישי גינדין, משה שוחט, נח רם, אלי בן־שן, טל יזרעאלי, דן כהן, בועז כנעני, עירא הררי, אבינועם סלע, בועז רוזנברג ואחרים, שיסלחו אם שכחתי את שמותיהם.

גבת, ואחר־כך גבת/יגור, רשמה פרק מפואר בכדורסל הישראלי. היא ייצגה את המדינה בגביעי אירופה, בגביע למחזיקות גביע ובגביע־קוראץ'.

חיידק הכדורסל

כאשר התפרקה הקבוצה ב־1980, נוצר חלל בכדורסל בעמק, אותו מילאה אמנם קבוצת הפועל עפולה/יזרעאל, לשורותיה עברו כדורסלנים מצטיינים מגבת/יגור.

פירוק גבת/יגור גרם להלם. אם בארזים נפלה שלהבת, מה יהיה על השאר... מסתבר כי חיידק־הכדורסל שהחל לכרסם בקיבוץ גבת לא רפה. הפועל איתן גבת היוותה את הנציגה שהזכירה לרבים נשכחות. הקמת האולם הנפלא בקיבוץ החזירה את התיאבון לוותיקי הכדורסל במקום לחדש את הימים כקדם. וכך הצליחה הקבוצה, שידעה לגדל כמה כדורסלני־עתיד, כמו האחים שמר, לחזור העונה לליגה הבכירה. כמובן, שהסתייעה גם בכדורסלנים־רכש.

אני תקווה שהקבוצה שחוזרת ללאומית יחד עם קבוצה ותיקה אחרת, הפועל ירושלים, תדע להתגבר על קשיים לא מעטים ולהחזיק מעמד בליגה הבכירה. אין זה דבר קל. הליגה אינה מזכירה כיום במאומה את ימי הבראשית של הפועל גבת בלאומית. הקבוצה, אותה הצעיד לפיסגה המאמן רוני שיפטן, תצטרך לשנות תדמיתה, לחזק את שורותיה בזרים וכישראלים. אין ספק, כאב־ראש רציני. אבל איך אומרים: כאב־ראש טוב...

מכל מקום, העמק שלא ראה העונה כדורסל לאומי, אחרי פירוק קבוצת הפועל עפולה/יזרעאל, בגלל סיבות כלכליות, חוזר למפה באמונה כי שוב צפויה לאזור גדול זה פריחה מחודשת.

אבן־פינה לבית גיל — היום במרכז הימי בקיסריה

בהשתתפות מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, מזכ"ל "הפועל", יצחק אופק, ראשי הספורט בארץ ובני המשפחה תונח היום ב־4 אחה"צ אבן־הפינה לבית עמנואל גיל במרכז לספורט ימי בקיסריה.

הבית ישמש למגורים, ספריה עיונית, אודיטוריום ופינת הנצחה.

עמנואל גיל ז"ל, ממייסדי התאגדות "הפועל" וממעצבי דרכה, נפטר לפני שלוש שנים.

בן 77 היה במותו. בין תפקידיו שימש כמנהל אגף הספורט במרכז הפועל במשך שנים רבות; יו"ר ההתאחדות לספורט וחבר בועד האולימפי. בין המפעלים שיזם: הקפת התבור, צליחת הכנרת וקריעת מפרץ אילת.

אהבתו הגדולה היתה בכתיבה; בין היתר חיבר את הספר "חמש טבעות שלובות", "סיפורו של הפועל", ועד ליומו האחרון היה עורך בטאון "החינוך הגופני".

אוטובוס מיוחד ייצא ב־2 ממגרש החנייה של היכל התרבות.

● בטורניר גביע־המפרץ בכדורגל בבאחריין, ניצחה הנבחרת המארחת את סעודיה — 1:2, כווית גברה על עומאן — 0:2.

„הר גיבורים" — יישוב קהילתי לבני התענ"כים יוקם במערב הגלבוע

על גבול „הקו הירוק", ברכס המערבי של הגלבוע, החל „הקרן הקיימת לישראל" בימים אלה לפרוץ דרך ולהפין תשתית ליישוב הקהילתי „הר גיבורים", שישקיף על עמק דותן, במרחק של 10 ק"מ מג'נין.

גרשון אבני, מנהל חבל התיכון של ה„קק"ל", מסר אמש בסיור עתונאים באזור, כי היישוב מיועד לבני מושבי התענ"כים, שאינם יכולים להישאר בישוביהם כ„בנים ממשיכים". בשלב ראשון יוקמו במקום 200 יחידות-דיור על-ידי משרד הבינוי והשיכון, ותוכנית המיתאר כוללת 400 יחידות כאלה. היישוב יוקם בסיוע מחלקת ההתיישבות של הסוכנות, אך למעשה יהווה מעין שכונת מגורים, ללא אמצעי יצור חקלאיים. כל משפחה תקבל מגרש של 400 מ"ר, והמשתכנים יתפרנסו מעבודות בעפולה ובעמק.

בקירבת הר-גיבורים מתגוררות כיום שתי משפחות בחוות חקלאיות בודדות, קק"ל והמחלקה להתיישבות של הסוכנות אימצו אותן, והכוונה לשלבן במסגרת של „התיישבות בודדים" במרחב זה.

כן משלימה עתה קק"ל פריצת דרך בגלבוע, שתקשר את הקיבוצים הדתיים מעלה הגלבוע ומלכישוע עם הקיבוצים הדתיים בעמק בית שאן. דרך זו, לאורך 4 ק"מ, תשתלב בדרך המרכזי של הגלבוע, הנמשכת לאורך 25 ק"מ מנורית.

מאז שנות הששים ניטעו בגלבוע יערות בהיקף של 22 אלף דונם על ידי קק"ל. הייעור, הכולל בעיקר עצי מחט, אורן ירושלמי, עצי אלון ואקליפטוסים, הצליח באזור המערבי של הגלבוע, שבו כמות המשקעים מגיעה ל-350 מ"מ בשנה.

לעומת זאת צחיח יותר האזור המזרחי של הגלבוע, שבו כמות המשקעים אינה עולה על 200 מ"מ. אמש, שושן פורים, נראו מטיילים רבים ביערות, אשר באו לראות את פריחת האירוסים הסגולים של הגלבוע באביב. (עתי"ם)

נזקים כבדים ל„עץ הזית" בדליקה שמקורה בחיכוך

דליקה פרצה אתמול לפנות בוקר במיפעל „עין הזית" באיזור התעשיה קריית-אריה בפתח-תקווה, אך הכבאים הצליחו למנוע את התפשטותה.

מפקד הכבאים חנן אביטל, מסר לכתבת עתי"ם, כי צוות מכבי-אש ועימו 3 מכוניות כיבוי, עמל במשך כשעה ומחצה והצליח למנוע את התלקחות האש לתוך המפעל, שבו נמצאים מחסני סילו ומיכלי דלק.

„אם אלה היו מתלקחים היתה נגרמת דליקה רצינית", אמר אביטל. לדעתו, נגרמה הדליקה על-ידי חימום איטי כתוצאה מחיכוך ממושך, המתקיים בתהליך הפקתם של שמנים מחומר הקרוי כוספה.

קרא מחר ב חותם

ריפעת – האח הסורר
הצעיר באחים אסד
מאת עוזי מחניימי
*
בלי חופה וקידושין
אפשר להינשא גם אחרת
מאת שלי יחימוביץ
*
שוב הורסים בתים ברצועה
לעבוד מותר, לבנות לא כל כך
מאת עודד ליפשיץ
*
חמש אצבעות של עט אחד
עם סטיריקן יהודי-גרמני
מאת גיורא מנור
*
„התאכזבתי מבגין"
ראיון עם אפרים קישון
מאת חני קים
*
משינה
הלהקה בתור
מאת עמית רוט
*
חותם אישי
מאת מיכה פרידמן
*
● טורים ומדורים מאת: שלמה ניצן, דינה גורן, ירון אליוסף, עודד ליפשיץ, זאב צחור, אלי הכהן, ראובן רחוביצקי, יעל ישראל, מיכאל חרסגור, יעקב רבי, שמואל בונים, שאול קנז.
*
● חותם שבועי על – פרס והסופרים; חוסמי שרון; הגירה מעיירות הפיתוח; הטלוויזיה בכנסת; חיי פ. שדה כהתפשטות; סגנון חדש של חווה אלברשטיין; ארה"ב, לוב ואנחנו.

תארקירי
מאת יעקב לזר

שלום-בית
מאת חיה יוסף

ארה"ב ממתנת הפגנת הכוח במפרץ

(המשך מעמוד ראשון)

מקצרים התמרונים

מקורות בוושינגטון אמרו, כי כוח המשימה של הצי הששי עשוי לקצר את התמרונים מצפון ללוב, אשר לפי התוכנית היו צריכים להימשך עד ה-1 באפריל, ולסיימם כבר היום.

בתשובה לשאלה, אמר דובר הבית הלבן, לארי ספיקס, כי התמרונים, בהם עברו כוחות אמריקניים את „קו המוות", עשויים להתקצר, אולם ייתכן שיימשכו אף מעבר ל-1 באפריל.

גורבאצ'וב: כינוס מועה"ב

מנהיג בריה"מ, מיכאל גורבאצ'וב, הציע אתמול לסלק את הצי הסובייטי מהים-התיכון, אם תעשה כן ארה"ב. בנאום בקרמלין הציע גורבאצ'וב לקיים ועידה ים-תיכונית איזורית, בדומה לוועידת הבטחון האירופית, שנערכה בהלסינקי ב-1975.

בנאום תקף גורבאצ'וב במלים קשות את ארה"ב, ואמר כי היא מציגה את „פרצופה האימפריאליסטי האלים" בעימות עם לוב. עוד אמר גורבאצ'וב, כי מעשיה של ארה"ב הם „קריאת תגר לציבור בעולם".

בריה"מ הלכה אתמול בעקבות מלטה ודרשה כינוס דחוף של מועצת-הבטחון, כדי לדון במעשי האיבה בין לוב וארה"ב.

בוושינגטון מציינים, כי מימשל רייגן דיווח לבריה"מ, באמצעות צינורות דיפלומטיים, על הנעשה בים-התיכון עוד לפני ההתנגשויות, וכך איפשר למוסקבה למנוע פגיעה ביועציה הצבאיים הפועלים בלוב.

יום שקט

אתמול לא דווח על התנגשויות בין כוחות הצי הששי וכוחות לוביים, ומנהיג לוב, מועמר קדאפי, המשיך להכריז, כי לוב נמצאת במלחמה עם ארה"ב והיא מוכנה להילחם בה „סביב העולם".

בתשובה לשאלות כתבים בטריפולי אמר קדאפי: „אין זמן לדיבורים. אנו נמצאים בעימות. אנו במלחמה". קדאפי, שהיה לבוש חולצה אדומה וז'קט צבאי ירוק, לא הזכיר בדבריו את ההתנגשויות.

בהופיעו בייריד מסחרי בינ"לאומי בטריפולי הוא התקבל בתשואות על-ידי ההמונים שקראו: „נקריב דמנו ונשמתנו בשביל המהפכה".

אבו-נידאל מצטרף

אתמול צעדו ברחובות טריפולי אלפי ילדי בתי-ספר לעבר השגרירות הבלגית, המייצגת את האינטרסים האמריקניים, והשמיעו סיסמאות בגנות ארה"ב.

לאיומי מועמר קדאפי הצטרף אתמול אירגון המחבלים של אבו-נידאל, שהכריז בביירות, כי הוא רואה באינטרסים האמריקניים ברחבי העולם יעדים לפיגועים, בעקבות ההתקפות נגד לוב.

רדיו טריפולי קרא אתמול לחוליות מתאבדים ערביות לתקוף שגרירויות אמריקניות ואינטרסים אחרים הפוגעים בערבים.

ארה"ב דוחה

ממשלת ארה"ב דחתה ביום רביעי בערב הצעה של מנהיג בריה"מ גורבאצ'וב להוציא את הצי הסובייטי מהים התיכון אם תעשה כן ארה"ב.

„הסברנו לבריה"מ מדוע אנו כאן", אמר דובר משרד החוץ האמריקני צ'ארלס רדמן. דובר של משרד ההגנה אמר כי הצי הששי מקיים נוכחות אמריקנית בים התיכון ומכבד התחייבות של ארה"ב כלפי נאט"ו.

שיחות עם קדאפי

ראש ממשלת מאלטה מיפסוד בוניצ'י שוחח בטריפולי עם הקולונל קדאפי ועם ראש ממשלת לוב על המשבר במפרץ סירטה.

ראש ממשלת מאלטה אמר בשובו בערב לארצו, כי ביקורו נועד לנסות ולפעול למען הפגת המתיחות בים התיכון. (ע"צ, ע"ר)

חובות קופ"ח בגלל חריגות

(המשך מעמוד ראשון)

פרס ומודעי לדיון עם הקואליציה

היום בשעות הבוקר אמורים ראש-הממשלה ושר-האוצר לכנס את סיעות הקואליציה בכנסת בטרם יחל הדיון במליאת הכנסת. פרס ומודעי אמורים ללחוץ על חברי הקואליציה להעביר במהירות את החוקים הקשורים בתקציב המדינה בשנת הכספים הבאה.

בסיעת המערך קיימת התמרמרות נוכח יוזמה זאת. לדברי כמה מהח"כים של מפלגת העבודה, הרי ועדת הארבע, המורכבת מחברי הכנסת חיים רמון, יגאן כהן, רפי אדרי חיים קופמן, טרם סיימה את הדיונים מסביב להצעות לשינויים בתקציב ועל כן לא היה צריך לכנס את הקואליציה ללחוץ עליה להעביר חוקים, במיוחד ההיטל על החינוך הנתקל בהתנגדות כללית בכנסת.

קופ"ח: הודעת כזב

יוסף שמי, כתבנו לענייני בריאות מוסר:

בתגובה להודעת פקידי האוצר על מקור הגרעונות של קופ"ח, טען דוד תגר, דובר מרכז קופ"ח, כי את יעקב גדיש מינה רה"מ לפי הצעת שר-האוצר עצמו. גדיש הכין דו"ח לאחר בדיקת כל העובדות ובדיקה מעמיקה ורצינית. אנו רואים בחומרה רבה את הודעת הכזב מצד שר-האוצר שמגמתה להרוס את קופ"ח. זה לא אמת שרוב הגרעון בא בשל חריגה מהתקציב, שכן מדי שנה בשנה, אושר התקציב ע"י האוצר עצמו.

זעם בהסתדרות

כתבנו לענייני הסתדרות מוסר:

העיכוב במימוש מסקנות דו"ח גדיש להבראת קופת-חולים יעלה הערב בפגישה של הגורמים המעורבים שתתקיים בלשכת ראש-הממשלה שמעון פרס בתל-אביב. בהסתדרות שורות תרעומת על הסחבת והאשמה מוטחת כלפי ראשי בנק ישראל ומשרד האוצר בנסיון לפגיעה מכוונת, מתוך מניעים פוליטיים. אצבע מאשימה אחרת מכוונת כלפי אנשי מפלגת העבודה בדרגים הממשלתיים שלא מביאים להכרעה בעניין.

בפגישה הערב ישתתפו רה"מ פרס, מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, שר-האוצר יצחק מודעי, יו"ר האגף לבטחון בהסתדרות סנציאלי, דוב פלג, יו"ר הנהלת קופת חולים פרופ' דורון, אנשי בנק ישראל וראשי הבנקים להם חבה קופת-חולים סכומי עתק.

„שאננות ושקט"

קיסר הביע אתמול תמיהה ודאגה נוכח „השאננות והשקט שמגלה הציבור כלפי שערוריית המשבר במערכת הבריאות הציבורית שבאה לידי ביטוי בתקציב הממשלתי המגוחך לקופת-חולים והעיכובים המגמתיים של האוצר ביישום דו"ח גדיש". קיסר אשר דיבר במיפגש וועדי עובדים באור-עקיבא הוסיף: הזמן ליצירת משבר פוליטי בעקבות המתרחש בתחומי החברה במדינה — הגיע זה מכבר. ובשום פנים ואופן אין להיכנע לתכתיבים פוליטיים של שר-האוצר ולנקוט במהלכים שאינם מקובלים עלינו וסותרים את השקפת עולמנו כתנועת עבודה.

נצחון לתבורי בבחירות לוועידת העבודה בפ"ת

מאת זכריה הוורדי

בבחירות לוועידת מפלגת העבודה, למועצת הסניף ולאיגודים המקצועיים, שנערכו לא מכבר בסניף העבודה בפתח-תקווה — זכה מחנהו של ראש עירית פתח-תקווה, דב תבורי, כמעט בכל הקלפיות. בכך שגרף 70 אחוז מהקולות.

כפי שנמסר, ולדעתם של פעילי סניף „העבודה" בפתח-תקווה, נצחונו זה של דב תבורי, חיזק את מעמדו באופן משמעותי — דבר שהגדיל את סיכוייו להיבחר לקדנציה נוספת לראשות העיר, אם ייאות להציג את מועמדותו.

צווים לפירוק החברות „אטלנטיק" ו„ים סוף"

צווים לפירוק חברת „אטלנטיק" — חברה לדייג וספנות בע"מ וחברת „ים סוף" — חברה לדייג וספנות בע"מ, ניתנו אתמול בבית-המשפט המחוזי בחיפה.

השופט אליעזר דוד בר נענה לבקשת בנק החקלאות לישראל בע"מ והוציא את צווי הפירוק לשתי חברות אלה, שניקלעו לקשיים כספים חמורים ואשר חובותיהן מסתכמים בסכום של כששה מיליוני דולרים, בעוד ששווי רכושם מוערך בכשני מיליון דולרים בלבד.

השופט ציין בהחלטת הפירוק, כי החברות אינן יכולות לפרוע את חובותיהן לבנק החקלאות, לבנק לאומי, לעובדי החברה ונושים לא מבוטחים. לפיכך „אני מורה על פירוק החברות על-פי פקודת החברות".

כתב עתי"ם בחיפה, מאיר שוסני, מוסר, כי בית-המשפט מינה את כונס-הנכסים הרשמי במפרק זמני של החברות.

הבקשה לפירוק החברות הוגשה לבית-המשפט ע"י באי-כוח בנק החקלאות לישראל בע"מ, עו"ד יוסף חלוי, בבקשה, כי החברות חבות לבנקים 6 מיליון דולרים וכי הריבית השנתית על חוב זה מסתכמת ב-1.2 מיליון דולר. עו"ד לוי ציין עוד, כי שווי נכסי החברות מסתכם בכ-2 מיליון דולרים. כך שהתחייבויותיהן עולות על שווי נכסיהן בכ-4 מיליון דולרים.

המבקש טוען, כי מכל אלה עולה, שאין ביכולת החברות לשלם מתוך הרווח האופטימי הצפוי להן אפילו את הריבית השנתית. (עתי"ם)

● חינוך רעיוני לחברי ההסתדרות

כ-1500 חברי הסתדרות עברו את הסדנאות במדרשה לחינוך רעיוני שעל-יד מועצת פועלי חולון במחצית השנה האחרונה.

המדרשה, בהנהלתה של חנה דביר, הוקמה לפני שנתיים במגמה להעמיק את הקשר הרעיוני של החברים עם ההסתדרות.

אשר שילוני

פעילי עליה מפגינים מול הכנסת למען אסיר ציון יולי אדלשטיין. בין המפגינים אריה וצקת, השובת רעב זה כמה ימים. (צילום: הראתי)

התאבדות שהצליחה בלוד ושני נסיונות בפתח-תקווה וגני-תקווה

גבר בן 31 התאבד אתמול בקפיצה מקומה שלישית של ביתו ברחוב הרב קוק בלוד.

נראה, כי האיש סבל מדיכאון נפשי.

* * *

נערה בת 13 וחצי ניסתה אתמול להתאבד בנטילת חופן גלולות לשיכוך כאבים, והועברה כשהכרתה מעורפלת לבית-חולים „השרון" בפתח-תקווה.

הנערה, תלמידת בי"ס בפתח תקווה, נתגלתה על-ידי בני משפחתה, כשהיא שרועה במיטתה, מעולפת. לצידה נמצא קנקן מים ואריזות גלולות ריקה, אותן נטלה כדי לשים קץ לחייה.

למקום הוחש אמבולנס של מד"א שפינה את הנערה לבית-החולים כשהיא בהכרה מעורפלת. בבית-החולים ערכו לנערה שטיפת קיבה והיא קיבלה עזרה-ראשונה. הוחלט לאשפזה להמשך טיפול.

דוברת בית-החולים מסרה לכתבת עתי"ם, כי הנערה אושפזה לאבטחה, מצבה מוגדר יציב ואין חשש לחייה.

רופאי חדר-המיון גילו, שלקחה גלולות מכמה סוגים, היו בביתה בעת שניסתה להתאבד. בין הגלולות שלקחה לא הייתה שום תרופה מסוכנת או בלתי-שיגרתית.

* * *

גבר בן 40 שניסה לשים קץ לחייו, קפץ אתמול מדירתו בקומה הראשונה בגני תקווה ושבר את רגלו.

שתי בנותיו של האיש, שהתעוררו לשמע צעקותיו — לקו בהלם.

אמבולנס של מד"א העביר את הפצוע לביה"ח. (עתי"ם)

● אנשי הדת המוסלמים תובעים את משרד-הדתות

230 אנשי הדת המוסלמים, הנחשבים זה כשנה כעובדי מדינה, הגישו תביעה לבית-הדין לעבודה נגד משרד-הדתות בגין אי-תשלום משכורותיהם לחודש פברואר. התביעה הוגשה לאחר התייעצות עם מזכירות מועצת פועלי נצרת.

ממשרד-הדתות נמסר שתקציב המשרד אזל ואין הם יודעים מתי יוכלו לשלם לאנשי הדת המוסלמים את משכורותיהם.

קאסם זיד

יום עקוב מדם בדרום-אפריקה: המשטרה הרגה שלושים שחורים

יוהנסבורג. — המשטרה במדינת-החסות הדרום-אפריקנית בופוטוצואנה, הרגה אתמול בירייות 10 מפגינים שחורים, ובכך עלה ל-30 מספרם של האנשים שנהרגו על רקע הסלמת האלימות הבין-עדתית ברחבי המדינה.

מפקד משטרת בופוטוצואנה אמר, כי העשרה מתו לאחר שכוחות הביטחון פתחו באש על אסיפה בלתי-חוקית בוינטרפלד, שכונת עוני כ-100 ק"מ מצפון לפריטוריה.

קודם-לכן דיווחה המשטרה על 20 הרוגים ברחבי המדינה ביממה האחרונה. בסך-הכל היה זה אחד הימים העקובים ביותר מדם בסיכסוך הבין-עדתי הנמשך 25 חודש.

12 נורו למוות

בלילה שבין יום שלישי לרביעי נהרגו 13 שחורים במהומות שפרצו בעיירות שחורים ליד יוהנסבורג. מבין ההרוגים, 12 נורו למוות על-ידי המשטרה. היה זה אחד הלילות הקשים ביותר במהלך ההתפרעויות נגד הממשלה, הנמשכות ללא הפוגה זה שנתיים.

יום קודם לכן נהרגו שני שוטרים ושלושה שחורים נשרפו למוות במהומות דומות.

בעיירה קוואזאקלה, במחוז הכף המזרחי, נורו ונהרגו 10 שחורים בידי המשטרה, תוך כדי התפרעויות קשות. שוטרים שמרו על חנות משקאות חריפים, שהועלתה באש בהתקפה של 100 שחורים, ופתחו באש לעבר התוקפים.

כאותה עיירה נורו למוות שני אנשים נוספים, לאחר ששחורים רגמו מכוניות משטרה.

בינתיים נמסר, כי נמשכות המהומות גם במחנה קרוסראודס, ליד קייפטאון. (ע"ר, ע"צ)

שוטרים יווניים מרחיקים מפגין שמאלני, שניסה לשכב על כביש באתונה ולחסום את דרכה של שיירת המכוניות של פמליית שר-החוץ האמריקני, ג'ורג' שולץ, המבקר ביוון (צילום: איי.פי.)

הוכחות חדשות למות מנגלה

סאנט פאולו. — משטרת ברזיל תציג היום ראיות חדשות, כדי להוכיח בצורה חותכת, שהפושע הנאצי יוזף מנגלה מת והובא לקבורה בברזיל לפני שבע שנים, אמר אתמול דובר המשטרה.

הדובר אמר, בלי למסור פרטים נוספים, „ההוכחות החדשות חותכות והן ישימו קץ, לכל הספקות והפולמוסים". (ע"ר)

כוחות ניקאראגואה מפנים את הונדורס

טגוסיגאלפה, הונדורס. — כוחות ניקאראגואה החלו מפנים את הונדורס, בעקבות התנגשויות עם מורדים של ניקרגואה על אדמת הונדורס, מסרו אתמול בלילה מקורות צבאיים של הונדורס ושל שגרירות ארה"ב.

הידיעה על נסיגת הכוחות של המשטר הסנדיניסטי השמאלני נתקבלו בשעה שמסוקים אמריקנים החלו מטיסים חיילים של הונדורס לאזור הגבול.

דובר של שגרירות ארה"ב אמר: „יש לנו מידע שטרם אושר, כי עוצמת הקרבות בין הסנדיניסטים והמורדים פחתה במידה משמעותית, וכי חיילי ניקרגואה החלו עוזבים את תחום הונדורס".

גם מקורות צבאיים של הונדורס דיווחו על ירידה בעוצמת הקרבות ועל נסיגת הסנדיניסטים.

אתמול בבוקר החלו מסוקים אמריקניים להעביר 600 חיילים של הונדורס לאזור הגבול אולאנצ'ו, בעקבות האשמות של ארה"ב כי כוח גדול של חיילי ניקרגואה חצה את הגבול ותקף את המורדים הנתמכים על-ידי ארה"ב. (ע"ר)

חברה בריטית מציגה מנוע חשמלי מהפכני

לונדון. — חברה בריטית הציגה לפני הציבור כאן מנוע חשמלי מהפכני העשוי להחסיך מיליונים לתעשייה.

היתרון העיקרי של המנוע הזה הוא בקלות בה ניתן לתקנו, בו במקום, על-ידי עובדים בלתי מיומנים.

החברה שפיתחה את המנוע, „פריים טכנולוגי", מהעיר היים במידלסקס שבאנגליה, אומרת, כי ניתן ליישם את עקרונות המנוע החדש גם במנועים מקובלים, בכל גודל ובכל עוצמה. ההקלה היא בכך, שניתן להחליף את ה„סטאטור" (גלגל מכוון), שהוא בדרך-כלל החלק החשוף ביותר לקלקולים, בו במקום, מבלי לנתק את המנוע מן הזרם.

במנוע החדש הזה, שנקרא „מנוע בעל לינה רופפת", ניתן להחליף את הסטאטור של מנוע בעוצמה של 40 כ"ס תוך 15 דקות. בכמה במקרים, אומרים היצרנים, ניתן לקצר את זמן התיקון מימים לרגעים.

(יו.נ.ס. מיוחד לעתי"ם)

רבבות יוונים הפגינו נגד ביקור ג'ורג' שולץ

אתונה. — רבבות יוונים, שקראו „אמריקנים, רוצחי עמים", ערכו אתמול בלילה עצרת המונים במחאה על ביקורו של שר החוץ האמריקאי, ג'ורג' שולץ.

ההפגנה, בה השתתפו תומכים של המפלגה הסוציאליסטית השלטת ומפלגות קומוניסטיות קטנות, נערכה בעקבות שיחות שקיים שולץ עם שר החוץ היווני, פאפוליאס, שבהן הבטיחה יוון לשפר את קשריה עם וושינגטון.

המפגינים, שנשאו כרזות „שולץ הביתה" ו„הורידו ידיכם מלוב", התאספו בכיכר החוקה בלב אתונה. המשטרה מסרה, כי לא היו שם תקריות.

אולם, כ-200 צעירים חדרו לבניין של אוניברסיטת אתונה, ניפצו חלונות והשמיעו סיסמאות נגד המשטרה. שני אנשים נפצעו ו-10 נעצרו בהתנגשויות עם הצעירים, שבמהלכן הפעילה המשטרה גז מדמיע. (ע"ר)

צוותי הצלה מחלצים ניצולים מהרחוב ההרוס, לאחר התפוצצות מכונית התופת בחלק הנוצרי של ביירות. לפחות 8 בני-אדם נהרגו בפיצוץ. (צילום: איי.פי.)

מה אירע לכספי הסיוע למרקוס? — חוקרת ארה"ב

וושינגטון. — מימשל הנשיא רייגן הודיע לקונגרס, כי עדיין איננו יודע הוא קיבל דיווח כיצד הוצאו 81.3 מיליון דולר מכספי הסיוע לפיליפינים ב-18 החודשים האחרונים.

הכסף שניתן לצורך סיוע כלכלי הועבר לפיקוח רעיית הנשיא הקודם, אימלדה מרקוס, על-פי מכתבים שנמסרו לסוכנות רויטרס אתמול.

ציר הקונגרס דייב אוביי, יו"ר ועדת משנה להקצבות לסיוע חוץ, אמר כי הוועדה לא תמליץ על מתן סיוע לפיליפינים ב-1987 עד אשר היא תקבל דו"ח ... על המצב מן הסוכנות האמריקנית לפיתוח בין-לאומי.

רווחים פרטיים

הוא אמר, כי מכתב שקיבל ב-20 במארס ממנהל סוכנות הסיוע, פיטר מקפרסון, מראה כי רק 11.2 מיליון דולר מסך של 92.5 מיליון דולר, שהופקדו בבנק המרכזי של הפיליפינים לצרכי סיוע, בתקופה האחרונה, הוצאו למטרות סיוע.

גב' מרקוס הייתה יו"ר ועדת קרנות לסיוע כלכלי בפיליפינים. ועדה זאת היתה מופקדת על חלוקת כספי הסיוע לפרוייקטים שונים.

„במקום למסור לנו מה נעשה עם הכסף, המכתב הזה משאיר את העניין פתוח", אמר דייב אוביי, והוסיף, כי „עולה החשש שמרקוס ואישתו ניצלו את כספי הסיוע לרווחים פרטיים". (ע"ר)

חשש בבנקים בשווייץ

בנקאים בשווייץ אמרו כאן אתמול, כי הם חוששים מאוד מפני פגיעה חמורה בתדמית הפיננסית של שווייץ בזירה הבין-לאומית, לאחר ההחלטה חסרת התקדים של ממשלת שווייץ להקפיא את הנכסים שמחזיק כאן נשיא הפיליפינים לשעבר פרדיננד מרקוס.

איגוד הבנקים השווייצי יצא בהודעה בה נאמר, כי הוא „הופתע" מצעד זה, המהווה מפנה חריף ביותר, לעומת סירובה של ממשלת שווייץ לפני 7 שנים לחסום כספים שהפקיד בשווייץ השאח המודח של איראן.

עשרות נפגעים בפיצוץ מכונית-תופת בביירות

ביירות. — לפחות 8 נהרגו ועשרות נפצעו בהתפוצצות רבת-עוצמה של מכונית-תופת ברחוב הומה אנשים וליד בית-ספר בחלק המזרחי-הנוצרי של ביירות אתמול.

מקורות בטחוניים מסרו, כי הפיצוץ אירע ליד צומת תחבורה חשוב, שעתיים לאחר פיצוץ קטן יותר בו נפצעו אם וילדה וארבעה אנשים אחרים בשכונה אחרת במזרח-ביירות.

צוותי-הצלה חשו לאתר הפיצוץ הגדול וברדיו פורסמו מיד פניות לתורמי דם.

קרוב ל-40 פצועים

מומחה לענייני חבלה מסר ב„קול לבנון", התחנה הנוצרית של ביירות, כי בפיצוץ הזה נהרגו עשרות אנשים ונפצעו קרוב ל-40. כמו כן, נגרם נזק כבד לרכוש. „מטען חומר הנפץ הוחבא במכונית פולקסוואגן, שהיא עצמה נתחכה לשניים מעוצמת הפיצוץ", נאמר בשידור.

עד-ראייה מסר ב„קול לבנון": „ראיתי את המכונית חונה. שכן אמר, כי עשן יוצא מהתחתית שלה... קראתי לאנשים לבוא ולראות ולפני שהם באו המכונית התפוצצה".

150-200 ק"ג חומר-נפץ

עדי-ראייה אחרים מסרו, כי המטען הראשון התפוצץ בקומה השנייה מחוץ למשרד מפלגת הפלאנגות. משרד זה היווה מטרה להפצצות והפעלת חומר-נפץ מאז קרבות הרחוב בין סיעות יריבות בקרב הנוצרים לחודש ינואר.

מומחה חבלה אמר, כי מכונית-התופת היתה דחוסה ב-150 עד 200 ק"ג חומרי נפץ. כתוצאה מן הפיצוץ נפער לוע בכביש עומק של מטר, הוא אמר. מנהיג מפלגת הפלאנגות, אלי כראמה, גינה את הפיצוצים ואמר, כי אלה הם „מעשים נפשעים". (ע"ר)

● מהעיר בנדרי, עיר מגוריה של אסירת ציון, אידה נודל, הגיעו ידיעות, כי קבוצת מעקב של אנשי ק.ג.ב. בליווי מכונית, ניצמדת אחר צעדיה של אידה נודל וכנראה הכוונה לעכב אותה בכל מחיר מלצאת לטביליסי שבגרוזיה, כדי להפרד מידידים קרובים העומדים לצאת לישראל.

טלקס

● כתבת רויטר גורשה מסינגפור

סינגפור. – כתבת רויטר בסינגפור, מרילין אודצימאר, יצאה מכאן להונג קונג אתמול, לאחר שהשלטונות החליטו לגרש אותה בגלל „דיווח חסר אחריות". רשיון העבודה בסינגפור נלקח ממנה והיא קיבלה הוראה לצאת תוך 48 שעות.

הכתבת גורשה מסינגפור בגלל ידיעה שכתבה ב-18 במארס. נאמר בה כי צוטטה מדברי אחד הניצולים בהתמוטטות המלון בסינגפור כאילו שמעה שאחד מאנשי-יחידות ההצלה דרש כסף מאישה נוספת לפני שניסה להציל אותה.

המנהל של רויטר באסיה, איאן מקדובל שהגיע לסינגפור לבירור העניין ויצא עם הכתבת להונג קונג אמר לפני צאתו: „העלמה אודצימאר הואשמה בקיום ראיון עם ניצול מאסון המלון בבית-חולים בעת שהוא היה חסר הכרה למחצה, ובכך הטילה כתם על מאמצי החילוץ". (ע"ר)

● המצרים מהדקים את החגורה

קהיר. – נגיד הבנק המרכזי המצרי עלי נגם, אמר אתמול, כי הממשלה עומדת לנקוט צעדים נוספים כדי לצמצם את הגרעון התקציבי.

ביום שלישי כבר הודיע ראש הממשלה עלי לוטפי, על קיצוצים בהוצאות הממשלה, הגדלת המסים על מכוניות, מס על נסיעות לחו"ל, העלאת התשלומים ... ורפורמות בגביית המסים. (ע"ר)

דיאטת מים עד הסוף

מלבורן. – שופט דחה כאן הצעת גזר-דין על בני זוג שהורשעו בהריגת בתם בת השלוש, שמתה לאחר שהם השאירו אותה על דיאטת של מים במשך ארבעה שבועות.

בית-המשפט הגבוה של מחוז ויקטוריה ביקש דו"ח פסיכיאטרי של שני ההורים לפני מתן גזר-הדין. הם הודיעו, כי החליטו על הדיאטה הזאת לבתם, רבקה, כדי לרפא אותה מאלרגיות. (ע"ר)

● שיחות שלום בצ'אד

נג'אמנה. – נשיא צ'אד, חיסן האברה, עומד להיפגש עם מנהיג המורדים במדינה זו, ... לשיחות שלום בסוף השבוע הזה – מסרו מקורות מהימנים כאן אתמול. (ע"ר, ע"צ)

● מערב-גרמניה ל„מלחמות הכוכבים"

בון. – מערב-גרמניה עומדת לחתום היום על הצטרפותה לפרוייקט „מלחמות הכוכבים" של הנשיא רייגן, מסרה אתמול ממשלת בון.

דובר הממשלה אמר, כי חילוקי הדעות חוסדרו בין שר ההגנה האמריקני, וויינברגר, ובין שר הכלכלה המערב-גרמני, באנגמאן, בשיחות שקיימו ביום שלישי בוושינגטון. (ע"ר)

● איראן עיראק ממשיכה להפעיל

טהראן. – איראן טוענת, כי עיראק עדיין מפעילה פצצות כימיות במלחמתה נגדה.

רופאים איראניים הציגו בפני דיפלומטים וכתבים 135 בני-אדם שלטענתם נפגעו על-ידי גאז חרדל. (ע"ר, ע"צ)

חידוש בתיירות — מלון נפתח במצפה־רמון

בית המלון „נוף רמון" פותח את שעריו לאורחים בעיירה מצפה רמון בנגב.

הצורך בהפעלת בית־מלון בישוב זה נוצר במיוחד בעת האחרונה, עם הפעלתו לפני כשנה של מרכז המבקרים של רשות שמורות הטבע בישוב. המושך אליו עשרות אלפי מטיילים. עד כה פעלה בישוב אכסניית נוער בלבד ולפני כשנתיים החלה לפעול גם אכסניה בבית ספר שדה, המצוי במרחק קילומטרים אחדים מן הישוב. בעלי מלון „נוף רמון" הם יזמים מקומיים.

הישוב מצפה רמון הפך, בשנתיים האחרונות, למוקד טיולים מרכזי בנגב וזאת לאחר פתיחת בית־ספר שדה של החברה להגנת הטבע, שהוקם במרחק קילומטרים אחדים מהעיירה. בית ספר השדה מציע סיורים מדבריים, ברגל, ברכב וברכיבה על גמלים, וכן ימי לימוד משולבים בסיורים לקבוצות ובילויים משפחתיים בחיק הטבע.

על רקע זה של ביקוש למקומות לינה באיזור החליטו שני יזמים ממצפה רמון להקים בית־מלון בישוב. במלון ניתן היום לאכלס שישים אורחים בחדרי מלון מפוארים, עם חדר אמבטיה ושרותים צמודים בכל חדר. נוסף על שירותי האירוח, מציע מלון „נוף רמון" גם חבילות סיור ותיור באיזור, באוטובוסים מפוארים וממוזגי אוויר ובהנחיית מדריכי טיולים.

(עתי"ם)

„מדברים גבוהה על הנגב ומעבירים תקציבים לשטחים"

אמרו אתמול ראש המועצות שער הנגב ואופקים המבטיחים לזעזע השלטון כדי שמשהו יתחיל לזוז ● חובות הקיבוצים בנגב כ־10 מיליון דולר

„עתידה של המדינה קשור בנגב, המהווה כ־80 אחוז משטח מדינת ישראל. אנו, נבחרי הציבור בישובי הנגב, ניקח את העניינים לידינו, נטריד את הממשלה והציבור, אם יהיה צורך — ננטוש כולנו את הנגב, אולי ליום או יותר, אך לא ניתן מנוח בעניין הזה".

זאת אמרו צבי רוזן, ראש המועצה האיזורית שער הנגב, ויחיאל נגטוב, ראש מועצת אופקים, במסיבת עיתונאים שכינסו אתמול בבית סוקולוב בתל אביב. הם התריעו כי הנגב מיושב בדלילות, אולי כ־10 אחוז מכלל אוכלוסית המדינה.

ומדובר בישובים מקרית־מלאכי ועד אילת. „יש צורך לפעול במישור הציבורי להמשך פיתוח הנגב וישוביו. יש צורך לשוב אל חזונו של בן גוריון. לא ייתכן שישובים ביהודה ושומרון ייהנו מכל התקציבים ואנחנו לא נקבל דבר", קראו הדוברים.

בית נבחרים של הנגב

להלן הדגישו כי המגמה היא כעת להקים בית־נבחרים של הנגב. מדובר בראשי מועצות ובמזכירי מועצות הפועלים, ומדי פעם נכנס את הפורום הזה והפגישה הראשונה שלנו תהיה ב־30 במארס השנה בשער הנגב. הנבחרים שלנו יהיו מועמדים לכנסת. אולי בצורה כזאת נוכל להשפיע, שיפתרו הרבה בעיות שלנו. אנו קוראים לראשי הממשלה להיכנס לעובי הקורה, לנסות ולעמוד מקרוב על הנעשה בישובים שלנו. שראש הממשלה יקיים פעם או פעמיים בחודש ישיבת ממשלה באחד מן הישובים שלנו".

150 מיליון חובות

חזן תבע מהממשלה לסייע לישובי הנגב ברחיית פרעון חובותיהם של המושבים בסך 150 מיליון דולר, וכן בסיוע ברחיית פרעון חובותיהם של הקיבוצים — בסך 100 מיליון דולר. „אנו דורשים שהנגב ישמש, שוב כתובת לראשי המדינה, שאופקים, מצפה רמון, ירוחם, שדרות והישובים האחרים יהיו על המפה. אנו לא גוף פוליטי. נדבר בפורום שלנו על בעיות לאומיות, כלכליות, ציבוריות וחברתיות־והכל כדי לקדם את הנגב".

בסיכום טענו הדוברים כי „הממשלה והמפלגות הגדולות מדברים גבוהה — גבוהה על הנגב. הליכוד מעביר משאבים ליהודה ושומרון. המערך רק מדבר על צמיחה ואין התחלה של צמיחה. אנו דורשים לסייע לנו להביא תושבים לנגב אך אלה יבואו רק אם יקבלו את אותם התנאים שמקבלים המתיישבים ביו"ש. הגיע הזמן שייעשה משהו למען הנגב. אנו יחד עם הממשלה נוכל לעשות זאת.

(עתי"ם)

צפוי בג"צ נוסף של הקיבוצים נגד מנכ"ל הביטוח הלאומי

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

לאחר שהתנועה הקיבוצית זכתה השבוע בבג"צ נגד שר־העבודה והרווחה בנושא המס על הגימלאים, שתבע הביטוח־הלאומי, תיתכן עתה פנייה נוספת לבג"צ בגין התנכלות הביטוח־הלאומי בנושא „שווי הנאות" — על כך מסר לכתב „על המשמר" חגי פניני, מרכז וערת המשק של הקיבוץ הדתי.

הוא הסביר כי שווי הנאות הן זכויות שכל קיבוץ נותן לחבריו בתחומי תרבות וחברה ושמנכ"ל הביטוח הלאומי, נסים ברוך, מבקש להטיל עליהם מס; לדברי פניני התנכלות זו מעידה על שנאתו של נסים ברוך לקיבוצים. הוא ציין שזהו מס שלא יעלה על הדעת כי יוטל על אזרחי המדינה, שכן זהו מס על הסרטים, הטיולים והבילויים שהם עורכים.

פניני סבור כי אם מנכ"ל הביטוח הלאומי ימשיך בעיקשותו לא תהיה דרך אחרת מאשר תביעה נוספת לבג"צ.

● חברי התחיה כרמלה החליטו בפורים השנה לאמץ את הקשישים בבית־החולים הכרוני לקשיש, בית־החולים „סיני", וערכו אתמול סעודה לקשישים.

● יותר מ־250 חבילות „משלוח מנות" לפורים שכללו מיני מאפה וממתקים, חולקו לקשישים.

שגריר ארה"ב גאה בתמיכת ישראל בפעולות נגד לוב

גידול של 30% ביצוא מאז אזור הסחר החופשי

מאת חיים מרגלית, כתב „על המשמר"

„אני גאה בתמיכת ישראל בצעדי ארה"ב נגד לוב. שכל כולם שמירה על נתיבי מים חופשיים בים התיכון" — הכריז שגריר ארה"ב תומס ר. פיקרינג בארוחת צהריים שנערכה אתמול על ידי לשכת המסחר אמריקה ישראל במלון „ימית" בתל־אביב ובה דיברו השגריר ושר־התעשייה והמסחר א. שרון על הסכם אזור הסחר החופשי בין ישראל וארה"ב.

השגריר שדבריו הוקדשו להסכם ובעיותיו פתח כאמור בנושא לוב והוסיף כי פעולות הצי ה־6 בים התיכון הזכירו לו את המבצע הראשון של חיל „המארינס" האמריקני שפשטו לפני יותר מ־130 שנים על העיר אלג'יר וענשו את המושל שלה שסגר את נתיבי המים בים התיכון בפני האמריקנים, שהיו אז מדינה קטנה ובלתי ידועה בים התיכון.

הסחר החופשי

הסכם אזור הסחר החופשי לדבריו מצריך לימוד ויש בו בעיות שכן זהו הסכם מסוג חדש שטרם נחתם כמוהו עם מדינות אחרות. ברור לו שבצעדים הראשונים בביצוע יתעוררו בעיות של פירוש ההסכם כפי שקרה בנושא הטקסטיל הישראלי. השגריר הרגיש כי מדיניות הנשיא רייגן שוללת פרוטקציוניזם ועיקרה הקטנת הגרעון המסחרי של ארה"ב. הוא הביע תקווה כי הבעיות ייפתרו לטובת שני הצדדים וההסכם יוכיח כדאיותו.

היצוא גדל

השר שרון אמר כי בתחום האזרחי גדול היצוא הישראלי לארה"ב מהיבוא, וזהו לדבריו סימן טוב. שרון סבור כי ביצוע ההסכם עם ארה"ב וההסכם הקיים בין ישראל לשוק המשותף יביא לכאן משקיעים מארה"ב שירצו ליצא בנוחיות לאירופה, משקיעים מאירופה שירצו ליצא מכאן לארה"ב ומשקיעים מקומיים שיחברו יחד ויביאו להקמת תעשיות חדשות. השר שרון נמנע להגיב על הקורה בלוב.

„מאז חתימת ההסכם עם האמריקנים בנושא אזור הסחר החופשי באפריל אשתקד חל גידול של 30 אחוז ביצוא לארה"ב: ישראל ייצאה ב־2.05 מיליארד דולר לעומת יצוא של 1.58 מיליארד דולר ב־1948". זאת אמר שר המסחר והתעשייה אריאל שרון, בהרצאתו בלשכת המסחר ישראל־אמריקה.

שרון הוסיף, כי ישראל היא אולי המדינה היחידה שחתמה על הסכם כזה עם ארה"ב. „יש לנו הסכם לא פחות חשוב עם ארצות השוק האירופאי, ובסך הכל ישראל היום היא מדינה אטרקטיבית למשקיעים אירופיים ואמריקניים" אמר השר. הוא גילה, כי השנה נעשו ע"י הממשלה מאמצים נוספים להקל בתחום התחוקתי על המשקיעים מבחוץ. „אנו נמשיך בכך, ועל לשכת המסחר ישראל אמריקה לסייע לנו, בעידוד קשרי המסחר עם משקיעים בארה"ב וקשירת קשרים איתם".

● **הנחת אבן־פינה לבית עמנואל גיל**

בהשתתפות מזכ"ל ההסתדרות ישראל קיסר, מזכ"ל הפועל, יצחק אופק, ראשי הספורט בארץ ובני המשפחה תונח היום אחה"צ אבן פינה לבית עמנואל גיל במרכז לספורט ימי בקיסריה.

הבית ישמש למגורים ספריה עיונית, אודיטוריום ופינת הנצחה לעמנואל גיל, ממייסדי התאגדות הפועל וממעצבי דרכה נפטר לפני שלוש שנים. בין יתר תפקידיו שימש כמנהל אגף הספורט במרכז הפועל, יו"ר ההתאחדות לספורט וחבר הוועד האולימפי. יזם את הקמת חתבור, צליחת הכינרת וקריעת מפרץ אילת. (עש"ת)

● דיירי העיר העתיקה בצפת הכריזו על „מרד מיסים" בעקבות החלטות של הנהלת עיריית צפת לדרוש את תשלומי המיסים לפי מטרים רבועים ולא לפי מספר החדרים כפי שהיה עד כה.

מחקרים על אנסים ונאנסות — בכנס בי"ל בנושא האונס בי"ם

כנס בינלאומי ראשון מסוגו בנושא „אונס" ייפתח ב־6 באפריל במלון „לרום" בירושלים וימשך מספר ימים. עשרות מומחים מן העולם, גם מן הגוש המזרחי, ומאות מישראל, הכינו כ־100 הרצאות בנושאים השונים הקשורים במקרי־אונס.

פרטים על הכנס נמסרו במסיבת עיתונאים שנערכה אמש בבית סוקולוב בת"א, בהשתתפות ד"ר משה איזק, מנהל המחלקה לפסיכיאטריה בביה"ח „שערי צדק" בירושלים, פרופ' מנחם אמיר מהמכון לקרימינולוגיה באוניברסיטה העברית וגב' אסתר עילם ממרכז הסיוע בת"א לנפגעי תקיפה מינית.

האנסים והנאנסות

פרופ' אמיר ציין כי עד 1970 היה נושא האונס מטופל בידי פסיכיאטרים, שבדקו את האנסים ולא את הקורבנות. מאז, בעיקר בשל תנועות הנשים, הפכה הבעיה להיות קשורה גם בנאנסות. הנושא התפצל לחקר האנסים מצד אחד והנאנסות מצד שני. הדובר ציין, כי האנסים הם ברובם נורמליים ורק 8 עד 12 אחוז מהם הם בעלי בעיות פסיכיאטריות מיוחדות. הדובר ציין כי מקרים כאלה של אלימות מינית קשורים בעמדות נפוצות ביותר שיש לאנסים בקשר לנשים. „הכוונה היא שאנשים אלה רואים בנשים רכוש בלבד, ואלה הם המסוגים גם באלימים. בכל העולם עולה מספר מקרי האונס, וכך גם אצלנו ב־1984 היו 217 מקרי אונס שדווחו עליהם, ב־1985 היו 277 מקרי אונס". אמר הדובר.

מי הקורבנות?

עוד אמר, כי כיום המחקר הוא מסועף יותר בנושא הקורבנות: מי הן, מה קורה להן, ההשפעה על חייהן מעתה ואילך והאומללות התוקפת אותן, אם לא ניתן להן טיפול מיידי. גם היחס מצד אוכפי־החוק משמש למחקר, שכן בעבר היו השוטרים מודיעים לנאנסת כי „טענותיך לא יעמדו בבית המשפט והסניגור רק יחשוף את סיפוריך, בטענה ששיתפת פעולה עם האנס."

הגישה שונתה

ד"ר איזק ציין כי החוק שונה לפני כשנתיים, והיום אין צורך בסיוע מיוחד מצד הקורבן במהלך המשפט. די אם השופט מאמין לקורבן. גם העונש הוחמר — עד 20 שנות מאסר לאונס קבוצתי בנסיבות מחמירות. „המשטרה שינתה את גישתה. יש חוקרות, בבתי־החולים יודעים היום טוב יותר כיצד לטפל בנפגעות המתלוננות."

בכנס יידונו הנושאים הבאים: השלכות חברתיות של האונס והקורבנות 'הנפגעים; בעיות האינוסים ואיפיונם מבחינה פסיכולוגית וקרימינולוגית; ההשלכות והקשרים שבין האנס, המשטרה ובתי המשפט; אונס ילדים ובעיות של גילוי־עריות; הקשר שבין פורנוגרפיה ואונס; השיטות הטיפוליות השונות בקורבנות האונס.

בתשובה לשאלות אמרו הדוברים, כי בכנס ידונו בשיטות לטיפול באנסים. עוד אמרו כי האונס קשור בקבלת סיפוק מיני בחינם, ונשים נאנסות בכל הגילים - ללא קשר ללבושן, מראיהן או השקפת עולמן. ילדים נאנסים, מ־2 המינים, אפילו ע"י בני המשפחה.

את הרצאת הפתיחה תישא ח"כ שולמית אלוני על הנושא „שינויים בגישות כלפי הנאנסת".

(עתי"ם)

שערי מטבע־חוץ בנק הפועלים — 26.3.86

	יחידה	בנקנוטים קניה	בנקנוטים מכירה	העברות והמחאות קניה	העברות והמחאות מכירה	שערים יציגים
דולר אמריקני	1	1.46	1.53	1.4823	1.5007	1.492
לירה שטרלינג	1	2.13	2.23	2.1693	2.1963	2.184
מרק גרמני	1	0.62	0.65	0.6307	0.6386	0.634
פרנק צרפתי	1	0.20	0.21	0.2046	0.2071	0.206
גילדן הולנדי	1	0.55	0.58	0.5588	0.5658	0.562
פרנק שווייצרי	1	0.74	0.78	0.7532	0.7626	0.757
כתר שבדי	1	0.20	0.21	0.2006	0.2031	0.201
כתר נורווגי	1	0.20	0.21	0.2030	0.2056	0.204
כתר דני	1	0.17	0.18	0.1708	0.1730	0.172
מרק פיני	1	0.27	0.29	0.2828	0.2863	0.284
דולר קנדי	1	1.04	1.09	1.0557	1.0689	1.064
דולר אוסטרלי	1	1.01	1.09	1.0494	1.0625	1.061
ראנד דר' אפריקני	1	0.58	0.69	0.6821	0.6906	0.686
פרנק בלגי	10	0.29	0.31	0.3081	0.3119	0.309
שילינג אוסטרי	10	0.88	0.92	0.8982	0.9094	0.903
לירה איטלקית	1,000	0.91	0.97	0.9281	0.9397	0.933
ין יפני	100	0.81	0.85	0.8215	0.8318	0.827

סוף שבוע עם הארץ
עיתון לאנשים חושבים

הזרוע האמריקאית
העימות בין ארה"ב ללוב בסידרה
פולס וזאב שיף
האם הבת ורוח הממשלה
תחקיר על החברות הממשלתיות/רומן פריסטר

קרמר נגד קרמר
מושב שתולה מתפלג
רווית מטלון
דן מרגלית על הרוטציה ● נחמיה שטרסלר על ההבדל בין רוטמן לתמרי ● אריה לביא על קניית הבנק הבינלאומי ● צבי הראל על הפקולטות למשפטים ● מרדכי ארציאלי על זוג בשחור־לבן
חריקות: זאב יפת ● הטלוויזיה של השבוע/הדה בושס ● מקורות מדיניים/עקיבא אלדר ● המדור השלישי/לילי גלילי

מפלגת הפועל המאוחדת
המרכז

לוח פעילות שבועית מה־27.3.86 עד 2.4.86

27.3 ועד הפועל – 9.00 – יוריה לבן – ישיבת סיעת מפ"ם.
בי"ס מקיף ערבי רמלה־לוד – 12.30 – ח"כ מוחמד וותד.
29.3 10.00 – ולדי מורג, מחמוד מופר, מאיר יצחקי – סיור בכפרי העמק.
סניף ראשל"צ – 10.30 – יצחק שושני – אידיש.
עיריית פתח־תקווה, אולם שרת – 11.00 – חנן ארז – בהתרבות.
הכפר הירוק – 11.00 – ח"כ יאיר צבן.
כפר שפרעם – 15.00 – ח"כ חייקה גרוסמן.
סניף חולון – 20.00 – דוד שטוקפיש – אידיש.
30.3 גבעתיים – 9.00 – ח"כ יאיר צבן – יום בישוב.
גבעתיים – 13.30 – ח"כ אמירה סרטני – סמינר מורים למלאכה.
כפר עבלין – 18.00 – יצחק דגן, חוסיין פארס – חוג־בית.
סניף חיפה – 18.30 – ח"כ יאיר צבן, יחזקאל יחזקאל – במת מפלה בנושא: אבטלה ושחיקת השכר – בהנחיית שרה דורון.
לוד – 19.00 – נעמי רפתין – מפגש חברות.
יפו – 19.00 – ח"כ אמירה סרטני – פגישה עם ועדי עובדים.
שדרות – 20.00 – בנגילה – פגישה עם תלמידים.

יום ראשון 30.3.86 בשעה 15.30
דוברי מפ"ם בעצרות יום האדמה
כפר דיר חנא – לטיף דורי
כפר טייבה – חיים שור
כפר רהט – מחמוד יונס

31.3 חדרה – 10.00 – אפרים זילוני – יום בישוב.
מועצת פועל חולון – 17.00 – יוריה לבן – פגישת סיעת מפ"ם בהסתדרות.
קיבוץ יקום – 17.30 – חנן ארז – לוותיקים.
כפר כמנה – 18.00 – יוסי שחר, חוסיין פארס – חוג בית.
סניף הרצליה – 19.00 – שלמה עתיר – אידיש.
סניף באר־שבע – 19.00 – ולדי מורג, יוסי מרציאנו – אסיפת חברים.
1.4 מועדון לחבר סניף ר"ג – 10.00 – שמשון פרישברג – לוותיקים.
קיבוץ יקום – 10.00 – מפגש גימלאי פ"ת וותיקי יקום.
מתנ"ס אשקלון – 16.30 – פנחס חגון – לוותיקים.
כפר אכסל – 18.00 – מפרע מחמוד, לטיף דורי – חוג בית.
כפר שדיידה – 18.00 – אמציה רייז, חוסיין פארס – חוג בית.
סניף רחובות – 19.00 – יוריה לבן – פגישת סיעת מפ"ם בהסתדרות.
סניף הוד השרון – 19.30 – בנגילה – יום זכרון לחנה ואריה וקסמן.
יצ'ו רמת־השרון – 20.00 – ד"ר ארנסטו קהאן – מניעת לוחמה גרעינית – לדוברי ספרדית.
טבעון – 20.30 דליה רטיג – חוג בית.
צוותא מגדל־העמק – 20.30 – פרופ' מיכאל פרי, העיתונאי לוי מורב – ערב בנושא: התוכנית הכלכלית – בהנחיית נחום שור.

ב־1.4.86 – יום ג' בשעה 18.00 – בבית אפרת בנהריה
כנס מוניציפאלי של איזור הצפון
בהשתתפות: אפרים קורן, יוסי מרציאנו ולדי מורג

2.4 כפר מזרעה – 18.00 – חוסיין פארס, מחמוד יונס – חוג בית.
נווה ירק – לוד – 18.00 – לטיף דורי – אסיפת חברים ערביים.
סניף נס־ציונה – 19.00 – נחום שור – אסיפת חברים.
סניף רמת־אליהו – ראשל"צ – 19.30 – חנן ארז – חנוכת סניף.
סניף כפר־סבא – 19.30 – ולדי מורג, יהודה דנגורי – מועצת סניף.
מתנ"ס פרדס־כץ – 20.00 – ח"כ אמירה סרטני.
סנ"צ זאבה אהרוני – דוברת משטרת מחוז תל־אביב.
עו"ד מרים רכטמן – יו"ר אמונה בבני־ברק.
רות ראיק – מנהלת מעון נשים מוכות בהרצליה.
ערב בנושא: מעמד האשה בחברה הישראלית.
מנחה: בילהה דבורי.

הברית העלמית של מפ"ם
שולחן לענייני אמריקה הלטינית של מפ"ם־יחקבה"א
ערב לכבוד ספח, מחבר ודורו
ביום שלישי ה־1.4 בשעה 21.00 יתקיים בבית־התפוצות ערב לכבוד הופעת ספרו של
יהושע פייגין: „פרקי אבות"
בהשתתפות: נתן טריינין, יוסף איציגסון, יהודה עדיו, יצחק גולדנברג, יהושע פייגין, לאו שנקמן
קטעי קריאה – רפי גולדווסר
מנחה – נחום סולן
הערב ייערך בספרדית

המחלקה לאיגוד מקצועי
27.3 סניף חיפה – 16.00 – סיעת מפ"ם עם ועד עובדי מספנות ישראל.
בית המרכז – 16.00 – נעמי רפתין וולדי מורג, דב אלקנתי. – תא אחיות.
28.3 מועצת פועלי חיפה – 8.00 – יהודה רפתין, וולדי מורג, דב אלקנתי – סיעת מפ"ם – בחדרו של יחזקאל יחזקאל.
30.3 חיפה, בית בנדורי – 10.00 – נטע מן, דב אלקנתי – סמינר לעובדי מזון.
סניף תל־אביב – 17.00 – רבקה יעקובוביץ, ניסים ניסים – מדור העובדת השכירה.
31.3 ת"א ועד הפועל – 10.00 – דב אלקנתי – הנהלת ת"א פועלי מתכת – בחדרו של חיים כמיל.
1.4 סניף טבריה – 18.00 – נטע מן – ישיבת מזכירות.
1.4 ראשל"צ – 9.30 – דב פלג, דב אלקנתי, נעמי רפתין, פיני גביש – סיור ביקב.

סניף ירושלים – 18.30
ח"כ וויקטור שם־טוב, דב פלג, אליעזר רונן, הלל אשכנזי, דב אלקנתי, אברהם סילוק, איתן טנא
ערב בנושא: מאבק מקצועי

53 ילדים חולי סרטן המטופלים בבית־החולים המרכזי לעמק בעפולה ביקרו אתמול בכפר תמרה במסגרת „יום כיף" שאורגן על־ידי העמותה שהקימו הורים למען ילדיהם.
בצילום: הילדים צופים בתהליך הכנת לֶבָּנָה בביקורם אצל אחת המשפחות בכפר.
צילום: י.פ.פ.א.

2 תושבי שכם חשודים בהונאת חקלאים

מאת ניצה רימון, כתבת „על המשמר"

חוקרת במשטרת מרחב הד שרון, צפורה קלצרמן, שהתעקשה להעמיק בחקירה משוטה לכאורה של הפצת המחאות ללא כיסוי, חשפה פרשת הונאה לה נפלו קורבן בעלי משקים חקלאיים מכל הארץ.

שני תושבי שכם נעצרו חשודים במעשי ההונאה ושוחררו לאחר שנפתח נגדם תיק פלילי.

לדעת המשטרה מעורבים בפרשה בעלי משקים רבים נוספים שחוששים להתלונן והחקירה נמשכת.

שני החשודים, בעלי עבר פלילי, נקטו בשיטה דומה בכל מעשי התרמית. תחילה פנו לעבריין בשכם שניאות לפתוח על שמם חשבון בבנק לאומי בשכם תמורת 50 ש"ח. לאחר מכן ערכו עסקות עם בעלי משקים באיזור השרון בסיוע אדם שלישי, אותו הציגו כסוחר עשיר ומכובד.

כדי לרכוש את אמונו של בעל המשק, שילמו במזומן עבור העיסקה הראשונה שביצעו. לאחר מכן קנו תוצרת חקלאית בסכומים עצומים ושילמו בהמחאות. מאוחר יותר התברר שלהמחאות אין כיסוי.

בצורה דומה נפלו בפח בעל לולים מהוד השרון שמכר להם תרנגולות ב־20 אלף ש"ח, תושב רעננה שמכר תרנגולות ב־15 אלף ש"ח, בעל משק ממושב ברמת־הגולן שמכר להם תערובת ב־10 אלף ש"ח, ובעלי מכוני תערובת באשדוד ובחיפה.

רופא ש„צימח שדיים" תובע פיצויים מביה"ח

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

תביעת נזיקין ללא הגבלה בססית הגיש רופא חיפני מבית־החולים רוטשילד מחיפה הטוען, כי איבד את חזותו הגברית וצימח שדיים לאחר שנדבק במחלה זיהומית מאחד החולים בהם טיפל, בשל רשלנותם של משרד־הבריאות, עיריית חיפה ובית־החולים רוטשילד.

טרם הוגש כתב־הגנה על תביעה זו.

הרופא, בן 35, טוען בתביעתו, כי באוגוסט 80', בעת שהיה בתורנות בבית־החולים, הוזעק למחלקה הכירורגית כדי לחדש עירוי דם לאחד החולים. לדבריו, נהג בחולה זה כבחולה רגיל לכל דבר. מאחר ועל מיטתו לא הודבקה אזהרה ולא נמסר לו שהאיש לקה בצהבת זיהומית קשה הנושאת נוגדן אוסטרלי חיובי.

לטענת הרופא, כחודשיים לאחר הטיפול בחולה לקה בצהבת זיהומית קשה ונעדר מעבודתו שישה חודשים.

לדבריו, כתוצאה מהמחלה החלו לצמוח על חזהו שדיים ותיפקודו המיני נפגע.

התובע טוען, כי מחלת הצהבת הזיהומית הקשה נגרמה כתוצאה מרשלנותם של הנתבעים.

נער איבד יד בהתפוצצות פגז

מאת יהודה צור, כתב „על המשמר"

ידו של דוד כישאוי בן 16 וחצי מעכו נקטעה אתמול בהתפוצצות פגז במטווח תחמושת.

הנער נכנס למטווח של צה"ל ליד בוסתן הגליל מסיבות שטרם הוברורו ותוך כדי טיפול בפגז אירעה ההתפוצצות.

צוות הניידת לטיפול נמרץ נתן לנער טיפול ראשוני והעבירו לבית־החולים הממשלתי בנהריה.

צוות שני נשאר במקום לחפש אחר כף היד, בתקווה שאולי יהיה אפשר לחברה מחדש בניתוח. הצוות חיפש את היד כשעה, אך לא הצליח למוצאה. מצבו של הנער מוגדר כקשה.

למשפחת אסא מקיבוץ בית זרע
אתכם בצערכם במות
יוסף אסא
מזכירות וחברים במפ"ם טבריה

הקיבוץ משתתף בצערם של יהודית רפפורט והמשפחה
במות האם
לואיסה ז"ל
נפטרה בבואנוס־איירס, ארגנטינה
קיבוץ געש

בפליליים

3 חודשי מאסר לבכיר ב„בזק" שהורשע בשוחד

מאת יואב אביב, כתב „על המשמר"

עובד בכיר בחברת „בזק", דולפי גולדשטיין בן 60 מקרית־ים, שהורשע בקבלת שוחד, נידון לשלושה חודשי מאסר בפועל, שתי שנות מאסר על תנאי וקנס כספי בסך 2500 ש"ח.

בהרשעתו אמר השופט המחוזי החיפני ד"ר דן ביין, כי העבירה לא בוצעה ביוזמתו של הנאשם ובסופו של דבר לא הגיעו כספי השוחד לידיו. אולם הוכח, כי הנאשם ביקש, או היתנה קבלת השוחד תמורת התערבותו למען התקנת קו טלפון. ועל־פי חוק העונשין, „המבקש או מתנה שוחד, אף שלא נענה — כמוהו כלוקח שוחד".

השופט מתח ביקורת על התביעה שהגישה את כתב־האישום נגד הנאשם שנתיים לאחר ביצוע העבירה והתריע על כך שהנאשם לא הושעה מעבודתו עם מעצרו (ל־48 שעות) ואף לא עם הגשת כתב־האישום לבית־המשפט במאי 1985.

דולפי גולדשטיין הואשם על־ידי התביעה כי התבקש על־ידי חברו לעבודה, רמי ברילב, להתקין טלפון לפנים משורת הדין במשרד יבוא ושיווק סחורות השייך לשמואל סורגון מחיפה. בכתב־האישום נטען, כי ברילב קיבל כ־1000 דולר עבור התקנת הטלפון המהירה והבטיח לנאשם 100 דולר עבור ביצוע ההתקנה.

סורגון התחמק תחילה מתשלום השלמונים. אך לאחר שלחצו של ברילב גבר עליו, פנה למשטרה וזו טמנה מלכודת לטכנאי ברילב. הוא נתפס „על חם" עוד בטרם הספיק להעביר לגולדשטיין את מאה הדולרים שהבטיח לו.

שוטר התחזה לסוחר סמים ועצר 10 חשודים

מאת אבי בנידה, כתב „על המשמר"

10 חשודים בסחר סמים נעצרו שלשום בלילה על־ידי צוות בילוש של תחנת יפו, שערך תצפית על בית ברחוב 408 ביפו, ששימש כתחנה לסחר בהירואין, והבחין בתנועה ערה של נרקומנים שהגיעו למקום.

אחד הבלשים התחזה לסוחר סמים ועמד סמוך לבניין. פנו אליו וביקשו הרואין תמורת סכומי כסף שהשאירו בידו. כל הנרקומנים נעצרו. ברשות אחד מהם נמצאו 320 דולר שנתגלו כמזוייפים. בחיפוש שערכה המשטרה בדירה נתגלו 4500 ש"ח ו־100 דולר.

2 מהחשודים שוחררו לאחר חקירה ו־8 האחרים, תושבי יפו ובת־ים, יובאו היום לבית־משפט השלום בתל־אביב להארכת מעצרם.

בן 81 לשנה מאסר על דקירת גיסו בן 72

אברהם עבר בן 81 מפתח־תקווה נדון אתמול למאסר שנה בפועל, לאחר שהורשע על־פי הודאתו בדקירת גיסו, בן 72, בסכין ופציעתו.

עבר הובא לדין בבית־המשפט המחוזי בתל־אביב, בגין נסיון לרצוח גיסו, אחי אשתו המנוחה, עקב סיכסוך ממושך בין השניים. אלא שבעקבות עיסקת טיעון הוגר סעיף האישום לגרימת חבלה חמורה.

בכתב־האישום נאמר, שאברהם עבר, מרחוב חזון איש בפתח־תקווה, הגיע ביום 14.1.86 בבוקר לדירת גיסו דניאל צמח ברחוב לכיש ברמת השרון כשסכין בידו. הנאשם המתין למתלונן כשעתיים, ומשזה הגיע — נכנסו השניים לדירה ועבר תקף את דניאל בסכין. הנתקף הצליח להוציא מידיו את הסכין, אך זה תפס סכין אחרת ודקר את גיסו בפניו.

בית־המשפט, בהרכב הנשיא חנה אבנור והשופטים י. גלעדי וי. גולדברג, התחשב בחרטה שהביע הנאשם, ובמיוחד בגילו המופלג, וגזר עליו שנה מאסר בפועל מאז מעצרו ב־14.1.86. (עתי"ם)

עירנותו של קשיש הביאה ללכידת חשודים במירמה

מאת א. שילוני, כתבנו בבת־ים

קשיש בן 77 מבת־ים, שעירכן את המשטרה בעוד מועד על פגישה „עיסקית" שעמד לקיים בביתו עם „סוחר שטיחים" ושלוש „קונות", הביא למעצרם של הארבעה, החשודים במעשי מירמה.

הקשיש טייל שלשום אחה"צ עם נכדתו ברחוב ירושלים בבת־ים. לפתע עצרה לידו מונית ובה 3 נשים וגבר. שלוש הנשים הסבירו, כי הגבר הוא סוחר שטיחים, אולם מכיוון שהוא דובר רק יידיש אין הן מסוגלות לקנות ממנו. הן בקשו מהקשיש לתווך ביניהם ובתמורה לכך הציעו לו 100 דולר. תוך כדי שיחה סיפרו לקשיש כי יוכלו לסדר לו „מציאה" של ממש — ארבעה שטיחים תמורת 4000 דולר כמזומן.

התנהגותם של הארבעה עוררה בלב הקשיש חשדות שהם מנסים לרמותו. לפיכך השיב להם שאין בידו כסף אך קבע עימהם פגישה בשעות הערב בביתו — ובינתיים מסר הודעה למשטרה.

כשהגיעו הארבעה בערב לביתו של הקשיש חיכו להם שוטרים במקום ועצרו אותם.

לחייקי שוגרמן והמשפחה
אתך באבלך במות
האם
בנכר
קיבוץ גלאון

לאברשה ומשפחתו
משתתפים בצערכם במות
האחות
שושנה
קיבוץ יד־מרדכי